National Library
Bibliothèque Nationale
15 1975

13103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.
Business Office: 136 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 466-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Lyna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3623 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214

NR. 15 SESTDIENA, 1975. GADA 12. APRĪLIS 25. GADS SATURDAY, APRIL 12, 1975

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centu

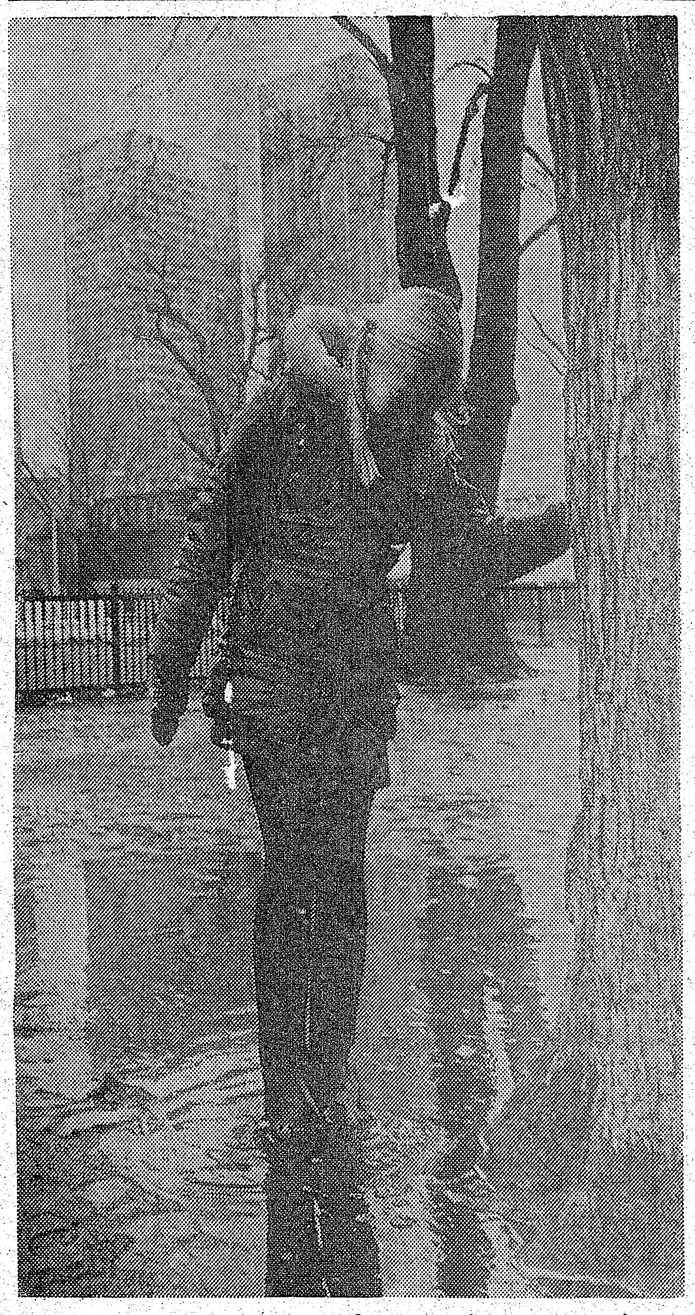

„Vai gumijas zābaki būs pietiekami augsti?" — Aprīļa pirmajās dienās arī Toronto, kur šoziem sniega tikpat kā nebija, pārsteidza lielais sniegputenis, radot ielās īstu šķidoni un sagādājot daudz rūpju autobraucējiem. Bija arī liels skaits negadījumu. Foto: J. Liģers

Vai Vašingtonas prestiža noriets?

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Pasaules uzmanību pagājušā nedēļā uz brīdi saistīja nacionālās Ķīnas prezidenta Čangkaišeka nāve. Viņš bija pretkomūnistisko ķīniešu simbols, un nav domājams, ka Taivanā pēc Čangkaišeka nāves politiskais klimats mainīsies. Tas nenozīmē to, ka Pekinga eventuāli tūlīt plānotu Taivanas sagrābšanu ar militāriem līdzekļiem. Ļoti iespējams, ka Taivanas jaunā valdība deklarē nac. Ķīnu par jaunu valsti un kā tāda tā atgriežas arī Apvienotās Nācijās. Tas gan ir pāragrs politisks pieņēmums, bet piedzīvojuši rietumu diplomāti to uzskata par vislabāko izeju no gadiem ilgā Pekingas un Taivanas konfrontācijas posma.

Indoķīnas tālākais liktenis ir varbūt jau apzīmogots. Kambodijas prezidents Lon Nols jau atstājis komūnistu ielenkto galvaspilsētu. Nav domājams, ka viņš drīzumā atgriezīsies Pnom Penā. Nola ieceltais jaunais valdības galva Long Borecs šīs nedēļas sākumā slepenā misijā Bangkokā satikās ar „kmer ruž", t. i. komūnistu sazvērnieku pārstāvjiem. Sarunas ilga četras stundas. Acīm redzot konkrēta vienošanās par Pnom Penas kapitulāciju nav vēl panākta. Varbūt ka tas ir tikai dažu dienu vai dažu nedēļu jautājums, kad divu miljonu lielā galvaspilsēta kapitulēs bez noteikumiem. Būtu aplam sagaidīt kādu kompromisa nolīgumu, jo tas nozīmētu konflikta izbeigšanu politiskā plāksnē. Runa var būt tikai par pilnīgu komūnistu sazvērnieku militāru triumfu. Droši vien, šai uzvarai sekos neizbēgama izrēķināšanās ar politiskiem pretiniekiem. Paturēsim prātā, ka Kambodijas komūnistu sazvērniekus atbalsta Pekinga. Lai kā Maskava pēdējos gados izmēģinājusies pielabināties Kambodijas sazvērniekiem, tās pūles izrādījušās bez panākumiem. Bijušais Kambodijas valdnieks princis Šianuks Pekingā gaida uz brīdi, kad viņš varētu atgriezties Pnom Penā. Ļoti zīmīgi, ka pats Šianuks jau paspējis deklarēt, ka viņš samierināšoties tikai ar simboliska valsts augstākā reprezentanta amatu. Pnom Penā viņš gadā pavadīšot tikai kādu mēnesi, bet pārējā laikā baudīšot Pekingā savu jauno draugu viesmīlību. Ne Šianuks ir augstās domās par komūnistu sazvērniekiem, nedz arī „kmer ruž" dotu divas saujas rīsa par Šianuka lojālitāti. Nav jāaizmirst, ka princis Šianuks ir ļoti veikls politiķis, tādēļ var gadīties, ka ar Pekingas labvēlību viņš galu galā iegūs zināmu svaru Kambodijas politiskā dzīvē. Komūnistu teritoriālie ieguvumi pēc Pnom Penas kapitulācijas patiesībā nebūs pārāk lieli — pāris simt kvadrātjūdžu. Daudz lielāka nozīme šim notikumam būs propagandas plāksnē. Nav šaubu, ka netrūks arī asins pirts, bet to pasaules acīs liberālā prese droši vien iztulkos kā pašu par sevi saprotamu tautas nodevēju sodīšanu.

Dienvidvietnamā stāvoklis nav tik bezcerīgs, bet daudzu diplomātu un militāro lietpratēju slēdziens ir, ka Saigonas krišana vietkongu un Hanojas karaspēka rokās ir tikai vairs laika jautājums. Iegaumēsim, ka Saigonas un visas brīvās Dienvidvietnamas likteni neizšķirs kādā politiskā kompromisā. Tā būs konflikta atrisināšana militāras agresijas ceļā. Un te jānorāda, ka Hanojai līdz pat pēdējai dienai par ieroču piegādi jāpateicas Maskavai. Paturēsim prātā arī to, ka komūnistu militāro panākumu atslēga kā Kambodijā, tā arī Dienvidvietnamā ir Vašingtonas atteikšanās no solītām garantijām nepieciešamās militārās un saimnieciskās palīdzības sniegšanai Kambodijas un Dienvidvietnamas valdībām. Tas nav svarīgi, ka prezidents Fords ir vēlējies un droši vien Kisingers tāpat iestājies par Vašingtonas solījumu pildīšanu. Nav svarīgi vainot kongresu, kas nepiedodamā kārtā kavējās ar solītās palīdzības līdzekļu piešķiršanu. Nožēlojama, bet kaila patiesība ir tā, ka amerikāņu tautas vairākums savā politiskā tuvredzībā vai varbūt muļķībā nostājies pret jebkādu tālāku palīdzību it kā koruptās Saigonas un Kambodijas valdības atbalstīšanai. Saigonas krišanu komūnistu rokās pasaule, droši vien, kaut kā akceptēs. Nav šaubu, ka arī te plūdīs nevainīgu cilvēku asinis. Amerikāņi jau gatavojas evakuēt pāri par 100.000 dienvidvietnamiešu, kam draudētu komūnistu represijas. Zīdaiņu un bāreņu evakuāciju varētu uzskatīt par humānitāru pasākumu, bet vai aiz tās neslēpjas kauns un varbūt vainas apziņa, bet ne patiesa mīlestība? Nav jāaizmirst tas, ka ASV jau gadiem uz adoptēšanu gaida pāri par 120.000 meksikāņu, portorikāņu un nēģeru bērniņu. Vai tie ir sliktāki par dzeltenā kontinenta nelaimīgiem bērniņiem, kuŗus jūtu uzplūdumā tagad cenšas adoptēt tūkstošiem amerikāņu ģimeņu?

Kā Kambodijas, tā arī Dienvidvietnamas traģēdijas kauna traipu Vašingtonai nebūs viegli nomazgāt. Nav šaubu, ka pasaules technoloģiski attīstītākā valsts ar dažiem drastiskiem militāriem soļiem spētu apturēt komūnistu sazvērnieku akcijas kā Kambodijā, tā arī Dienvidvietnamā. Vašingtonai nebija drosmes, nebija apņēmības un, varbūt pats galvenais, nebija vīra, kas visu atbildību uzņemtos uz saviem pleciem. Varbūt ka visu nozākātais Niksons izšķirīgajā stundā būtu bijis labāks vadonis nekā laipotājs Fords un visi viņa padomnieki kopā.

Ja Vašingtona nespēj turēt vārdu Indoķīnā, kas notiks, ja „būt vai nebūt" briesmās nonāks Izraēla? Kā Vašingtona reaģēs, ja Grieķija vai Turcija uzņemtu kursu uz Kremļa orbītu? Vai ar bāreņu un labā spārna politiķu evakuāciju pietiktu, ja sarkanais režīms apdraudētu Italiju? Objektīvā Šveices prese šodien jautā, vai 250.000 amerikāņu kontingents Eiropā ir pietiekama garantija Vecā kontinenta drošībai? Vai tā nav tikai bīstama ilūzija, garantija, aiz kuŗas nestāv nekādi plāni un nelokāma apņemšanās reaģēt vajadzības brīdī ar visiem līdzekļiem? Vairāki Šveices laikraksti tagad norāda, ka Vašingtonas un Maskavas detante laika tecējumā ir palikusi par vienpusīgu, Maskavai labvēlīgu izejas bazi Pad. savienības iespaida sfēras izplešanai. Neesot brīnums, ka tieši tagad Maskava atkārtoti uzsve-

(Turpinājums 13. lp.)

Anglijas valdība neatzīst Baltijas valstu aneksiju

Baltijas padome Londonā bija iesniegusi plašāku memorandu britu ārlietu ministram Kalaganam, aprādot ar Eiropas drošības konferenci saistītās Baltijas tautu intereses. Britu ārlietu ministrija savā atbildē tagad apliecinājusi, ka valdības nostāja Baltijas valstu jautājumā paliek nemainīta un tā neatzīst de jure Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā. Tālāk ārlietu ministrijas atbildē teikts: „Mūsu mērķis nav konferences gala dokuments ar juridisku spēku vai principu deklarācija, kas izteiktu ko vairāk nekā to, ka robežas (t. i. tagadējās de facto robežas) nav grozāmas ar varas līdzekļiem. Gala dokuments nevar ietvert pastāvošo robežu legālu atzīšanu." Atbildē vēl teikts: „Sekmīgs konferences iznākums prasa ne tikai cilvēka tiesību un pamata brīvību atkārtotu apstiprināšanu, bet ciešas saistības piekopt liberālāku administrātīvu praksi nākotnē. Šī iemesla dēļ mēs piešķiram ļoti lielu svaru sarunām par brīvāku cilvēku, informācijas un ideju kustību."

(L. A.)

VIENOTI DARBĀ - LATVIJAI BRĪVAI

Daugavas Vanagu organizācijas, DV Toronto nodaļas un DV teātŗa Kanadā

25 GADU DARBĪBAS ATCERES
sarīkojumi

no 3. līdz 11. maijam Toronto

1950 — 1975

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1975. GADA 12. APRĪLIS, 15. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevēja — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.00, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

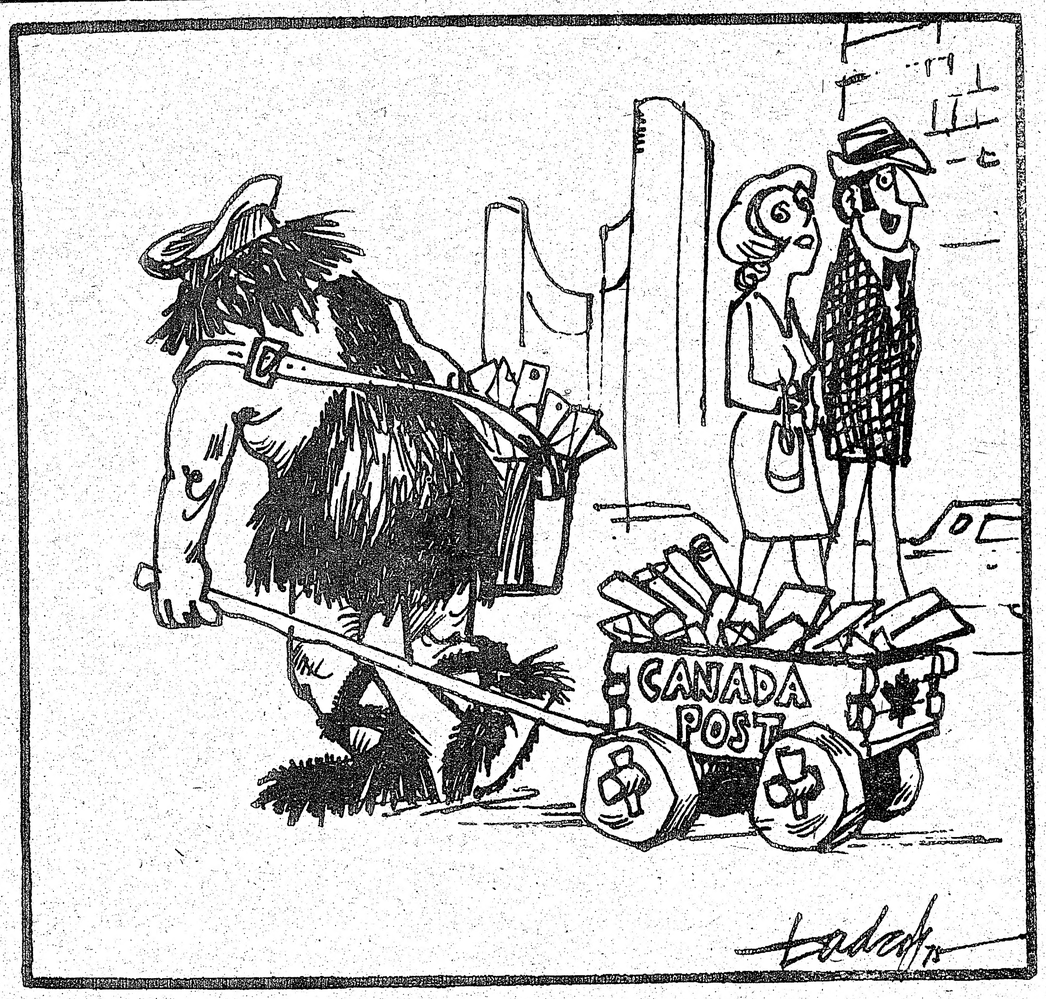

Ar pavasari pasts atkal sāk atdzīvoties. Dadža zīmējums

Dr. Ilgvars Spilners
Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis

Latviešu nacionālās kultūras politika

Latviešu tauta dzīvo, un visur, kur vien mīt tās locekļi, tiek veikts kultūras darbs un baudīti tās augļi. Tautas kultūra atdzimusi latviskā dzīves veidā un uzskatos no paaudzes paaudzē. Mūsu nacionālā kultūra nav ne laika kavēklis, ne izprieca, bet gan mūsu latviskā identitāte.

Valoda ir lielākais latviešu kultūras stūrakmens, ar ko savienoti daudzi citi kultūras pasākumi — literatūra, avīžniecība, dziesma, teātris u.c. Valodas prasme un lietošana ir viens no svarīgākajiem mūsu kultūras eksistences priekšnoteikumiem, tāpēc mūsu kultūras eksistences sākums ir meklējams latviešu valodas lietošanā ģimenē.

Brīvā tautā, brīvā zemē kultūra rodas spontāni brīva gara izpausmēs. Tā paplašinās un dzīvo no paaudzes paaudzē. Diemžēl, šinīs laikos latviešu tautai jāveido un jāturpina sava kultūra svešas varas okupācijā un pasaulē izkliedētiem latviešiem — māzās latviešu vienībās. Politiskās okupācijas vara Latvijā var uzspiest svešu politisku nosaukumu, kā „padomju latviešu kultūra", kur kultūras veidojumus var piesārņot ar uzspiestām ideoloģijām un okupācijas slavināšanu, taču šolaiku latviskai kultūrai „padomju" apzīmējums piederas tikpat maz, kā piem., Vidzemes guberņas" vai „cara laiku" apzīmējums latviskās kultūras veikumam pagājušā gadsimtā.

Laika gājumā svešie politiskie piesārņojumi atbira aizmirstībā, tautas gara krātuvē palika tikai vērtīgais. Tos pat šodien latvieši šķiro. Kultūras atkritumi paliek nepirkti Latvijas grāmatveikalu plauktos un neaplaudēti uz mākslas estrādēm. Vai — cik ir samaksātu abonentu pāri par 2000 uz ārzemēm izsūtītajiem propagandas avīzītes eksemplāriem. Krievu režīmā nodibinātā komiteja kultūras sakariem gan izdod lielus līdzekļus, bet cilvēku skaits, kas vēlētos, lai šis režīms tiktu iemūžināts Latvijā, kā neaug, tā neaug.

Latvieši pašreizējos apstākļos ir spiesti dzīvot divu kultūru ietekmē. Latvijā padomju kultūru uzspiež par otru kultūru. Dzīvojot ārpus Latvijas kā etniskā minoritāte, tiekam ievilkti šejienes kultūras ietekmē un darbībā. Izvairīties no svešo kultūru ietekmēm var tikai vecie ļaudis, kas dzīvo mājās, bet ne bērni un jaunieši, kas iet skolās un pieaugušie, kas iet darbā. Rezultātā latvieši, kas cer gūt materiālus labumus ar pilnīgu ieslēgšanos valdošās tautas kultūrā vai kuŗu intellektuālās spējas ir par maz, lai uztvertu divas kultūras, atstāj latviešu vidi. Stiprākie un spējīgākie pieņem brīvprātīgi vai arī daļēji piespiesti to, kas ir vērtīgs svešā kultūrā, tanī pašā laikā nezaudējot savu latviešu tautas kultūras vidi un intereses. Divu vai vairāku valodu zināšana un lietošana nav nacionāls pārkāpums, bet nevēlama gan ir latviešu valodas atstāšana tikai ikdienas sarunai. Ziemeļamerikas dzīvē pašreiz veicina dažādu kultūru attīstību, pat mazas etniskas grupas saņem pienācīgu uzmanību un izglītības iestādes viņu centienus ievēro.

Šādi ir apstākļi Latvijā un brīvajā pasaulē, kuŗos latviešiem jāturpina sava kultūras dzīve. Kardināls jautājums ir, cik pašreizējie apstākļi atļauj uzturēt kontaktus starp abām daļām pašas tautas interesēs un kā to var uzturēt? Cik daudz meslu var maksāt gara kultūras cilvēks un tomēr palikt godīgs un būt par piemēru visai tautai? Kas būs tiesnesis, kas to izlems?

Pazīstamais gara un brīvības cīnītājs un rakstnieks Andrejs Amalriks Pad. savienībā kādreiz rakstīja: Cīnīties pret

(Turpinājums 17. lp.)

Lasītāju vēstules

SOLŽEŅICINS UN LATVIEŠU STRĒLNIEKI

A. Solžeņicina redakcijā pagājušā gadā Parīzē iznācis rakstu krājums „No pazemes". Raksti sacerēti jau Maskavā, tikai tos tur nav bijis iespējams publicēt. Viņš piemin arī latviešu strēlniekus, gan ne visai labā sakarībā. Var apbrīnot Solžeņicina gleznaino stilu un drosmi atklāt komūnistiskās krievu valdības rīcības necilvēciskos veidus, bet kā vēsturnieks, vismaz attieksmē pret latviešu strēlniekiem un ungāru kareivjiem, kas kalpojuši varmāku varai, viņš nav bijis objektīvs, nepieskaŗoties viņu rīcības vēsturiskajiem cēloņiem. Kad latviešu strēlnieki 1. Pasaules kaŗā cerēja izcīnīt kādu brīvību arī savai dzimtenei un Ziemsvētku kaujās pārrāva vācu fronti, tā atbrīvojot krievu armijai ceļu uz Jelgavu un Kurzemi, tie nesagaidīja apsolītās dragūnu divizijas un sibiriešu vienības, bet gan piedzīvoja krievu armijas augstākās vadības nodevīgo krāpšanu. Vai brīnums, ka daļa strēlnieku vēlāk aizgāja līdz sarkanarmiešiem, sajuzdami cariskās valdības un armijas netaisnību? Arī ungāros smeldza vēsturisks naids pret varmācīgo Krievijas carismu. Ne velti Krievijas valdību visā 19. gadsimta otrā pusē dēvēja par Eiropas žandarmēriju. Latviešu strēlnieku liktenis Krievijā bija vistraģiskākais ar to, ka daudzi no viņiem par savu vientiesīgo ticību Ļeņinam un viņa biedru solījumiem vēlāk saņēma lodi pakausī, kļūdami par tādu pašu krāpšanas upuri kā cara laikā.

J. Kronlins Ņujorkā

PIRMĀS LĀPSTAS DŪRIENS

Tā lasāms LA 15. febr. n-rā par jaunā Toronto latviešu centra projekta iedzīvināšanu, ko tagad veic centra veidošanas komiteja. Laba iņiba, savstarpēja saprašanās un ticība kopējai lietai varētu radīt tiešām lielu darbu. Šīs īpašības ir garantija centra tapšanai bez jebkādām grūtībām, ja tikai puse latviešu iesaistītos ar savu īpašumu kapitālu un vēlētos dzīvot jaunajā centrā.

Latviešu centra izveidošanas komiteja pirmo ideju, veco ļaužu mītni, sašaurina par apm. 20 dzīvokļiem, bet vēlas projektu paplašināt ar sabiedriski saimniecisku ēku un privātu māju ciemu.

Jaunais projekts būtu īstenojams, ja centra izveidošanas komitejas darbinieki ar idejas piekritējiem pārdotu savus īpašumus un ar kapitālu iesaistītos jaunajā māju ciemā, tā rādot priekšzīmi šaubīgajiem.

Tikai cerība vien, ka šai kompleksā iesaistīsies Latviešu nams Toronto un DV nams, kas galvenokārt saimnieko ar kanadiešu un citu tautību piederīgo atbalstu, latviešu centram nesola nākotni.

R. Puriņš Toronto

KREMĻA NEKAUTRĪBA

Rietumu laikrakstos arvien biežāk lasāms: krieviem nepatīk — tas, uztraucas par—to... Pad. savienība nekautrīgi mēģina iejaukties demokratisko valstu iekšējā dzīvē un politikā. Maskava jau sen rīkojas ar rietumniekiem tāpat kā makšķernieks ar lielu zivi, kuŗu mēģina nokausēt ūdenī, lai pēc tam to viegli izvilktu krastā. Sekojot Maskavas vēlmēm, tā vien liekas, ka Bonnas, Parīzes, Romas, Londonas valdībām un opozicijas politiķiem, apmeklējot citas valstis un ciemojoties citu tautu galvaspilsētās, iepriekš vajadzētu konsultēties ar Kremli un neuzsākt neko tādu, kas tam varētu nepatikt, piemēram, lai Pad. savienība dotu vārda, domu un ticības brīvību, lai izbeidz reliģiju vajāšanas, pārtrauc privāto vēstuļu izspiegošanu, grāmatu un laikrakstu cenzūru u.t.t. Nesen piedzīvojām Maskavas histeriskos draudus Bonnai, ka Rietumvācija iedrošinājusies iekārtot Berlinē vienu savu iestādi tīra gaisa uzturēšanai un ka apvienotā Eiropa pārcēlusi no Brisedes uz Berlīni izglītības pētīšanas centru. Turpretim Pad. savienības imperija, bez sagrābto svešo zemju robežu nodrošināšanas centieniem, atļaujas iepludināt rietumos savus spiegus, propagandas materiālus un graut demokratisko valstu iekārtu. Ar Maskavā izskolotiem komūnistu funkcionāriem tagad nopietni apdraudēta arī Portugales brīvība. Afrikā, Azijā, Dienvidamerikā u.c. darbojas revolūcionārie pagrīdnieki. Pret rietumiem koncentrētas sarkanarmijas izlases divīzijas un tanku masas. Maskavas līdzdalība jūtama visur, kur tagad plosās cīņas un nemieri.

Alberts Eglītis Reinzemē

JĀBŪT NOMODĀ PAR BALTIJAS VALSTU TIESĪBĀM

ASV jau labi sen izpaudušās bažas par ārlietu ministra Kisingera svārstīgo ārpolitiku un tās sekmēm. Ja arābu un Izraēlas robežu jautājumā nav bijušas vēlamās sekmes, tas mūs var mazāk uztraukt, bet mums bažas rada laikraksta Chicago Tribune 18. marta numura raksts par Baltijas valstīm draudošas politikas veidošanos Vašingtonā, ka Kisingers varētu būt gatavs upurēt Baltijas valstu tiesības „saspīlējuma samazināšanas" ietvaros un atzīt šo valstu aneksiju. Tāpēc nekavējoties būtu jāraksta vēstules prezidentam Fordam, pateicoties viņam par labvēlīgo nostāju Baltijas valstu tiesību jautājumā un vēršot prezidenta uzmanību uz mums nelabvēlīgās ārlietu ministrijas politikas veidošanos, kas varētu sekot Austrālijas un Jaunzēlandes kreiso valdību rīcībai un atzīt Baltijas valstu aneksiju. Vēstules rakstāmas arī lielajiem amerikāņu laikrakstiem. Pret šādas politikas veidošanos it sevišķi būtu jāprotestē Amerikas latviešu republikāņu apvienībai un citu etnisko grupu centrālajām organizācijām. Stāvoklis būtu jāieņem arī Amerikas latviešu apvienībai un Pasaules brīvo latviešu apvienībai. Mūsu lielākās politiskās kļūdas bijušas tās, ka vienmēr esam rīkojušies par vēlu, kad nekas vairs nav bijis iespējams grozīt, tāpēc jārīkojas nekavējoties.

Alberts Kalniņš Toronto

ELIJA UN JĀNIS KRISTĪTĀJS

LA 8. febr. n-rā Reliģiskās dzīves lappusē, rakstot par Eliju, nezināmais autors aizmirsis atzīmēt, ka Elija otrreiz nācis pasaulē kā Jānis Kristītājs, ko Jēzus apstiprina saviem mācekļiem Jāņa ev. 17. nodaļas 12. pantā: „Bet es jums saku — Elija jau ir atnācis, bet tie viņu neatzina, bet ar viņu darīja, ko gribēja. Tā arī Cilvēka Dēlam būs jācieš no viņiem." Un nākošā pantā teikts: „Tad arī mācekļi saprata, ka viņš uz tiem runāja par Jāni Kristītāju." Nav saprotams, kādēļ autors nav vēlējies to pateikt?

Dr. A. Kalniņš Grand Rapidos

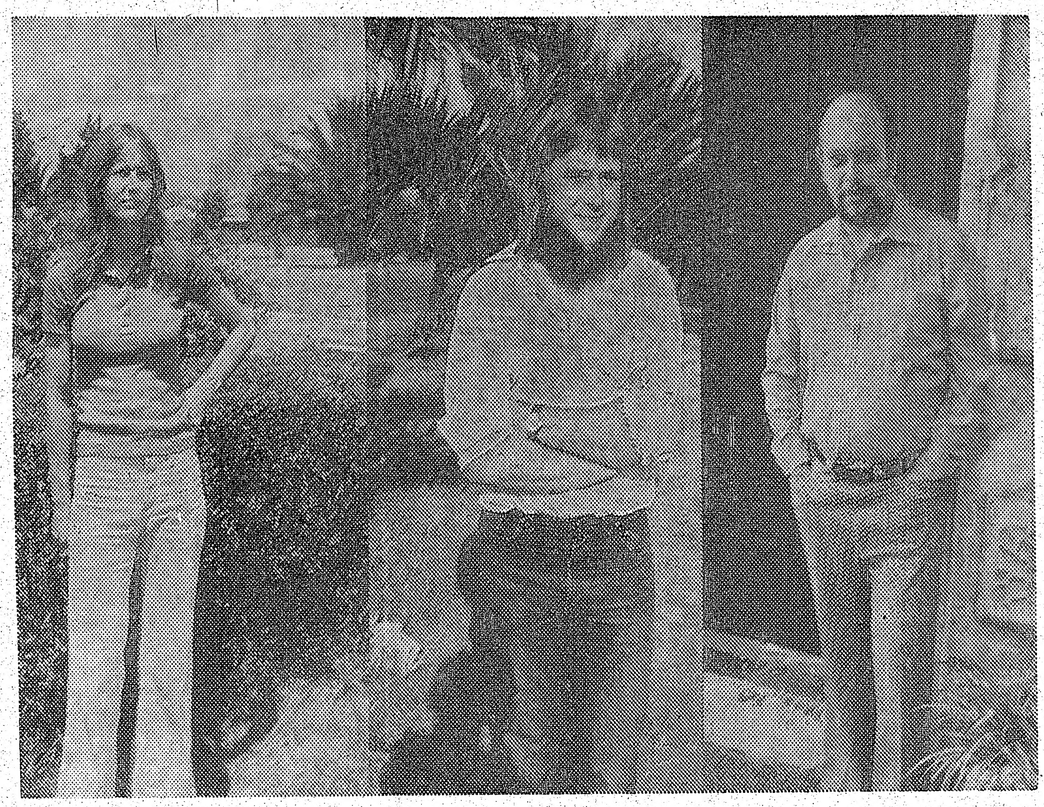

Austrālijas latviešu mākslinieki ceļā uz Ziemeļameriku. Viņi šovasar viesosies ASV un Kanadā. Sarmīte Salnāja (attēlā pa kreisi), kas piedalīsies ar saviem akvareļiem izstādē Ņujorkā. Vidū — Imants Tillers, kas saņēmis valsts atbalstu, izstādīsies vasaras vidū. Labajā pusē Harolds Norītis, kas arī pošas ceļā uz šo kontinentu. Visi trīs Austrālijā pazīstamie mākslinieki ir vairāku godalgu īpašnieki. Foto: Dzidra Kocha

Aivars Ruņģis

Rakstnieka ceļš pie lasītājiem

Šīs vasaras Rakstnieku nedēļā, kas iecerēta no 21. līdz 29. jūnijam Gaŗezerā, vesela darba diena būs veltīta tematam par rakstnieka ceļu pie lasītāja. Latviešu rakstnieku apv. valde publiski un personiski uz Rakstnieku nedēļu un kongresu aicinājusi redaktorus, izdevējus, grāmatu tirgotājus, kultūras iestāžu un fondu vadītājus, lai izveidotu pēc iespējas plašāku pārrunu un atzinumu bazi trimdas nemirstīgo vērtību — latviešu rakstnieku darbu publicēšanai un saglabāšanai.

Nevēloties lietas zīmēt tumšākās krāsās nekā tās patiesībā ir, tomēr jāsaka, ka valdošās tendences spiež secināt: paši autori varbūt visai drīz būs spiesti iesaistīties savu darbu publicēšanā, izplatīšanā, lasīšanā un vērtēšanā. Trimdas literātūra patiešām draud kļūt par atsevišķas izlases īpašumu un nodarbošanos, kurpretī trimdas vairākums nogrims arvien vairāk ikdienas sīkumos.

Pašu autoru izdevniecības ideja trimdā nav jauna lieta. Plašākais šīs idejas praktiskais risinājums, cik zināms, notika latviešu bēgļu izklīšanas laikā no Vācijas un Austrijas nometnēm pa visu pasauli.

Bet liekas, ka šādas idejas īstenošana ātri var beigties, tiklīdz galvenie iniciātori paspējuši nopublicēt savus darbus. Pieredze to rāda, un šis faktors jāpatur prātā.

Domājot par rakstnieka ceļu pie lasītāja, par manuskripta tapšanu grāmatā, būtu jāizšķir trīs galvenie posmi: izdošanai nepieciešamās materiālās bazes radīšana, grāmatas iespiešana un grāmatas izplatīšana. Komerciālā pasākumā, t.i. grāmatu izdevniecībā, visas šīs fazes parasti notiek „zem viena jumta". Bet tai brīdī, kad publicētie darbi neienes kaut minimālu peļņu, komerciālais pasākums pārtrauc, vai spiests pārtraukt grāmatu publicēšanu, un pārtrūkst arī rakstnieka ceļš pie lasītāja. Ko tad darīt tālāk? Varbūt tomēr saistīt pārrunas ap tematu par „pašu autoru izdevniecību", apzinoties, ka šis plāns tiek diskutēts tikai nepieciešamības gadījumam, jo tikai nepieciešamība spēs spiest uz pašaizliedzīgu rīcību un uzupurēšanos.

Liekas, ka rakstnieka ceļā uz lasītāju pati galvenā problēma ir grāmatas izplatīšana, kurai seko izdošanai nepieciešamās materiālās bazes radīšana. Grāmatas iespiešana, ja izkārtota materiālā baze un izplatīšana, ir vismazākā problēma.

„Pašu autoru izdevniecības" ideja ietvertu domu, ka visi Rakstnieku apvienības biedri, piemēram 50 autori, kļūst par rēgulāriem pasūtinātājiem un katrs nosacīti sameklē vēl vismaz 5 papildus pasūtinājumus resp. saņem šos eksemplārus „izplatīšanai uz vietas". Ja grāmatas iespiešanā arī autors piedalās materiāli resp. saņem tirgum iepriekš noteiktu eksemplāru skaitu, tad praktiski būtu izkārtota grāmatas izplatīšana minimālam metienam, piemēram, dzejoļu krājumam.

Veicot sabiedrības informāciju, piem., ar sludinājumiem, iespējami individuāli pasūtinājumi un grāmatas tirgus arī ar citu izdevniecību un vēl pastāvošo grāmatu galdu starpniecību.

„Pašu autoru izdevniecības" redakcijas kollēģija izskata pieteiktos manuskriptus un izkārto to pieņemšanu iespiešanai. Ja šādā veidā varam darboties vēl nākamos 10 līdz 20 gadus, tad varam paspēt sakrāt un dokumentēt latviešu kultūrai krietnu kaudzīti nemirstīgas mantas.

Par grāmatām, kas izdevējiem ienes peļņu, nav ko raizēties. Tām ir savs ceļš un savs liktenis.

Austra Balode

Es vientulības kalnā kāpju
ar savas vienpatības
nesaskelto daļu;
tā manim dziļāk, asāk
redzēt liek,
un saprast
citos mūžos laistos lomus.

Vidzemnieks auna zīmē

OSVALDS AKMENTIŅŠ, VIDZEMES AUNA ZĪMĒ — OLĢERTS LIEPIŅŠ VĒSTURISKĀ PANORĀMĀ. BIOGRAFISKA KOMPOZICIJA, 322 LP.

Kādreiz Rīgā cirkulēja izteiciens: „Mīlas pāris mākslā", domāts — laulātie dzejnieki un mākslinieki, kas nāca no vienas ģimenes (Rainis un Aspazija, Viktors Eglītis un Hilda Vika, Virza un Elza Strēlerte, Zenta Mauriņa un Raudive u. c.). Tagad trimdā dzirdēts teiciens: „Draugu pāris presē", domāts Olģerts Liepiņš un Osvalds Akmentiņš, kuŗi bieži vien redzami kopā ne tikai presē, bet arī dzīvē un sabiedrībā, īpaši Bostonā un Latv. Preses b-bas valdē. Viņu pazīšanās, kas sākās Latvijā, vēlāk Vācijā kļuva par draudzību, kas vēl jo ciešāk nostiprinājās otrā krastā — Amerikā. No šīs draudzības tagad izaugusi plaša, liela formāta grāmata — Vidzemes auna mīmē.

To tikai Osvalds Akmentiņš varēja uzrakstīt par Olģertu Liepiņu abu kopējās ciešās sadarbības un sadraudzības dēļ, vēl jo īpaši pēc liktenīgās sagadīšanās 1973. g. Ziemsvētku laikā, kad Liepiņš bija pazudis kādu mēnesi no redzes aploka (pēc sievas Paulas nāves). Akmentiņš tad nejauši atrada viņu „izstumto" sabiedrībā, kur bija atradis patvērumu, remdējot savas bēdas. Grāmatā, kas iznākusi Latvju Grāmatas apgādā, sakopots prāvs daudzums materiālu — privātas vēstules, preses b-bas dažādu dokumentu noraksti, sarakstes, sarīkojumu programmas, plakāti, kritikas, atsauksmes un visādu iespiestu rakstu kopijas un milzums foto uzņēmumu, kas nāk līdz pat no Latvijas. Var saprast, ka tas viss iegūts no Olģ. Liepiņa privātā archīva, ko viņam laimējies izvest no dzimtenes. Daudziem šādas vērtības aizgājušas bojā Baltijas jūŗā vai pazudušas bēgļu gaitās.

Tas viss atviegloja O. Akmentiņa darbu, sacerot šo biografisko kompoziciju, kā nosaukta grāmata. Ja viņš būtu ilgāk pastrādājis pie šī darba, (vai — ja viņam būtu dots vairāk laika), būtu iznākuši plaša apjoma monografija, kā sākumā tika izziņots. Katrā ziņā no prāvā savāktā materiālu daudzuma grāmatas autors sācis celt lielu celtni — Vidzemes auna zīmē. Redzam, ka ne viss izmantots; daudz kas pievienots grāmatai kā pielikums vai ilustrācija.

Ne visi materiāli, kas pievesti būvei, arvien tiek izlietoti celtnei. Tā arī ne viss grāmatai savāktais bija vajadzīgs, jo dažuviet atkārtojas (kritikas par vienu un to pašu grāmatu, jubileju atceres, b-bas apkārtraksti u. c.), ko drusku pasijājot, dabūtu viengabalaināku lējumu. Ja vietām grāmatas autors atsaucas uz citu cilvēku nostāju pret Liepiņu kā žurnālistu, tad būtu jāparāda, kas ir šie pretmotīvi.

Vairākas lappuses grāmatā aizņem privātās vēstules rokrakstā (pie., pirmpublicējumā Anšlāva Eglīša, Pāvila Gruznas u c.). Tas ir interesants materiāls, bet sīkā rokraksta un ne visai asā pārfotografējuma dēļ ne visiem lasītājiem teksts „dodas rokā" bez palielināmā stikla. Dažš rokraksts (piem. Miķ. Valtera) atkal salasāms tikai tiem, kam aptiekāra atšifrēšanas prasme. — Protams, šādi un tamlīdzīgi iebildumi būs arvien, ja runa ir par kāda dokumenta fotokopiju, īpaši, ja papīrs jau cietis no „laika zoba."

Tanī ziņā autora darbs nebija pateicīgs, bet Akmentiņš savu uzdevumu veicis teicami. Viņam kā autoram tā bija zināma spēku pārbaude, ielaužoties tik radoša un daudzpusīga gara darbinieka — kā Olģerta Liepiņa dzīvē. Arī stila ziņā, izņemot dažus „forsētus" teikumus vai vārdus, šai grāmatā nebūtu iebildumu. Vietām tā lasāma kā intriģējošs romāns, jo ne visi lasītāji dzīvojuši Libekā, vai pazina Marlī un Mēzenes kazarmas, tāpēc ne visi pazīst Bostonu un turienes aizkulises. Tikai starpība ir tā, ka šie nav izdomātu romāna notikumi un varoņi, bet personas, kas dzīvo un cīnās.

Dažus mulsina virsraksts, it kā būtu stāstīts par pašu Vidzemi, kamēr runa ir par vidzemnieku Olģertu Liepiņu, dzimušu aprīlī — auna zīmē. Protams, nav starpība, vai tas būtu Vidzemes, Zemgales, Bostonas vai Masačūsetas auns, jo tā ir tikai attiecīgo planētu zodiaka zīme, ko priekš vairāk tūkstoš gadiem pieņēma senie kaldejieši vai babilonieši. Visi auni visā pasaulē ir vienādi: tie esot stūrgalvīgi Ar to pasvītrots, it kā aprīlī dzimušajiem būtu šī raksturīgā iedaba. Manuprāt, auna dabas galvenā īpašība ir gatavība stāties pretī un cīnīties.

Stūrgalvība kā cilvēka raksturа īpašība, ievirzīta pozitīvā nozīmē, būtu jānovērtē kā noteiktība un neatlaidība, kamēr citādi tā kļūst vienkārši par iecirtību, kas ir negātīvs izpaudums. Bet šī neatlaidība cīnīties ir attaisnojama tikai tad, ja runa ir par cīņu patiesības labad, nevis kādu interešu vai citu labumu dēļ.

Pēc Akmentiņa stāsta iznāk, ka bēgļu laikā Vācijā Olģerts Liepiņš kļuvis tik populārs, ka kādā nometnē māte, baidīdama nepaklausīgos bērnus, teikusi: „Pagaidiet, atbrauks Liepiņš . . . tad jūs redzēsit!" (72. lp.).

(Turpinājums 4. lp.)

. . . gimnazisti tēlo Londonā . . .

Toronto latviešu ģimnazijas drāmas pulciņa tēlojums

M. ZĪVERTA

ĶINAS VĀZE

KOMĒDIJA 3 CĒLIENOS

Režisors H. Miķelsons, dekorātors A. Kovariks

Svētdien, 20. aprīlī, pl. 3.00 pēcpd.

Polish Combat. Assoc. telpās, — — 80 Ann Str., Londonā

LONDONAS LATVIEŠU KOPAS SARĪKOJUMS

Vīru koŗa „VIESTURS"

KONCERTS

19. aprīlī pl. 7.00 vakarā

Leģiona zālē, 111 Church St., St. Catharines.

Pēc koncerta DEJA

Spēlēs iecienītais BOB WARD orķestris

Atspirdzinājumi.

Visi laipni ielūgti

VIENOTI DARBĀ LATVIJAI BRĪVAI

1950 1975

DAUGAVAS VANAGI KANADĀ

TIEM, KAM DZIMTENE SVĒTA, JAIET PLECU PIE PLECA

Atmiņā palikušas kāda nezināma autora rindas: „Tautai var atņemt tēvzemi, tiesības, mantu un pat dzīvību, bet tās vēsturi nevar atņemt neviens!" — Arī latviešu sieviete ir latciešu tautas vēstures veidotāja un sargātāja, par ko tik skaisti stāsta mūsu tautasdziesmas, minot māsiņu, kas „izraksta kaŗa karodziņu" un „pušķo brāļa cepurīti", arī māmiņa — „kaŗa kreklu šūdināja" u.c.

Tāpat vanadzes jau 25 gadus iet kopējā darbā ar Daugavas vanagiem, apzinoties, ka ir pienākumi, kas nekad nebeidzas, proti: uzticība tēvzemei, latviskuma saglabāšana un cīņa par dzimtenes brīvību. Daugavas vanadzes, kas nekad neaizmirst latviešu kaŗavīra pašuzupurēšanos kaŗa laukā un dzeloņdrāšu iežogos Cēdelgemā, kur viņu dzīvības uzturēja tikai cerības un spīts, kļuvušas nenogurdināmas līdzgaitnieces Daugavas Vanagu organizācijas mērķu un ideju īstenošanā.

Ar pirmās DV nodaļas nodibināšanu Kanadā 1950. gada 23. jūlijā, Toronto izveidojās dāmu komiteja ar 7 vanadzēm, kļūstot par pirmo organizēto vanadžu vienību Kanadā. 1954. gadā notika pirmā vanadžu sanāksme visas Kanadas mērogā, kad damu komitejas nosauca par vanadžu kopām un ievēlēja vanadžu pārstāvi, referenti pie DV KV — Mirdzu Gruzīti. 1959. gadā par pirmo Kanadas vanadžu priekšnieci ievēlēja Ilgu Breikšu, bet kopš 1964. gada vanadžu priekšnieces pienākumus priekšzīmīgi veic Monika Jonāne. 25 gadu laikā vanadžu skaits Kanadā pieaudzis uz 438, tās darbojas 16 kopās.

Vanadžu darbība Kanadā bijusi vispusīga un mērķtiecīga, salīdzinājumā ar citām zemēm brīvajā pasaulē, kur mīt vanadzes. To darbā ir daudz paralēļu, piemēram, aprūpe, jaunatnes latviskā audzināšana un darbības veicināšana, kaŗavīru godināšana, latviešu kultūras un tautas tradiciju saglabāšana u.t.t. Kanadas vanadzes tomēr var lepoties ar dažām savas darbības īpatnībām. Tā, piem., vanadžu darba rosinātāja un koordinētāja ir vanadžu priekšniece un Kanadas vanadžu valde, kas izdevusi Kanadas vanadžu biļetenu, to piesūtot katrai vanadzei reizi gadā, kā arī informātīva rakstura apkārtrakstus, ko saņem katra kopas priekšniece.

Rakstnieces Tomijas Krūkas ierosmē un Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnu vanadžu izkārtojumā notikušas „Rosmes dienas" kanadiešu sabiedrības iepazīstināšanai ar latviešu tautas tradicijām un īpatnībām, pie kam eksponātus rokdarbu skatei vēl gādājušas Montrealas, Otavas, Edmontonas un Sūsenmarijas (Sault St. Marie) vanadzes. Jau daudzus gadus vecā un jaunā paaudze satiekas darbā un priekos Kanadas vanadžu valdes un DV jaunatnes rīkotajā jautrajā vakarā „Romas pagrabiņš". Minētais sarīkojums radies DV KV jaunatnes nozares vadītājas Baibas Šmitas-Kalējas ierosmē. Sarīkojuma atlikumu nodod jaunatnes darbības veicināšanai. Lai veicinātu jaunatnes iesaistīšanu latviešu sabiedrībā, Hamiltonas vanadzes, tāpat vēl citas, rīkojušas „Jauno talantu parādi", kur debitēja „topošie mākslinieki, rādot savu māku mūzikā, dziesmā un dejā.

Kopu darbības sekmēšanai un plānošanai strādājušas ne tikai kopu valdes, bet uz rēgulārām apspriedēm sanākušas visas vanadzes. Daudzās kopās darbojas paplašinātas valdes 5 — 10 personu sastāvā. Pa reizei notikušas arī kopu priekšnieču apspriedes. Vanadzes bijušas ne vien čaklas talcinieces katrā DV nodaļas sarīkojumā, bet uzņēmušās pienākumus DV nodaļu valdēs, pie kam DV Albertas nodaļas valdes priekšsēde ir Elza Jansone. No Kanadas vanadžu vidus nākusi DV CV jaunatnes nozares vadītāja Baiba Šmita-Kalēja, kas ar lielu neatlaidību guvusi labus panākumus latviešu jaunatnes iepazīstināšanā ar DV idejām un mērķiem.

Latviešu dziesmas saglabāšanā un daudzināšanā lieli nopelni Sv. Katrīnu vanadžu dziesmu ansamblim Senatne un Toronto vanadžu korim Zīle. Dziesmu vienība Senatne ar 16 dziedātājām jau pastāv vairāk nekā 10 gadu diriģenta V. Rundāna un kopa priekšnieces Ārijas Freimanes vadībā. Toronto vanadžu koris Zīle ar 33 dziedātājām godam seko Senatnes pēdās ar diriģentu Arvīdu Purvu un kopa priekšnieci Ženiju Vītolu. Starplaikā kori diriģējuši O. Liepa un Austra Plampe, bet par kopa priekšnieci darbojušās Ausma Magone un Monika Jonāne. Abas minētās dziesmu vienības skandējušas dziesmas ne vien pašu mājās un lielākos apkārtnes latviešu centros, bet arī dziesmu svētkos, DV dienās Kanadā un ASV, gūstot sabiedrības atsaucību un sumināju-mus. Pieminams, ka Kanadas vanadžu ierosmē radies vanadžu melnbaltais kopības tērps, kuŗu tagad jau vairāk nekā 10 gadus vanadzes valkā visā brīvajā pasaulē. Tērpa idejas izauklētāja ir tagadējā vanadžu priekšniece Kanadā Monika Jonāne, kuŗa 1961. g. Toronto vanadžu kopas sapulcē aicināja vanadzes padomāt par kopības tērpu aizsardžu tērpa veidā. Šo domu aizstāvēja jau pirmā vanadžu priekšniece Kanadā Ilga Breikša, bet tagadējā tērpa autore — meta izgatavotāja ir Hamiltonas kopas vanadze Astrīda Robežgruntniece. 1963. g. 27. februāris ir tērpa „dzimšanas diena", kad Kanadas vanadžu salidojumā to pieņēma par Kanadas vanadžu tērpu no krasta līdz krastam.

Gadu gājumā Kanadas vanadžu ideja iedzīvināta trijos pasaules kontinentos. Tagad vanadzes šo melbalto kopības tērpu valkā Amerikā, Eiropā un Austrālijā, kas arī ārēji pauž, ka vanadzes ir vienotas un organizētas.

Latviešu presē lasām, ka Daugavas vanadzes ir spēcīgākā latviešu sieviešu organizācija trimdā. To liecina arī Kanadas skaitļi. toreiz — 7, tagad — 438! Vanadzēs mājo dziļa uzticība un ticība Latvijai, ko apliecina darbos, veicot savas sirds pienākumu tēvzemei!

Vanadzes jau 25 gadus apzinājušās, ka ir daļa no DV organizācijas, mūsu cīnītāju atbalstītājas un DV mērķu sekmētājas. Viņu solījums rītdienai, J. Rolava vārdiem runājot, ir: „Tiem, kam dzimtene svēta, jāiet plecu pie pleca — kur vanagu pulks!"

T. G.

Daugavas vanadžu salidojums DV delegātu sapulces laikā DV namā Toronto. LA archīvs

Daugavas vanadzes salidojuma laikā aizvien apsveicis arī kāds no mūsu centrālās organizācijas pārstāvjiem. Augšējā attēlā sveicina Latviešu nacionālās apvien. Kanadā valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Pie prezidija galda, no kreisās: T. Gailīte, toreizējā ASV vanadžu priekšniece A. Tīdemane. DV ASV priekšnieks J. Utināns, Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne un N. Pulciņa. LA archīvs

Vidzemnieks auna zīmē

(Turpinājums no 3. lp.)

Grāmatā ir aizkustinošas vietas, piem., apraksts par Bostonā rīkoto jundu, kas ir viens no pirmajiem sarīkojumiem jēc pārcelšanā Amerikas krastā. Tas bija boļševiku aizvesto vai nogalināto rakstnieku un žurnālistu pieņemšanas akts, kuŗā O. Liepiņš izsaucis zināmo upuŗu vārdus, bet Akmentiņš īsi atbildējis — noslepkavos, deportēts, pazudis bez vēsts u.t.t. Kad pēc gaŗā upuŗa saraksta nolasīšanas atvēries priekškars, uz skatuves atklājušās krustu rindas tālajā Sibirijas tundrā. Koris dziedājis — Augšā aiz zvaigznēm . . .

(155. lp.) Jāpiezīmē, ka deportēto vai nonāvēto rakstnieku un žurnālistu sarakstā, kuŗā vairāk nekā 70 vārdu (269. lp.), nav minēta rakstniece, redaktrise Ausma Roga (dzim. Anna Ēvelīte, prec. Būmerta), kas tika deportēta vēlāk nekā viņas vīrs Nikolajs Būmerts. Abi miruši izsūtījumā

Lai pilnīgi atspoguļotu O. Liepiņa daudztalantīgo garu — gan žurnālistikā un literātūrā, gan kritikā par jauniznākušām grāmatām un mākslu, gan redakcijas darbā un preses organizācijas vadīšanā, — liekas, ka vietām biografiskā skicējumā pietrūkst attiecīgā materiāla. Tā, tikpat kā nepamanīta paslīd gaŗām Liepiņa darbība jurisprudences laukā. Pēc universitātes beigšanas viņš taču bija atstāts strādāt pie tieslietu fakultātes, un vēlāk bija Pinebergas Baltijas universitātes civiltiesību katedras aspirants. Par šo zinātnisko darbību nav gandrīz nekas lasāms. To tikai gaŗāmejot nejauši piemin Tautas balss nodaļā (296. lp.) bij. tiesnesis, tagad māc. K. Avotiņš Vankūverā.

Šī savdabīgā, interesantā grāmata, kas kā šķērsgriezumā parāda daudzpusīgā rakstnieka, redaktora un kritiķa Olģerta Liepiņa dzīvi un darbu zināmā laika posmā, ir reizē arī svariga kā laikmeta dokuments, kas liecina par notikušām vēsturiskām ainām gan dzimtenē, gan arī trimdā, — un šķiet, ka pēc 25 gadiem šī grāmata būs bibliografisks retums.

Paldies autoram, Vidzemes „aunam" un izdevējam!

Arnolds Rasa

Marija Ķeņģe jubilāre

Liekas gluži neticami, ka vanadžu priekšnieci Mariju Ķeņģi varam sveikt jau ar 70 dzīves gadiem. Jubilāres darbs un intereses jau no jaunības dienām ir saistījušās ar sievietes darbu mājās un sabiedrībā. Beigusi Kaucmindes mājturības semināru, viņa sāka tur strādāt par skolotāju. Vēlākos gados, iepazinusies ar mājturības jautājumiem Norvēģijā un Zviedrijā, lasījusi lekcijas par mājturību radiofonā, rakstījusi presē un sagatavojusi mājturības grāmatu — Apkoptā māja. Jau toreiz Marija Ķeņģe iesaistījās aizsardzēs, par kuŗu pēcnācējām tagad pa daļai var uzskatīt vanadzes.

Savas trimdas gaitas jubilāre līdz ar dzīvesbiedru LKOK Voldemaru Ķeņģi vada Anglijā, kur jau kopš 1955. gada dzīvo un strādā Latviešu mājā Almelijā. Vanadžu saime visā pasaulē pateicīga Marijai Ķeņģei, kas pirms 25 gadiem uzņēmās pienākumu organizēt latviešu sievietes brīvajā pasaulē kopējam nacionālam darbam. No mazā 16 vanadžu pulciņa tagad izaugusi plašā vanadžu saime brīvajā pasaulē. Bez pienākumiem DV organizācijā, jubilāre ilgus gadus darbojusies par izglītības nozares vadītāju Latviešu nacionālā padomē Lielbritanijā. Tikai pirms nedaudz gadiem viņa no šiem pienākumiem atteicās, tomēr turpinādama darboties kā šīs nozares vadītāja vietniece. Bērnu un jauniešu vasaras nometnes Latviešu mājā Almelijā radušās Marijas Ķeņģes ierosmē un arī tiešā pūļu rezultātā.

Vanadžu priekšniece ir godam pelnījusi viņai piešķirto DV zelta nozīmi. Viņas dzimšanas diena ir 28. marts, bet vanadžu saime Anglijā iecerējusi sumināt savu priekšnieci mazliet vēlāk — 26. aprīlī Londonā, reizē atzīmējot arī viņas dibinātās pirmās vanadžu kopas Londonā 25 gadu darbības atceri. Vēl daudz baltu dieniņu!

A. Liepiņa
Dienvidanglijas vanadžu pārstāve

Marija Ķeņģe

I. Kalnāres vakars Anglijā

Atceroties notikumus pirms trīsdesmit gadiem, Latviešu grāmatu kluba vadība bija rīkojusi dzejnieces Ilzes Kalnāres literāru vakaru DV kluba telpās Notinghamā. Vakara programmā piedalījās Lesteres latviešu jauniešu grupa Dzidras Purmales vadībā. Atklājot vakaru, grāmatu kluba vadītājs A. Veichelis izteicās: „Liekas, mēs vēl maz zinām par notikumiem un dzīvi Kurzemes cietokšņa beigu posmā un okupācijas sākumā. Aizvien vēl uzrodas kaut kas jauns un nezināms. Tā 1945. g. sākumā Latviešu karavīru vidū klīda valodas, ka kāda drošsirdīga latviešu meitene esot apģērbusi karavīra tērpu un aizbraukusi uz Kurzemi. Toreiz tās bija tikai valodas, tagad mēs zinām, ka tā bijusi īstenība — tā bijusi dzejniece Ilze Kalnāre."

Stāstījumā par Ilzes Kalnāres dzīvi un darbiem Dzidra Purmale atzīmēja, ka jau 1945. g. Talsos rakstītajā dzejolī dzejniece saka: Vārds varoņi pārāk sīks un mazs,/Kad tēvzemei ziedots dārgākais,/ Tik lieli tie kļuvuši nāvē . . .

Šiem varoņiem pēc traģiska mūža noslēguma pievienojusies arī Ilze Kalnāre pati. Atstātajā literārajā mantojumā dzejniece raksturojusi sevi ar divām lielām mīlestībām — ar mīlestību pret dzīvi un arī pret Latvijas zemi un dabu. Traģiskais liktenis izpostīja dzejnieces dzīvi, bet savai otrajai mīlestībai Ilze Kalnāre palika uzticīga līdz pēdējam elpas vilcienam. Ilzei Kalnārei bija 17 gadi, kad tika publicēts viņas pirmais dzejolis — Es dzīvi mīlēšu, kuŗā ir rindkopa: Zināšu, kad ir jau vakars manai dienai . . . Šis vakars nu pienāca daudz drūmāks nekā dzīves alcēja dzejniece to spēja iedomāties. Pēc Kurzemes krišanas viņa bijusi kopā ar latviešu partizāniem — apcietināta, notiesāta un izsūtīta. Esot kopā ar latviešu patriotiem, dzejniece ir rakstījusi: Koks tevi sargādams noliecas pāri,/ Mežazvērs neaiztiek cilvēku bāri, / Tikai brālis latvietis nodod un nīst, / Debesīm asaras līst.

Tagad nu par dzejnieces Ilzes Kalnāres traģisko dzīvi un tās noslēgumu vienīgais liecinieks Latvijā ir pelēks laukakmens uz dzejnieces kapa Vestienas kapsētā ar iekaltām rindām: Runā akmens, runā kalns, runā vārpas druvā . .

Literārā vakara programmā piedalījās Lesteres latviešu jaunieši — A. Balode, I. Lutkēvica, A. Lutkēvica un M. Purmalis, lasot Ilzes Kalnāres dzejas un prozas fragmentus. R. Ūsāns - Erts pasniedza katram rozes ziedu. Vislielākā pateicība pienākas Dzidrai Purmalei par dzejnieces dzīves un darbu raksturojumu, tāpat par dzejoļu skandējumu.

K. Z.

Divi garīgi koncerti

Čikagas apvienotā baptistu un Ciānas draudžu koŗa garīgo koncertu lielajā amerikāņu baptistu baznīcā Oak parkā pārmaiņus diriģēja Ciānas draudzes koŗa diriģents Eduards Strautmanis un baptistu draudzes koŗa diriģents Rūdolfs Kalnmals. Koncertā piedalījās soprāns Marta Cakare, mecosoprāns Vilma Landmane, baritons Torilds Barbins, pianiste Zaiga Ore un Valdis Treimanis — ērģeles un klavieres.

Koncertu ievadīja mācītājs Valdis Landmanis ar 150. psalmu, bet lūgšanu teica mācītājs Vilis Vārsbergs. Pirmo programmas dziesmu — A. Jurjāna — Mūsu Tēvs debesīs diriģēja Ed. Strautmanis. Tā bija izteiksmīga un iejūtīga. Ne gluži tā skanēja J. Vītola — Tu, kas debess godā. Tās balsu iekārtojums sarežģītāks un prasās vieglāka risinājuma. Saskanīgi un tīrā intonācijā izskanēja E. Melngaiļa — Kā briedis brēc. Dzīvāku tempu gribējās saklausīt Čaikovska Leģendā — Bij' Kristus bērnam rožu stāds. Turpinājumā labi niansēta bija E. Ruha — Vai sāpju pasaulē, ar skaistu klusinātu nobeigumu. Tai sekoja D. Bortņanska — Kāds brīnišķīgs, kas skanēja viegli un saistoši. Ed. Strautmaņa diriģēšanas veids bija nosvērts un skaidrs.

Divas V. Baštika dziesmas — Manā tumšā sirdī nāci un Neej mums gaŗām, Pestītāj, diriģēja R. Kalnmals. Tās skanēja vieglos ritmos un tīrā intonācijā. Vidusdaļā pianiste Zaiga Ore veikli un rotaļīgi atskaņoja Bēthovena Sonātu Nr. 27, op. 90, skaisti izceļot vadmotīvus ar raksturīgām to illustrācijām. Tālāk dzirdējām saprāna Martas Cakares un mecosoprāna Vilmas Landmanes J. U. Lindberga duetu — Ja man būtu viss. Abiem soprāniem ir patīkami saskanīgi tembri un rūpīgi posts priekšnesums, kas atstāja paliekamu iespaidu. Pavadīja pianists Valdis Treimanis, izceldams ievada un starpspēles. G. O'Hara duetu — Jēzus pēdās dziedāja Vilma Landmane un baritons Torilds Barbins. Mūzikāli tas skanēja droši un saskanīgi, bet vietām baritona partija bija pagrūti saklausāma. Lietišķīgi pavadīja pianists V. Treimanis.

Koncerta beigās dzirdējām izvilkumu no Guno orātorijas — Nāve un dzīvība. Par šo darbu pats Guno raksta — Nāve eksistences beigas tam, kas ik dienas mirst, bet reizē iezīmē dzimšanas momentu mūžīgai nemirstībai . . . Orātoriju ievada klavieŗu un ērģeļu duets klusinātās skaņās, kas pamazām pastiprinās, kuŗām pievienoja baritona plašāks dziedājums par mirušo augšāmcelšanos. Te T. Barbins savā solo dziedājumā izcēla savas balss plašumu un pievilcīgu tembru. Orātorijas atsevišķie dziedājumi vīru un sieviešu balsīm bija labi sagatavoti un izteiksmīgi satura tulkojumā ar raksturīgiem Z. Ores klavieŗu pavadījumiem. Plaši un dzidri skanēja M. Cakares soprāna solo gavilējumā par mūžīgo laimi debesu godībā. Dziedājumam iespaidīgi pievienojās četrbalsīgs sieviešu koris klavieŗu pavadījumā.

Koncerta nobeigumā koŗa dziedājumi klavieŗu un ērģeļu pavadījumā saplūda kopējā varenā, gavilējošā ansamblī ar himnisku izskaņu. Atskaitot dažas nejaušības iekritienos, dziedājumi ritēja gludi un iespaidīgi. Par to atzinība diriģentam R. Kalnmalim. Vareni bija Z. Ores un V. Treimaņa pavadījumi, apliecinot lielisku spēles techniku, izsekošanas māku solistiem un ansamblim. Koncerts bija pulcinājis 300 klausītāju.

☆

Čikagas latviešu katoļu draudzes koncertā dzirdējām labi pazīstamo dziedātāju Irmu Kurmi ar 11 skaistām mūsu komponistu garīgajām dziesmām. Sākumam dziedātāja bija izvēlējusies Bēthovena — Grēksūdzes dziesmu un Hendela — Ar mīlestību maigu, soprāna āriju no orātorijas Mesija. No latviešu autoriem dzirdējām Vladislavu Višteli, Helmeru Pavasaru, Juri Kraftu, Alfrēdu Kalniņu, Arnoldu Šturmu, Viktoru Baštiku un mūsu vecmeistaru Jāzepu Vītolu. Ērģeļu pavadījumus un divus ērģeļu solo — G. Forē Elēģiju un P. Vaka Hosianna atskaņoja Vladislavs Vištelis.

(Turpinājums 16. lp.)

Ilgvaram Spilneram 50 gadu

Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdim Dr. Ilgvaram Spilneram 12 aprīlī piepildījās 50 mūža gadi, dzimis 1925. gadā Drabešos. Paspējis iegūt pirmo izglītību vēl Latvijā, viņš pēckaŗa gados uzsāka ķīmijas studijas Erlangenas universitātē Vācijā, bet pēc ģimenes dzīves nodibināšanas izceļoja uz ASV, apmetoties uz dzīvi Bostonā, kur turpināja studijas, iegūstot Bostonas universitātē B.A. gradu ķīmijā. Savā profesijā sāka strādāt Mellona institūtā, bet vēlāk Gulfa naftas sabiedrībā, kur joprojām strādā, vadot pētniecības darbu. Ar dzīvesbiedri Aiju audzina meitas Barbaru un Kristīni. Paralēli profesionālam darbam viņš 1961. gadā ieguva doktora gradu (Ph. d.) organiskā ķīmijā un publicēja vairākus pētījumus organiskā, metallorganiskā un naftas ķīmijā. Pieder pie Fr. Vanenica un AABS saimes. Jubilārs veic vairākus amatus arī Pitsburgas latviešu sabiedrībā, kur ievēlēts par ev. lut. draudzes priekšnieku, vada Pitsburgas tautību festivālu u. c. Ievēlēts par Amerikas latviešu republikāņu apvienības priekšsēža vietnieku un padomnieku, darbojies arī par lektoru 2 x 2 jauniešu nometnēs, izraudzīts par delegātu ALA kongresos. Viņš ir arī Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes loceklis un PBLA uzdevumā iepazīstinājis Eiropas drošības konferences dalībniekus Ženēvā ar baltiešu tiesībām. Spilnera ģimene nesen pārvākusies uz jaunu māju. Viņa jaunā adrese ir: 119 Alleyne Drive, Pittsburgh, Pa. 15215.

Ls

Ilgvars Spilners

Pirmie 2200 dol. A. Kalnāja fondā

Ar sirdstrieku mirušā komponista un Dziesmu Vairoga diriģenta Arnolda Kalnāja aizlūgumu vadīja māc. A. Piebalgs. Kalamazū latviešu ev. lut. draudzes baznīcā klāt bija arī prāv. J. Turks un māc. K. Hermanis, aizlūgumā piedalījās ap 350 dalībnieku, to vidū tautieši no Toronto, Ņujorkas, Klīvlandes, Čikagas, Milvokiem, Grand Rapidiem un daudz citām tālām vietām. No sava diriģenta, kas kori bija vadījis 30 gadus, Dziesmu Vairogs atvadījās ar divām sēru dziesmām, šoreiz dziesmas diriģējot koristiem V. Galēnai un J. Avotiņam. Ērģeļu mūziku, kuŗu daudzreiz aizgājējiem bija atskaņojis Arnolds Kalnājs, šoreiz viņam spēlēja paša meita Daira Langena, bet vijoles solo atskaņoja nelaikā studiju biedrs prof. V. Rušēvics. Pie šķirsta goda sardzē stāvēja Dziesmu Vairoga koristi ar sērās tērpto Latvijas un Dziesmu Vairoga karogu.

Nelaikā otrā dienā no Kalamazū latviešu ev. lut. draudzes baznīcas, kuŗai viņš bija ne vien dibinātājs, padomes un valdes loceklis, bet arī ērģelnieks, māc. A. Piebalgs izvadīja uz Riversaidas kapsētu, kur jau atdusas prof. A. Ābele un komponists J. Poruks. Pēdējiem atvadu sveicieniem uz šķirsta nobira Gaujas krasta smiltis, kur bija ritējusi Arnolda Kalnāja bērnība.

Kapsētā atvadījās: P. Līzenbergs no ev. lut. latviešu draudzes, koŗa Dziesmu Vairogs priekšniece A. Austriņa, jauniešu pulciņa priekšniece Z. Aistare, ALA kultūras biroja vadītājs M. Grīns, prof. V. Rušēvics no konservātorijas bij. audzekņiem un ALA mūzikas nozares, A. Līdacis no Ņujorkas latv. koŗiem un komp. B. Skultes, J. Ūdris no Latviešu koŗu apvienības, treju Klīvlandes dziesmu svētku rīkotājiem, Klīvlandes latv. b-bas koŗa Brusubārdas koŗa Milvokos un Čikagas 6 latv. koŗiem, P. Austriņš no Kalamazū vīru koŗa, J. Poruka fonda un rustikāņiem, R. Zuika no izd. Latvju Mūzika, komp. J. Kalniņa un J. Norviļa, V. Judovics no Grand Rapidu latv. koŗa un Vienības dr. koŗa, J. Barušs no Kanadas latv. dziesmu svētku b-bas un vīru koŗa Viesturs, A. Dzeguze no Toronto Dainas koŗa un vīru ansambļa Kalvis, V. Meļķis no Indianas latv. koŗa, E. Ozols no Kalamazū DV ansambļa, Dr. Valdmanis no Letonijas Mičigenas kopas, V. Grīnbergs no Kalamazū ev. lut. Jāņa draudzes, A. Artmanis no Draudžu dienu rīcības komitejas, J. Siliņš no Grand Rapidu latv. ev. lut. draudzes, A. Minka no DV Kalamazū apvienības, J. Cirulis no Kalamazū latv. b-bas, J. Ķerpe no Grand Rapidu latv. b-bas, A. Tīdemanis no Gaŗezera padomes un Dziesmu dienu org. komitejas, R. Nīkurs no Trimdas pirmo dziesmu svētku rīkotājiem, Ed. Ramats no dziesmu draugiem un E. Šmits no daudziem koŗiem, organizācijām un diriģentiem.

Lai uzturētu Arnolda Kalnāja piemiņu, koŗa Dziesmu Vairogs saime aicināja ziedu vietā nodot ziedojumus komponista darbu publicēšanai. Speciāla komisija atveŗot aploksnes konstatēja, ka 127 veltījumi ir devuši 2216 dol. Nauda glabāsies Kreditsabiedrības atsevišķā kontā un sauksies „Arnolda Kalnāja Dziesmu Vairoga fonds".

V. Boķis

DV Otavas nodaļas valde, kas ievēlēta šī gada biedru sapulcē. 1. rindā no kreisās: sekretārs Ēriks Janševskis, valdes priekšsēdis Egons Jēkabsons un revīzijas kom. priekšsēdis Adolfs Ozols; 2. r. no kreisās: jauniešu pārstāvis nodaļā Jānis Krūmiņš, nodaļas priekšsēža vietnieks un kasieris Kārlis Millers, biedrzinis un mantzinis Valters Krūmiņš un kasieris un grāmatvedis Jānis Dzītars. Nodaļā 35 biedri, no tiem 3 vanadzes.
Foto: E. Janševskis

Latviešu centrs jau piedāvā dzīvokļus

TOS VARĒS PIRKT ARĪ ASV DZĪVOJOŠIE LATVIEŠI

Latviešu sabiedriskā centra Toronto izveidošanas komiteja ziņo, ka jaunajā centrā paredzēti 40 — 50 dzīvokļi (t. s. „condominium apartments"), kas latviešiem būs iegūstami īpašumā. Šis dzīvokļu komplekss būs ģeografiski vienots, bet juridiski šķirts no pārējām divām centra daļām resp. no kontrolēto izīrējamo dzīvokļu kompleksa un no sabiedriskā - saimnieciskā centrą. Dzīvokļus varēs pirkt katrs latvietis, ne tikai tie, kas dzīvo Toronto, Ontario, vai citur Kanadā. Centra izveidošanas komiteja domā, ka tieši ASV dzīvojošie tautieši varētu būt ieinteresēti pārcelties uz Toronto un iegādāties savu dzīvokli kopējā latviešu centrā.

Lai gan dzīvokļi ietilptu Latviešu centrā kā tā sastāvdaļa, tie tomēr būs ieprojektēti savrup, lai to iemītniekus netraucētu pārējās centra aktivitātes. Dzīvokļi paredzēti luksa kvalitātes, kuŗus ieplānos centra arhitekts Gunārs Birkerts no ASV. Dzīvokļi paredzēti ar trim guļamistabām (ap 1200 līdz 1300 kv. pēdas), individuālu dzīvokļa gaisa dzesināšanu un apsildīšanu, pazemes garāžu, ledusskapi un cepeškrāsni. Katrs dzīvoklis būs apgādāts ar „Cable TV" kontaktu. Paredzēta kopēja veļas mazgātuve un kopējas telpas klubam, atpūtai un sabiedriskām nodarbībām, kā arī pirts un peldētava.

Dzīvokļu komplekss, kā viss Latviešu sabiedriskais centrs, atrastos labā rajonā, ar labu satiksmi. Gruntsgabals būtu profesionāli izdaiļots („landscaped") būtu apdēstīts ar kokiem, puķēm un košumstādiem. Dzīvokļu kompleksam būtu pašam savs saimnieks un to pārvaldītu pašu iemītnieku izraudzīta pārvalde. Paredz, ka dzīvokļi varētu būt gatavi 1977./8. gadā. To cena, atkarā no dzīves dārdzības pieauguma, varētu būt ap 65.000 līdz 80.000 dol., ar 10.000 līdz 15.00 dol. iemaksu. Mēneša maksājumi par hipotēku un nama uzturēšanu, ieskaitot pašvaldības nodokļus, būtu ap 650 līdz 750 dol.

Dzīvokļi galvenokārt domāti ļaudīm, kas varbūt iegādātos savu pirmo nekustamo īpašumu, tāpat tiem, kam jau māja iepirkta vai jau izmaksāta, bet kļuvusi par lielu, bērniem pieaugot un pašiem iesākot savu dzīvi. Dzīvokļus paredz pārdot tikai latviešiem. Lai noskaidrotu iespējas šādu dzīvokļu būvēšanai, centra izveidošanas komitejai svarīgi zināt, kāds būtu dzīvokļu pieprasījums. Tautieši, kas būtu ieinteresēti šādu dzīvokli pirkt vai kas vēlētos tuvāku informāciju, lūgti rakstīt: LSCT DZĪVOKĻI, c/o Latvian (Toronto) Credit Union Ltd., 491 College Street, Toronto, Ontario, M6G 1A5, Canada.

Piešķirtas ģen. Goppera balvas

Latvijas skautu prezidenta ģenerāļa Kārļa Goppera balvas ieguvēji 1974. gadam paziņoti 2. aprīlī, ģenerāļa Goppera 99. dzimšanas dienā.

Balvu literātūrā ieguvis Jānis Širmanis par pastāstu virkni „Roze un dadzīši". Vērtēšanas komisijas atzinumā teikts, ka šis darbs ir „. . . piemērota lasāmviela apmēram 6 — 11 gadu veciem latviešu bērniem. Šai darbā blakām daudzu raibu dēku un piedzīvojumu aprakstiem un tēlojumiem autors ir ietvēris arī mācību vielu, piemēram, frazeoloģismu skaidrojumus, reizē ievijot un pievijot arī motīvus un atskaņas no vairākām savām senāk iznākušām un latviešu bērniem labi zināmām grāmatām, tā savā veidā noapaļodams savu latviešu bērnu literātūrai veltīto rakstnieka darbu."

Balvu tēlotājās mākslās ieguvis Oskars Skušķis par gleznojumu ciklu „Kurzemes cietoksnī." Vērtēšanas komisijas atzinumā teikts, ka O. Skušķa gleznojumu ciklam balva piešķirama „. . . no tematiska un nacionāla, kā arī mākslinieciska viedokļa."

Balvu mūzikā ieguvis Eduards Šēnfelds par darbu „20 latviešu tautasdziesmas klavierēm." Vērtēšanas komisija atzinusi, ka „tautasdziesmu apstrādājums ir harmoniski interesants un samērā viegli izspēlējams."

Atzinības raksts literātūrā piešķirts Osvaldam Liepam par lugu „Nevienādās puses". Atzinības raksts piešķirts arī dziesmu spēlei „Sarkangalvīte 74", kuŗai libretu rakstījusi Biruta Sūrmane, mūziku komponējis Andrejs Jansons, bet skatuvisko ietērpu devis Jānis Annus. Dziesmu spēle izrādīta 1974. gada vasarā Katskiļu vasaras nometnē.

Vērtēšanas komisijās darbojās: literātūrā — O. Jēgens un K. Ķezbers; tēlotājā mākslā A. Krūkliņš un J. Siliņš; mūzikā — Ē. Ārone-Renga, M. Eferte un E. Kalams. No fonda valdes vērtēšanas komisijās darbojās: U. Bluķis, I. Nīgals, J. Padegs un F. Sīpols.

A. L.

Profesora Dr. Edgara Dunsdorfa grāmatu angļu valodā:

THE BALTIC DILEMMA

izdos Speller & Sons apgāds Ņujorkā šī gada jūnijā.

320 lappusēs autors kritiski analizē vienreizēju, neparastu notikumu mūsdienu starptautisko attiecību kārtošanā: Baltijas valstu inkorporācijas Padomju savienībā de jure atzīšanu un norāda, kā varētu atzīšanu atcelt.

Grāmatas cena, iepriekš parakstoties: $7.- ASV un Kanadā, £3.- Anglijā. Aicinām, pasūtinot grāmatu, nosūtīt izpildītu kuponu:

O. Dīķis Latvian Bookshop, R4 Waverley, Ohio 45690 USA,
vai Mr. N. G. Zoldners, P. Eng. 150 Cameron Ave.,
Ont., K1S 0X1 Canada vai
Mr. I. Kažociņš, 3-B Marlborough Ter., West Yorks.
WF13 2DA, Anglijā līdz š. g. 30. aprīlim.

BALTIEŠU PADOME AUSTRĀLIJĀ

Pielikumā nosūtu čeku par $..... vai £ ..... par .....
eksemplāriem The Baltic Dilemma un lūdzu to man piegādāt.

Vārds .....

Adrese .....

.....

Simtgadniece stāsta

Palo Alto pilsētā, Kalifornijā, savas meitas Emmas, znota, mazmeitas un trīs mazmazbērnu vidū 28. martā uz 100 mūža gadiem atskatījās agrākā Bebru pagasta Smiltaiņu māju saimniece Elizabete Blaua. Jubilāri dzimšanas dienā apsveica mācītāji A. Ernstsons un J. Mednis. Gavilniece vēl ir garā moža, liela grāmatu un laikrakstu lasītāja, acenes viņa nelieto, tikai sīko iespiedumu rindu lasīšanai jāņem palīgā pielielināmais stikls. Vienīgi pēdējos gados viņu moka reumatisms, kādēļ staigājot, jāņem palīgā spieķis.

Jautājot, ko simtgadniece no sava gara mūža pieredzes varētu teikt citiem, brīdi padomājusi, viņa atbildēja: „Svarīgākais būtu nekad neaizmirst, ka Latvija bija brīva, ka tur bija laba dzīve un ka brīvība atkal jāatgūst. Latviešiem jābūt pašapzinīgākiem, lai politisko pārmaiņu laikos neapsūdzētu viens otru, ar ko latvieši paši sevi iznīcina." Tālāk viņa sarunā stāsta: „Savā mūžā esmu pārlaidusi dumpjus, revolūcijas, karus, postu un daudz izmisuma brīžu, bet paļaujoties uz Dieva varenību un žēlastību, esmu visu pārvarējusi. Gadījos muižā tieši tanī dienā, kad krievu soda ekspedīcija apšāva latviešu 1905. g. revolūcionārus. Tie bija labākie latviešu cilvēki, pazīstami un cienījami. Redzēto un pārdzīvoto nevaru aizmirst visu mūžu. Man bijis jābaiļojas arī tāpēc, ka visas plašās Blauu dzimtas locekļi vienmēr bijuši iecirtīgi un dumpīgi. Latvijas brīvības karā ar savu lielo pārdrošību kļuva pazīstami pieci brāļi Blaui (mana vīra brālēna dēli); no tiem trīs izpelnījās Lāčplēša kara ordeni. Ar Dieva palīgu Smiltaiņu mājās nodzīvoju kādus 55 gadus. Arī visos juku un kara laikos man nekad nav bijis jācieš bads. Dzimto pusi atstāju 1963. gadā, kad man bija jau 88 gadi. Ar znota A. Būmaņa gādību un lielu neatlaidību man izdevās izkļūt no okupētās Latvijas uz Kaliforniju."

Jubilāre vēl atceras: „Labākie laiki manā mūžā bijuši brīvās Latvijas gadi. Tad bija drošības sajūta un apziņa, ka dzīvo savā zemē un katrs pats var baudīt sava darba augļus, veidot savu dzīvi kā vien grib, bez kādiem kakla kungiem un vagariem. Darbs visu mūžu bijis manas dzīves sastāvdaļa. Strādājot savā saimniecībā, vieglāk bija pārdzīvot daudzos posta laikus, remdināt bēdas un izmisumu. Darbs lauku cilvēkam ir vislabākās zāles, lai pārvarētu bēdas un izmisumu. Šeit, svešumā, man patiešām nekā netrūkst, bet Smiltaiņus nevaru aizmirst. Vēl vienmēr garā redzu katru vietiņu, kur iets un strādāts," nobeidz savu stāstījumu agrākā Smiltaiņu saimniece.

Teodors Sīlis

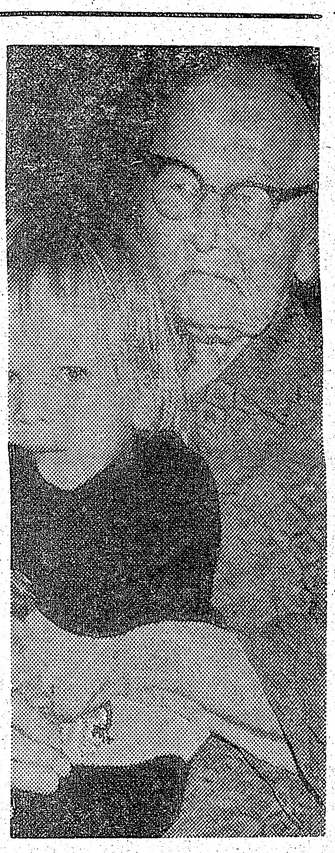

Elizabete Blaua savā 100. dzimšanas dienā ar mazmazdēlu Ēriku klēpī.

Kanadieši par latviešu mākslinieki

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā kultūras nozares rīkotā sešu mākslinieku darbu izstāde, kas kultūras dienu ietvaros, agrākā Kanadas ministru prezidenta Difenbēkera un pašreizējās liberāļu valdības darba un daudzkultūras ministra Munro protektorātā notika no 8. — 15. martam Nacionālās bibliotēkas izstāžu telpās Otavā, bija vērsusi lielu interesi arī kanadiešu sabiedrībā. Apmeklētāju vidū bija arī ministru kabineta loceklis un agrākais Kanadas ārlietu ministrs Šārps u. c. Par izstādi bija rakstījuši arī divi Otavas laikraksti. Ottawa Journal savā 10. marta izdevumā pieminēja, ka no Otavā dzīvojošiem 300 latviešiem vairums ieradušies izstādes atklāšanas dienā, kur latviešu meitenes savos krāšņajos tautas tērpos piedāvājušas viesiem atspirdzinājumus. Rakstā bija pieminēti visi seši mākslinieki: Gundega Cenne ar 6 gleznām, piezīmējot, ka viņa ieguvusi Makdonalda - Makgilla universitātes pārvaldes medaļu mākslās, Jānis Zuntaks ar eļļas ainavām, Arnolds Nulītis, (Vertikālās variācijas un ritms), Kārlis Kronbergs ar individuālistiskām kompozicijām, Tālivaldis Ķiķauta ar viņa īpatnējo mākslu un Visvaldis Reinholds ar metalla skulptūrām. Laikraksta The Citizen mākslas recenzente Katrīna Volkere šī izdevuma 15. marta numurā bija pieminējusi, ka visi seši mākslinieki, kas nāk no dažādām dzīves vietām Ontario provincē, dzimuši Latvijā un vairums tagad pievērsušies abstraktai gleznecībai. Kritiķe par labākiem atzinusi tos, kas esot bez pretenzijām un veikti akrilika vai eļļas technikā, īpaši minot Visvaldi Reinholdu, Arnoldu Nulīti un Kārli Kronbergu. Izstādi apmeklējusi arī ministru prezidenta Trudo dzīvesbiedre Margareta, kas vēlāk piesūtījusi rīcības komitejas priekšsēdim Otavā Dr. I. Cennem pateicības vēstuli.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.,
L8R 2T3

MAKSĀ

9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

9% par 1 gada termiņa noguldījumiem ne mazāk par $5,000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma). Noguldījumu var izņemt tikai pēc gada.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00, māju obligācijas līdz $50.000.-.

Toronto birojs pirmdienās slēgts.

Tas atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakara, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS

Tel. 922-2551

Hamiltonas birojs

atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

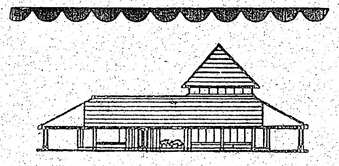

PEEL CHAPEL
2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave. 533-7954

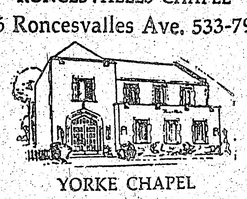

YORKE CHAPEL
2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJI

R. S. KANE Ltd.

apbedīšanas birojs

4812 YONGE STREET

(Sheppard Avenue tuvumā)

Willowdale

221-1159

Eduards Treimanis

DIVAS PASAULES

romāns

(81. turpinājums)

„Tagad esmu priecīgs," es atsaucos.

Paula: „Tagad vari dzīvot bez mūsu atbalsta."

„Gribu kaut ko no sava prieka jums dāvināt."

Ciziķis: „Ko var zemes cilvēks aizsaules ļaudīm dāvināt?"

„Gribu — mēģināšu — ikviens bijis labs pret mani."

Jāņkrišs: „Aizsaules ļaudis citādi nevar."

Herberts: „Mēs nespējam dusmoties, atriebties, turēt naidu."

Arvīds: „Aizsaulē ļaunums izkūst."

Ārijs: „Paliek mīlestība, labestība, debesu zintis."

„Nenāksit vairs pie manis?"

Visi korī: „Pie nelaimīgajiem mums jāiet."

Gribu sacīt, ka pats kļūšu nelaimīgs, ja viņi nenāks, bet klusēju, jo veļus nevar piemānīt. Viņi zina manas domas; zina, ka gulēšu saldi, savā priekā sildīdamies.

„Ar labunakti!"

Visi korī: „Lai tev miers, Gunti, lai nepietrūkst dzīves jēgas — mēs palīdzēsim, kad viens vairs nespēsi dzīvot."

Žēl, ka nebija nakts sanāksmes. Tomēr, kad atgriežos gultā, tumsa redz manu smaidu. Ja pat veļi apliecināja, ka esmu vesels un laimīgs diezgan, lai tiktu galā ar dzīvi, tad man nav ko bažīties. Viņi zina, ka pēc četrdesmit stundām man durvis būs vaļā. „Tikai četrdesmit stundas," atkārtoju reižu reizēm, līdz miegs mani pārtrauc.

40.

Pārmaiņu brīži cilvēku vai nu saskrambā vai izdziedē. Ieloka jaunas grumbas vai izlīdzina vecās vainas. Dažreiz to mana tūliņ, citreiz paiet gadi, līdz pārmaiņas atklāj un izvērtē. Vēl tagad neesmu skaidrībā, kā īsti mūsu dzīve sašķobīja tie notikumi, kas mūs sāka malt nākošajā dienā pēc abitūrijas. Šaubos, vai jebkad spēšu pārmaiņas bezpartējiski izvērtēt; būs jāiztiek ar vispārinājumiem un minējumiem.

Abitūrijas dienā mūsu prieks sasniedza zenītu: bijām putni pavasarī, kas ne mirkli nevar apklust un norimt. Pat iesnaudušies tie dzied. Tā mēs dziedājām cauru dienu, dejojām pa blāzmas stundām, skrējām uz Jāņu kalnu ar dziesmām sagaidīt rītu.

Pēc saules lēkta tu iesnaudies; tavs miegs man pielipa. Pamodos, kad saule bija gabalā. Tu skatījies manī smiedamās; es uzrausos sēdus pat nenožāvājies. Šim rītam nebija ne noguruma, ne miegainības.

„Kāds sudraba rīts!" tu iesaucies un dziedāji: „Caur sidraba birzi gāju." Tuvumā atsaucās Marta ar Āriju, Maija ar Johanu, Artemids ar Mirdzu. Aizskrējām uz strautu nomazgāties, tad gājām atpakaļ uz pilsētu.

Kas bija noticis? Ielas bija tukšas — it kā būtu ziemas vidus un sīvs sals. Ieturējām brokastis kafejnīcā, kur bijām vienīgie viesi. Apkalpotāja parādījās īsu brīdi, pazuda virtuvē, vēlāk iznāca kā mēma saņemt mūsu sīknaudu.

Iegājām skolā. Ziedi un lapas bija piepildījušas telpas ar vīraku, bet noļekušās ziedu galvas mūs skumdināja. Tās bija bēdīgas par aizgājušajiem svētkiem; tagad saņēma klusumu un savu likteni.

„Tagad redzu, kāpēc nebrībi ziedus plūkt," tu teici.

Atbildēju: „Steigsimies visus aizvākt, lai prāts neķļūst skumīgs." Sākām kraut bērziņus kaudzēs.

Ienāca Johans un Maija.

„Dzirdējāt radio ziņojumu?" Maija bija uztraukusies.

„Baigi —" Johans bija mazrunīgs.

Tu iztrūkies: „Nē! Kas noticis?"

„Varas maiņa!" Maija iesaucās un skopos vārdos atstāstīja ziņojumu. Pēc tam visi klusējām.

Saņēmu meiju klēpi un nesu uz pagalmu. Tur mani saņēma apkalpotājs, kas nostūrī aizkūra uguni.

„Novītis skaistums un uguns labi saderas," es iebildu.

„Uguns ugunīgā dienā," apkalpotājs atbildēja. „Skat', kur ļaudis sāk pulcēties."

„Kas notiks?"

„Sagaidīs jauno varu." Apkalpotājs pameta ugunskuru un aizsoļoja uz ielas pusi. Noskatījos viņam pakaļ; tad atgriezos skolā. Johans pagāja garām ar nākošo klēpi.

Bez tevis un Maijas zālē bija sapulcējušies Beno, Lavīze, Biruta, Ernests un skolotājs Dumbrs.

„Iesim skatīties Sarkano armiu," Lavīze teica.

„Vispirms jānokopj telpas," Dumbrs pamācija.

„Dumbra kungs, nokopsim pēcpusdienā," Lavīze iebilda. Skolotājs padomāja. „Darāt kā gribat," viņš piekāpās. Lavīze, Beno un Johans aizgāja tūlīt; pārējie palika nobeigt darbu. Runājām tikai par meijām, telpu slaucīšanu un ugunskura piebikstīšanu. Beigās pulciņš izjuka; ardievas bija neparasti strupas.

Kad izgājām no skolas, pilsētā rībēja.

„Kas par spēku — varenību —" tu čukstēji un pieturējies man pie rokas.

„Sarkanā armija," atbildēju apstulbis. Gribēju paskatīties tev acīs, bet biji pievērsusies kustībai ielas vidū.

Vairs nerunājām, jo troksnis kļuva aizvien spalgāks. Kad tas norima, kāpām atkal Jāņu kalnā, jo pāri tam bija tuvākais ceļš uz tavām mājām. Pagājušā nakts bija atkāpusies pagātnē — kļuvusi mums sveša. Nogurums uzgūlās kā migla, piejuka klāt vienaldzība — pietrūka gribas kaut ko labu sacīt. Tu gāji pieliektu galvu — laikam kaut ko domāji.

„Tēvs laikam pāries uz Ventspili," pēc laiciņa tu teici, it kā runātos ar sevi. „Vakar no rīta viņš ieminējās par jaunu darbu Ventspilī. Mūsu lauksaimniecībā nākšot pārmaiņas. Tēva jaunais darbs būšot svarīgāks nekā lopu kopšanas un grāvju rakšana."

„Tu arī uz Ventspili?"

„Nezinu... Laikam — ja māte arī brauks."

„Tad jau —" nezināju kā nobeigt.

„Nedomāsim par to."

Bet es domāju — gāju un domāju. Pie saviem vārtiem tu paskatījies manī aši. Izlasīju tavu samulsumu un neziņu. Kas tev bija noticis?

„Uz redzēšanos, teicu un smiedzu roku — kā māsai.

„Uz redzēšanos," tu to saņēmi un nezināji, cik ilgi paturēt savējā. Zinājām: bija jānorunā nākošās satikšanās vieta un laiks, bet abi bijām mēmi, un mēmi mēs izšķīrāmies.

Nākošajās dienās starp mums atvērās aiza. Stāvējām katrs savā pusē. Laipu nevarējām pārmest — aiza bija par platu. Tiltu celt? Tāda celšana paņēmusi desmitiem gadu — pat šodien tilts nav nobeigts.

Tu atminies, Iris, ka pēc nedēļas tu ar tēvu un māti aizbrauci uz Ventspili. Brālis palika mājās uzraudzīt saimniecību. Vēlāk viņam atsūtīja divi palīgus.

Izskrēju uz ceļu to rītu, kad tu ar vecākiem automobilī brauci garām mūsu mājām. Spēkrati apstājās.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu draudžu dienu Gaŗezerā (laikā no 17. — 24. augustam) prezidija darba sēdē 2. aprīlī Detroitā no Toronto piedalījās archibīskaps A. Lūsis, mācītāji J. Cālītis un I. Gaide, bet no LELDAA pārvaldes priekšnieks prāv. A. Veinbergs, prāv. J. Turks, mācītāji V. Vārsbergs un A. Piebalgs. Nākošās divās dienās, 3. un 4. aprīlī, notika ASV vidienes apgabala mācītāju konference, kuŗā ar ziņojumu piedalījās archibīskaps A. Lūsis, tāpat abi Toronto mācītāji. Māc. J. Cālītis referēja par mācītāja amata nozīmi. Abiem mācītājiem atgriežoties Toronto, ceļā uznākusi lielā sniega vētra, kādēļ bijis jāpārnakšņo Londonā. 401. lielceļš satiksmei daļēji bijis slēgts, tā ka ceļu varējuši turpināt tikai otrā dienā. Visas viesnīcas un moteļi bijuši pārpildīti strandējušiem ceļotājiem.

● Latviešu nacionālā fonda Zviedrijā krāsu un skaņu filmu par latviešu leģionāru izdošanu Zviedrijā, pēdējiem dziesmu svētkiem Latvijā, sarkanarmijas ienākšanu Rīgā un 2. pasaules kaŗa bēgļiem Verners Cinis pagājušās nedēļas nogalē izrādīja TLTA ģimnazijas audzēkņiem un TLB sestdienas skolas vecāko klašu audzēkņiem. Filmas izrāde ilga 30 minūtes. Sestdienas skolas pārzine uzdeva skolēniem vēstures stundā rakstīt sacerējumu par redzēto filmu. LNF filmu un Amerikas latviešu apvienības filmu Tauta tuvumā, tauta tālumā DV Druvas nodaļas sarīkojumā izrādīs 12. aprīlī pl. 8 vak. Leģiona zālē Šelburnā. DV Toronto nod. ārējās informācijas daļa 13. aprīlī pl. 5 pēcp. DV namā rīko filmas izrādi par Vietnamas kaŗu: Uzvara nav aizstājama. Ieeja pret ziedojumiem, skolēniem un jaunatnei — brīva. Pēc publikas vēlēšanās, izrādīs arī Latviešu nacionālā fonda Zviedrijā gatavoto filmu.

● Dainas koŗa gada sapulce 5. maijā pl. 7.30 vak. Sv. Jāņa baznīcas zālē. Koris paredzējis ar sava pēdējā gadskārtējā koncerta programmu viesoties Ročestrā un Sirakūzās.

● Hambera slimnīcā 3. aprīlī mirusi Emīlija Freimane; 31. jūlijā viņai būtu piepildījušies 95 mūža gadi. Viņa dzimusi 1880. gadā Rīgā. Aizgājēja atstāj meitu — Helēnu Berķi ar ģimeni Toronto, Floru Papoviču ar ģimeni Sv. Katrīnās, meitu ar ģimeni Vācijā un dēlu Sibirijā, 6 mazbērnus un vairākus mazmazbērnus. Aizgājēju uz Jorkas latviešu kapiem 7. aprīlī izvadīja māc. I. Gaide.

● Toronto tautas deju kopas Diždancis 8 dejotāji: Anita Hofmane, Rita Langenfelde, Biruta Niedra, Nora Turkēviča, Raimonds Brencis, Pēteris Dzintars, Kārlis Jansons un Māris Kārkliņš akordeonista Andŗa Šmita pavadījumā piedalījās 6. aprīļa vakarā Toronto City televīzijas raidījumā „Free for All", nodejojot 2 dejas no paredzētajām 4 dejām Hambersaides vidusskolas Kanadas mozaīkas programmas ietvaros. Šajā vidusskolā mācās 23 latviešu jaunieši. Vēl uzstājās poļu tautības dejotāju un dziedātāju grupa. Šajā pašā 2 stundu ilgajā pārraidījumā notika arī politiskās diskusijas, kuŗās piedalījās Toronto „miera organizācijas" loceklis un Kanadas komūnistu partijas biedrs Maiks Filips. Publikas jautājumos pa tālruni savus jautājumus pieteica inž. Gunārs Mārtisons: Vai komūnistu Dienvidvietnamas okupācija, tāpat kā Austrumeiropas pārņemšana, nav daļa no komūnistu visas pasaules pārņemšanas savā pārvaldīšana? Kanadas bēgļi no Austrumeiropas zemēm bija līdzīgā stāvoklī kā tagad vietnamieši, un G. Mārtinsons pats bijis Latvijā, kad krievi to pārņēma, un zina, ko nozīmē dzīve zem komūnistiem. Filips atbildēja, ka tajā laikā viņš bijis mazs zēns. Viņš esot Kanadas pavalstnieks un nedomājot, ka komūnisti vēlas pārņemt visu pasauli. Gunārs Mārtinsons ir izvēlēts par Svonsē apbabala nodokļu maksātāju apvienības pārstāvi, kas sniedz palīdzību sava apgabala iedzīvotājiem un aizstāv tos pilsētas valdē un citur, kur tas nepieciešams.

● Pensionāru apvienības 3. aprīļa saietā Latviešu namā pēkšņā sniegputeņa dēļ bija ieradies mazs dalībnieku skaits, tikai 64. Izrādīja četras P.Zaretoka uzņemtās filmas no Britu Kolumbijas mežinieku dzīves, par Kalgarijas stampēdu, latviešu bitinieku Kanadā un filmu par Havaju. P. Zaretoka filmu izrādes vēl paredzētas 24. aprīļa pensionāru apvienības saietā.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas izkārtojumā Klīvlandes draudzes koŗa garīgo koncertu 5. aprīlī Sv. Jāņa baznīcā noklausījās ap 300 personu. Koŗa 33 koristi, diriģenta Dr. Viļņa Ciemiņa vadībā dziedāja Rekviēmu (G. Faurē), un latviešu autoru darbus. Ar solo dziesmām piedalījās Laura Lagzdiņa (soprāns), A. Ūdris (tenors) un T. Barbins (baritons). Šajā korī savā laikā dziedājis māc. I. Gaide, kad viņš bija Klīvlandes Apvienotās ev. lut. draudzes mācītājs. Koncerta atlikums novēlēts Sv. Jāņa draudzes jaunajam ērģeļu fondam. Pēc koncerta dāmu komiteja pacienāja koristu ar vakariņām, bet koncerta apmeklētājus ar kafiju. Nākamais draudzes dāmu komitejas sarīkojums 26. aprīlī pl. 7 vak. — literāri mūzikāls vakars: Solveiga un Pērs Ģints Elzas Ķezberes un Jāņa Grota dzejā. Piedalīsies Ingrīda Vīksna ar referātu, Alma Mača un Juris Dzeguze ar dzejoļu skandējumiem; Ilzes Dirdichsones klavieŗu solo. Vakara vadītājs Eduards Pētersons.

● TLTA sestdienas ģimnazijas drāmas pulciņš 6. apr. viesojās Otavā ar M. Zīverta Kīnas vāzi. Izrādi Skolotāju institūta telpās noskatījās 90 apmeklētāju un to bija izkārtojusi DV Otavas nodaļa. Publika bija atsaucīga, tēlotāju spēle veikla, noslēgumā ziedi un cienasts tēlotājiem; vēlāk bija satikšanās ar Otavas jauniešiem agronoma Dr. E. Pārupa mājās. Otavas brauciens notika sniegputenī. Pie Kingstonas drāmatiskais ansamblis satikās ar viesturiešiem, kas devās uz apvienoto vīru koŗa koncertu Montrealā. Atceļš uz Toronto arī bija sniegputenī. Ģimnazijas drāmatiskais pulciņš ar savu režisoru H. Miķelsonu ir ieplānojis vēl viesizrādi 20. aprīlī Londonā, kur Londonas latviešu kopas izkārtojumā pl. 3 pēcp. poļu zālē notiks Ķīnas vāzes pēdējā, 7. izrāde. 27. aprīlī ģimnazijas abitūrienti brauks uz Hamiltonu ar V. Kārkliņa Sarkanvīnu. Izrāde notiks Kristus baznīcas zālē, 18 Victoria Avenue.

● Sv. Jāņa draudzes Saulaines bērnu un jauniešu vasaras nometnei izraudzīta vadība: atbildīgais vadītājs māc. I. Gaide, nometnes vadītājs Arnis Pukītis, zēnu vadītājs R. Jaunkalns, meiteņu vadītāja Inese Černavska, mazo bērnu nometnes vadītāja Ilze Epnere, vadītāja ar īpašu uzdevumu reliģiskā audzināšanā — Lauma Lagzdiņa (no Klīvlandes). Saimes vadītāji Daina Brūmele, Dace Pārupe, A. Lappuķe (no Francijas), J. Liepiņš un I. Vītols, palīgmācītāji Sandra Budeniece (no Čikagas), Astrīda Kronberga, Rita Treigute un G. Brūmelis.

● Sv. Jozefa slimnīcā ar ļaundabīgu audzēju 6. aprīlī 73 g. vecumā miris Adolfs Melderis. Aizgājēju uz Jorkas latviešu kapiem 9. aprīlī izvadīja prāv. Dr. B. Kokins. A. Melderim Kanadā nav neviena piederīgā, bet Austrālijā dzīvo brālis.

● Latviešu virsnieku apvienība Kanadā 5. aprīlī Latviešu namā sumināja trīs jubilārus: 75 g.v. majoru Albertu Ameriku, 75 g.v. kpt. Oskaru Miezīti un 80 g.v. kpt. Oskaru Morusu, atzīmējot arī apvienības 19 gadu darbību. Jubilārus apsveica apvienības priekšnieks Ervīns Ziplāns un pasniedza katram grāmatu veltī ar kartīti, kuŗu parakstīja visi apsveicēji. Valters Ziediņš un Dr. Inese Ziediņa pastāstīja par savu Vidējo austrumu apmeklējumu. Izlozēja mākslinieka Otto N. Grebžes gleznu, kuŗu laimēja Alma Siliņa-Ozoliņa. Vakars bija pulcinājis ap 80 dalībnieku — virsniekus ar dāmām un viesiem.

● DV Hamiltonas nodaļas vanadžu bazārā 13. aprīlī ar keramiku piedalīsies Emma Dzeguze, ne Velga Jansone kā iepriekš nepareizi ziņots.

● DV Toronto nodaļas valde piešķīrusi nodaļas sporta klubam 120 dol; šaušanas sekcijai 180 dol., makšķernieku sekcijai 100 dol., šacha klubam 100 dolaru un novusa kopai arī 100 dol. DV Toronto nod. ārējās informācijas vad. V. Cinis 13.aprīlī pl. 5 pēcp. DV namā rādīs Vietnamas kaŗa dokumentācijas filmu Uzvara nav aizstājama. Izrāde ilgs apm. 1 stundu un 45 minūtes. 15. jūnijā pl. 5 pēcp. nodaļa rīko DV namā Cēsu kauju atceres vakaru. Valdes sekretārs N. Brasliņš un sporta daļas vad. J. Treijs 15. martā piedalījušies DV Londonas nodaļas mednieku un makšķernieku sekcijas 20 gadu jubilejas svētkos, nododot nodaļas saimes sveicienus. Nodaļas vanadzes Lieldienās apciemojušas tautiešus slimnīcās un iepriecinājušas ar veltēm. Vanadze Anna Broka 6. aprīlī atskatījusies uz 75 mūža gadiem.

● DV Toronto nodaļas sporta kluba gadskārtējā futbola sezonas atklāšanas balle 5. aprīlī Latviešu namā pulcināja vairāk nekā simt apmeklētāju. Viesus uzrunāja kluba priekšnieks R. Kadiķis; klātesošie ar dziesmu sveicināja R. Kadiķi līdz ar dzīvesbiedri Mirdzu, pieminot viņu 33 laulības gadus. Tradicionālās sporta karalienes vēlēšanās šoreiz bija mazāk kandidāšu kā citus gadus, un pirmo reizi karalienes godu piešķīra kanadietei 31 g.v. Margaretei Rallisai, bet par pirmo galda dāmu tika viņas māsa Judīte. Par otru galma dāmu ievēlēja Kristīni Ivanu. Jaunajai sporta karalienei lenti aplika iepriekšējā gada karaliene Silvija Kārkla, bet ziediem sveica kluba priekšnieka vietnieks Arturs Alksnis. Vakara programmu vadīja J. Bramanis. P. Odiņa dāvāto torti un vīna pudeli laimēja Ausma Miķelsone.

Kanadas latviešu gaidu jendas sarīkojumā Toronto par ilgu un nesavtīgu darbu latviešu gaidu organizācijā veltes saņēma divas ilggadējas vadītājas. Attēlā no kreisās Kanadas latviešu gaidu jendas priekšniece G. Dāvidsone, kas pasniedza vadītājai M. Vilkai (otrā no labās) par 40 gadiem gaidu vadītājas darbā un Almai Ozoliņai par 30 gadiem tajā pašā darbā — grāmatu veltes, bet vadītāja N. Pulciņa — rožu pušķus. Foto: J. Ligers

Sidnejas latviešu teātris pošas uz Ziemeļameriku

Sidnejas latviešu teātris, kas pirmoreiz šķērsoja Kluso okeanu no Austrālijas 1972. gadā ar Sievieti rītsvārkā un Kaleidoskopu '72, sniedzot izrādes Ziemeļamerikas latviešu centros, šogad dodas vēl garākā ceļā, savā turnejā bez ASV un Kanadas ietverot arī Angliju, Zviedriju un Vāciju.

Pārrunājot Latviešu apvienības Austrālijā bij. priekšsēža Dr. A. Gāršas ieteikumu, SLT savai turnejai izvēlējies Ulža Siliņa jaunāko lugu — Pilsoņa Avota lieta. Luga 1974. gadā godalgota Austrālijas latviešu teātŗu jaundarbu festivālā un izrādīta gandrīz visos Austrālijas latviešu centros. Turnejai to vēlreiz pārstrādā un pārstudē, šoreiz Imanta Sveiļa režijā. Turnejā piedalīsies Anita Apele, Ivars Apelis, Vaira Dortiņa, Jānis Grauds, Jānis Ķaukis, Ruta Ošiņa, Uldis Siliņš, Imants Sveilis un Lija Veikina.

Lugas darbība notiek sešdesmitajos gados Latvijā, un tēma būs tuva katra latvieša sirdij — tur, šķiet, slēpjas arī lugas panākumu atslēga. Par lugas uzbūvi laikraksta Austrālijas Latvietis teātŗa recenzente Māra Kalniete izteikusies: „Ir apsveicama Siliņa prasme rīkoties ar vielu, kuŗā mēs vēl akūti dzīvojam un kas ir deldēta 30 gadu runās un avīžu rakstos. Siliņa lugā nav klišeju, nav karoga vicināšanas un naida suminājumu."

Turneja sāksies 5. septembrī Losandželosā. Kanadā vienīgās izrādes notiks Toronto svētdien, 14. septembrī, DV teātŗa Kanadā izkārtojumā.

J. F.

Ontario skautiem jauns prezidents

Ontario provinces skautu padomes gada sapulcē 5. aprīlī Airport Hilton viesnīcā Misisāgā piedalījās 125 skautu vadītāji, sākot ar novada priekšnieka pakāpi. Kanadas latviešu skautus pārstāvēja vad. Edm. Ozols no Toronto. Sanāksmi vadīja līdzšinējais Ontario skautu prezidents, populārais tiesnesis C. Biks. Viņam turpmāk vairs nekandidējot, par provinces skautu prezidentu ievēlēja Dr. B. Džaksonu no Kičeneras. Pēc gada sapulces bija vakariņas, kuŗās ieradās Ontario skautu patrons, provinces gubernātore Paulīne Makgibona. Ļoti labi sagatavotu mūzikālu priegrammu sniedza Misisāgas novada skautu orķestris un koris 60 personu sastāvā.

E. O.

Zelmenis atsāk literārus vakarus

Konkordijas Zelmenis Toronto kopa atsākusi literāro vakaru rīkošanu. Šī gada pirmais literārais vakars notika 22. martā kopas seniora Edm. Ozola mājā, piedaloties zelmeniešiem un to ģimenes locekļiem. Referēja valdemārietis gleznotājs Tālivaldis Ķiķauka par ievirzēm latviešu glezniecībā. Pēc referāta bija debates.

E. O.

HAMILTONA

● Pēc ilgas slimošanas 23. martā Hamiltonā miris Voldemārs Kārkliņš. Nāves cēlonis ļaundabīgs audzējs. Viņš dzimis 1904. gada 14. oktobrī Ventspilī. Kanadā strādājis par fotogrāfu Hamiltonas pilsētas valdē un vaļas brīžos nodevies gleznošanai. Nelaikis studēja architektūru Latvijas universitātē un 2. Pasaules kaŗa laikā kā virsnieks piedalījās cīņās. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri Almu Skudru-Kārkliņu, Dainas koŗa ilggadējo diriģenti, un meitu dziedātāju Daci Kārkliņu. Aizlūgumu 25. martā Dadworth-Brown apbedīšanas mājā vadīja māc. E. Pavasars, dziedāja Dainas koris diriģējot Vizmai Maksiņai. Nelaiķi pārpelnoja 26. martā.

WHOLESALE DIAMONDS AS A HEDGE AGAINST INFLATION. INVEST FIVE DOLLARS

AND OUR BROCHURE WILL BE SENT TO YOU OUTLINING THIS INVESTMENT OFFERING A GUARANTEE CLAUSE. WRITE TO

FIFTY-EIGHT FACET DIAMOND CORPORATION
1111 FINCH AVENUE WEST,
SUITE 158,
DOWNSVIEW, ONT. CANADA
M3J 2E6

Agrākais čekas priekšnieks Anglijā

VĒSTULE NO SKOTIJAS

Britu salas pelēkajā inflācijas un „neoficiālu" streiku pārpildītajā ikdienā vētru ienesa bijušā čekas priekšnieka Šeļēpina viesošanās. Nelīdzēja pat lēboristu deputātu protesti parlamentā pret šo vizīti: Šeļēpinam bija pietiekoši daudz nekaunības, lai brauktu uz zemi, kuŗa atklāti teica, ka viņš ir nevēlams.

Demonstrācijas bija neparasti asas, demonstranti visu laiku dzenāja Šeļēpinu kā kaķis peli, nevarēdami to notvert. Neredzēti liels bars bruņotu policistu sargāja viņu (britu policisti parasti ir bez ieročiem); vēl nepiedzīvotā slepenībā bija tītas visas viņa gaitas (viņš pat ieradās lidostā vienu dienu agrāk nekā bija ziņots). Ēkā, kuŗā notika Šeļēpina apspriedes ar viņa aicinātajiem britu arodbiedrību līdeŗiem, nelūgtais viesis tika nogādāts pa kādu sānu ieeju, kamēr pie galvenām durvīm piebrauca auto ar vienu no Pad. savienības sūtniecības darbiniekiem, kuŗam bija jātēlo Šeļēpina loma un jāsaņem piena pudeļu, akmeņu un citu priekšmetu, kā arī niknu kliedzienu lietus ((Bende! Ārā! Nāvi Šeļēpinam!) Kaut arī ne žurnālisti, ne fotografi nespēja piekļūt „augstajam viesim", un par apspriežu gaitu tika publicēts tikai īss, acīm redzot, paša Šeļēpina inspirēts paziņojums, avīzes veltīja demonstrācijām veselas lappuses, sīki aprakstot plakātu uzrakstus u. c. Demonstrantu gājiens bijis tik garš, ka piepildījis gandrīz visu ielu, kas ved uz apspriežu vietu.

Viskaislīgākie demonstranti bijuši ukraiņi: ap 2000 (no provinces pilsētas Notinghamas vien ieradušies 300 ukraiņu). Viņi nesuši asiņainu krekla, kas it kā piederējis uz Šeļēpina pavēli noslepkavotam ukraiņu emigrantu vadonim Stef. Benderam (1958. g. Minchenē). Grupa demonstrantu vaļējā automašīnā braukusi gar apspriežu ēku ar Šeļēpina portretu, „greznotu" ar kāšu krustu, saukdami „Heil, Šeļēpin", pēc tam bilde sadedzināta apspriežu ēkas priekšā.

Demonstrāciju asums pārsniedzis visu to, ko iepriekš paredzējuši viesošanās organizētāji, un „nama tēvs" britu T. U. C. vadītājs Lens Marejs arī izvēlējies ne tiešo, bet apkārtceļu uz apspriežu vietu. Ukraiņi arī izdalījuši lapiņas ar ukraiņu sieviešu sastādīto aprakstu par Kremļa „sarkanā fašisma" teroru Ukrainā.

Oficiālajā paziņojumā apspriede, protams, nosaukta par „konstruktīvu" un „draudzīgu" (kā visas apspriedes). Ticis lemts par turpmākiem arodbiedrību delegāciju apmeklējumiem, skolotāju un lektoru apmaiņu, pat semināru sarīkošanu par dažādiem jautājumiem — un pat par „kaŗa laika sadarbības gara" atjaunošanu, par atbruņošanos (protams! Ref.). Skarti arī Kipras, Vietnamas, Čīles jautājumi (tiešām plašs vēriens! Ref.).

Šeļēpins bija paredzējis apmeklēt arī Ēdinburgu un Glazgovu Skotijā, bet tas nenotika (varbūt, bailēs no demonstrācijām?) Glazgovā bijusi paredzēta ukraiņu, latviešu un žīdu demonstrācija. Skotiju Šeļēpins tomēr apmeklēja, bet arī šeit lielās slepenības dēļ viņu sagaidījusi tikai viena protestētāja — žīdu sieviešu apvienības pārstāve. Skotijas „mierīgajā atmosfairā" Šeļēpins varējis sarunāties ar skotu strādnieku pārstāvjiem un pat apmainījies ar dāvanām (vodku un viskiju). Skotija ir Britu salas komūnistu cietoksnis: varbūt šeit Šeļēpins pasniedza atzinības medaļas un deva tālākus norādījumus komūnistiskajiem arodbiedrību līdeŗiem, kas ir noveduši valsti gandrīz līdz bankrota malai (tas pats, varbūt, notika arī Londonā. Tamlīdzīgas aizdomas izpaudās arī vienā „vēstulē redakcijai" ar kāda angļu ārsta parakstu. Ref.). Savu paredzēto 4 dienu uzturēšanās laiku Britanijā Šeļēpins gan saīsināja gandrīz uz pusi (kaut gan noliedza, ka tas darīts demonstrāciju dēļ). Lidostā Skotijā uz kāda žurnālista jautājumu, kā viņš reaģējis uz demonstrācijām, viņš atbildēja (es skaidri sadzirdēju viņa teiktos vārdus krievu valodā, kuŗus viņa oficiālais tulks, kā parasti, drusku sagrozīja Ref.): „Mēs reaģējām ļoti mierīgi un nepiegriezām tām vērību. Tā ir tikai neliela kliedzēju grupa, kas neatspoguļo Britanijas strādnieku šķiras un Britanijas tautas domas". Vēlāk viņš piebilda: „Tā bija cionistu grupa". (Ukraiņi pārvērtušies par cionistiem! Ref.)

Arī jau agrāk Padomju sūtniecībā Londonā, kuŗu, tāpat kā apspriežu ēku, bija ielenkuši trokšņainie demonstranti, Šeļēpins teicis kādam žurnālistam, ka plāns izjaukt „atspriegumu" (detente) Britanijas un Pad. savienības starpā esot veltīgs; apspriedes bijušas „vēsturisks notikums". — „Mēs esam ļoti apmierināti".

Pēc Skotijas apmeklējuma Šeļēpins aizlidoja atpakaļ uz Maskavu atkal stingrā slepenībā un apsardzībā (radio ziņoja pat par 2 helikopteriem). Arī Šeļēpinam atstājot Skotiju, 70 cilvēku liela demonstrantu grupa (galvenokārt ukraiņi un latvieši) nevarējuši atrast negaidīto viesi, jo tas nogādāts lidmašīnā pa kādu lidostas blakus ieeju.

Sarunā ar skotiem Šeļēpins teicis par Londonas demonstrantiem, ka viņam „nebijis laika", citādi viņš būtu teicis demonstrantiem: „Jums maksā par demonstrēšanu 5 angļu mārciņas; es maksāšu jums 20 märc., ejiet mājās. Tie bija žīdi, kuŗu dēļ mēs zaudējām 20 milj. dzīvību." (Aizrādījums uz pēdējo pasaules kaŗu). Sarunā ar skotu līdeŗiem Šeļēpins arī kritizējis „dažus elementus" privātos uzņēmumos Britanijā: tie iedomājoties, ka tie esot „vissvarīgākais punkts" pasaulē; tā esot strādnieku šķira. Viņš arī aizrādījis, ka Krievijā neesot cenu celšanās, neesot križu un bezdarba. Skotijas apmeklējuma organizētājs izteicies, ka viņš esot ļoti apmierināts: apmeklējums novedīšot pie ciešākas draudzības starp Pad. savienību un Skotijas arodbiedrībām.

Britu televīzija un radio labi apgaismoja Šeļēpina personu. Vakarā pēc Londonas apspriedēm kāds žurnālists atstāstīja Šeļēpina biografiju un neaizmirsa pasvītrot arī Šeļēpina pavēli noslepkavot Rietumvācijā 2 ukraiņu emigrantu vadoņus — un Šeļēpina pašrocīgu ordeņa piešķiršanu slepkavam, kuŗa attēls parādījās arī televīzijā. Britu radio pārraidīja arī kāda ukraiņu jaunekļa sašutumu Glazgovā par to, ka viņa tautiešiem neizdevies demonstrēt pret Šeļēpinu Glazgovā; šis Britanijā uzaugušais jaunieklis informēja britu žurnālistus par ukraiņu emigrantu vadoņu noslepkavošanu Rietumvācijā uz Šeļēpina pavēli, par savu tautiešu spīdzināšanu „čekas" cietumos un deportācijām, kas arī notikusi pēc Šeļēpina pavēles.

Ko rakstīja prese par notikušo? Padomju aģentūra TASS tikai īsi atzīmēja demonstrācijas, bet neminēja, ka tās vērstas pret Šeļēpina personu. Britu prese pasvītro, ka Šeļēpina apmeklējuma īstais nolūks bijis diplomātisks; ārpolitisks (ne krievu un britu arodbiedrību tuvināšanās). Viņa mērķis bijis — radīt Britanijā tādu „sabiedriskās domas klimatu", kas novestu pie atsprieguma starp austrumiem un rietumiem un it sevišķi pie Pad. savienības ietekmes sfairas Austrumeiropā apstiprināšanas paredzētā Eiropas drošības konferencē. Šeļēpina personas izvēle nebijusi izdevīga padomju propagandai. Avīzē The Scotsman ievadrakstā atzīmē, ka britu arodbiedrības gan sentimentāli uzsveŗot strādnieku šķiras internacionālo raksturu, bet šī „brālīgā" nostāja neparādoties viņu pretestībā Eiropas koptirgum un pret imigrantiem - strādniekiem, bet to nostāja spilgti parādījusies Šeļēpina uzņemšanā. Tās pašas avīzes korrespondents, pasvītrojot Šeļēpina „mierīgo" uzņemšanu Skotijā, brīdināja: ja revolūcionāra kustība kaut kur uzliesmošot Britanijā, tad tas būšot vispirms Skotijā.

Austra Augenberga

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
J. JANKOVSKIS, PRES.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

R. Arums septindesmitgadnieks

Rūdolfs Ārums

Čikagas latviešu sabiedriskajam darbiniekam Rūdolfam Ārumam šinīs dienās apritēja 70 mūža gadi. Jubilārs ir kurzemnieks, dzimis Dundagas pagastā. Bijis virsdienesta instruktors 10. Aizputes un 6. Rīgas kājnieku pulkā, vēlāk darbojies Rīgas prefektūrā. Frontei virzoties uz rietumiem, nokļuvis Dancigas ielenkumā, no kurienes izdevies izbraukt uz Dāniju. Gūsta laiku pavadījis Cēdelgemā. ASV ieceļojis 1949. gadā. Čikagā rosīgi darbojies DV apvienībā, kuŗas dibināšanā pats piedalījies, būdams ilggadējs valdes priekšsēdis un kultūras nozares vadītājs, kā arī apvienības biļetena Čikagas Ziņas izdevējs. Jubilārs ir arī Ilinojas latviešu pensionāru biedrības priekšsēdis, Ilinojas Latviešu kreditsabiedrības aizdevumu kom. priekšsēdis, ALA darba kopā, kā arī Filadelfijas latviešu palīdzības fonda pārstāvis Čikagā. Darbojies arī Cīānas draudzes valdē un bijis šīs draudzes priekšnieks un aktīvi darbojas latviešu skautu organizācijā. Pag. gada Ziemsvētkos jubilārs ar ASV un Kanadas skautu grupu ciemojās lielajā skautu nometnē Radu cilts Austrālijā. Viņa dzīvesbiedre Adele ir Čikagas vanadžu dubultkvarteta priekšniece. Jubilārs var lepoties ar diviem dēliem — Ivaru un Valdi un meitu Mudīti, kā arī septiņiem mazbērniem. Apbalvots ar Viestura un Baltās Lilijas ordeni.

L. K.

Kā Šeļēpins nokļuva Anglijā

Britu iekšlietu ministrs R. Dženkins jau 17. martā paziņoja parlamentā, ka piešķīris iebraukšanas vīzu Aleksandram Šeļēpinam. Viņš pie labākās gribas neesot varējis atrast iemeslu vizīti noraidīt. Pēc šī paziņojuma sākās dzīvas debates. Konservātīvo deputāts Gūdjū teica, ka bijušā KGB (čekas) priekšnieka ierašanās Anglijā būšot apvainojums šīs zemes pilsoņiem, tāpat kā daudzajiem politiskajiem immigrantiem. Viņa ierašanās arodbiedrību priekšnieka maskā esot apvainojums arodbiedrību kustībai šajā zemē. Vai ministrs tiešām gribot redzēt nemierus Anglijas pilsētu ielās?

Kāds cits deputāts brīdinājis, ka Šeļēpina personīgā drošība būšot apdraudēta: esot zināms, ka gatavojot protesta demonstrācijas. Dženkins atbildējis, ka viņš cerot, ka šīs demonstrācijas būšot „miermīlīgas", bet Anglijā, kā demokratiskā valstī, katram esot tiesības savus uzskatus brīvi izteikt arī demonstrācijās. Liberāļu līderis Torps izteicies, ka pēc viņa domām apmeklējums nebūt neuzlabošot angļu - padomju attieksmes, drīzāk gan pretēji. Iekšlietu ministrs paskaidrojis, ka Šeļēpinu uzaicinājušas arodbiedrības (TUC). Nobeigumā kāds parlamenta loceklis atgādinājis, ka savā laikā, pēc apmeklējuma Anglijā, Georgijs Malenkovs drīz vien esot izsūtīts uz Sibiriju. Ja nu vēsture atkārtotos, tad nemaz nebūtu par launu aicināt ciemā ne tikai Šeļēpinu, bet visu politbiroju!

The Daily Telegraph korespondents piemetināja, ka lai uzlabotu angļu - padomju attieksmes, krievi, protams, varētu atvilkt savus militāros spēkus no Čechoslovakijas, atļaujot saviem pilsoņiem brīvi izbraukt uz citām zemēm vai pat pieļaut brīvu arodbiedrību darbību. Tikai tad nu gan Šeļēpins vairs noteikti nebūšot arodbiedrību priekšgalā.

Šeļēpins dzimis 1918. gadā Voroņežā un savu karjēru partijā sācis 1939./40. gadā kā sarkanarmijas politruks somu frontē. No 1940. - 1958. gadam Šeļēpins rīkojies komjaunatnē, būdams 1. sekretārs, tad otrais un atkal pirmais, līdz 1958. gadā Chruščovs viņu iecēla par Valsts drošības komitejas (čekas) priekšnieku. Šajā amatā viņš sabijis 3 gadus, šajā laikā nodrošinot sev vietu centrālkomitejā un vēlāk arī politbirojā. Čekas (KGB) „humānizēšanas laikā" ieviesa jaunās, „progresīvas" metodes, piem. „psichiatrisko ārstēšanu".

Šajos trīs gados Šeļēpinam bijuši arī citi „nopelni". Tā 1959. g. viņa vadītā organizācija Minchenē nolikvidējusi ukraiņu nacionālistu vadoni Stepanu Banderu. Par šo „patriotisko darbu" viņš personiski apsveicis politisko slepkavu Bogdanu Stašinski. Šajos gados KGB arestēja un notiesāja toreiz vēl nepazīstamu krievu strādnieku Anatolu Marčenko par mēģinājumu atstāt Pad. savienību. Pēc soda izciešanas Marčenko sarakstīja grāmatu „Mana liecība" par dzīvi padomju koncentrācijas nometnēs. Pēc tās publicēšanas rietumos, viņu par „padomju valsts apmelošanu" notiesāja ar 9 gadiem spaidu darbu nometnē un 5 gadiem izsūtījumā.

1967. gadā Aleksandru Šeļēpinu iecēla par arodbiedrību centrālās padomes priekšsēdi.

T. P.

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikties
tālr. 921-3924
470 College St. (pie Bathurst)
Toronto M6G 1A1

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

Toronto koncertapvienības koncerti

12. aprīlī pl. 8 vak. Town Hall — Ileāna Pētersone, Stokholmas operas soliste (mecosoprāns). Pie klavierēm komponists Imants Sakss.

18. oktobrī pl. 8 vak. Koncertapvienības 1975./76. gada sezonas pirmais koncerts veltīts Emīla Dārziņa piemiņai.

12. aprīlī Toronto latviešu YMCA un Toronto latviešu sporta kluba kopējā balle Latviešu namā. Spēlēs „Runči".

13. aprīlī pl. 1 pēcp. Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Ave. Tērvetes 19. skautu vienības 20. gada svētki.

15. apr. pl. 2 Latviešu namā pensionāru rēgulārā sanāksme ar nodarbībām.

17. aprīlī, pl. 7.30 vak. — Latviešu namā — Inženieru un techn. kopa rādīs privātceļojuma filmu uz Austrāliju un Jaunzēlandi ar paskaidrojumiem.

19. aprīlī plkst. 19. 30 Sv. Andreja draudzes koŗa koncerts. Sv. Andreja baznīcā. Piedalās A. Rundāne (ērģeles), A. Vītols (baritons), DV Toronto nodaļas koris Zīle un stīgu orķestris.

19. aprīlī pl. 7.30 vak. Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā sarīkojums Latviešu namā „Centi un cerības". Piedalīšanās 10 dol. no personas par labu Latviešu centra izbūves komitejas darba veicināšanai.

19. apr. pl. 8 vak. DV namā Latviešu kara invalidu apvienības Kanadā saviesīgais vakars. Spēlēs V. Gustavsona kapella.

26. aprīlī pl. 7 vak. Sv. Jāņa bazn. sarīkojumu telpās mūzikāli literārs vakars Solveiga un Pērs Gints Elzas Ķezberes un Jāņa Grota dzejā. Piedalās Alma Mača, Ilze Didrichsone, Ingrīda Vīksna, Juris Dzeguze un Eduards Pētersons.

27. aprīlī pl. 12 dienā Bērzainē TLMMK tītaru šaušanas sacensības. Bises būs dabūjamas sacensību vietā.

8. — 11. maijam — DV organizācijas Kanadā 25 gadu darbības atcere.

21. jūnijā — Sidrabenē tradicionālie Līgo svētki.

1. novembrī ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Indrāni Bickford Park skolas auditorijā.

HAMILTONA

13. aprīlī pl. 4.30 pēcp. Hamiltonas vanadžu gadskārtējais sarīkojums „Sulu mēnesī" YWCA telpās, 75 Mac Nab St. S., ar bazāru un dažādiem stendiem.

19. aprīlī pl. 7.30 vakarā HLB namā 16 Queen St. N., HLB dāmu komiteja rīko Dr. P. Vasariņa 21. gadskārtējo dzejas vakaru par tematu „Fauni, klauni vai dzejnieki."

SV. KATRĪNAS

19. aprīlī pl. 7 vak. vīru koŗa Viesturs koncerts — balle 111 Church St., St. Catharines.

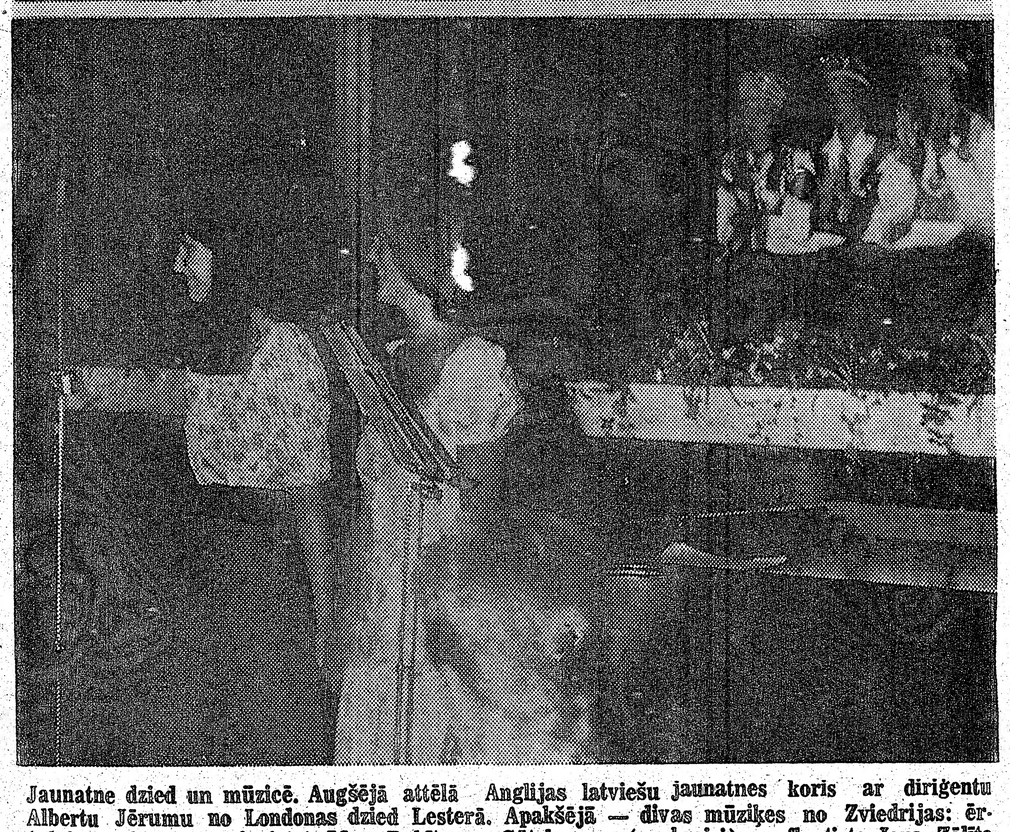

Jaunatne dzied un mūzicē. Augšējā attēlā Anglijas latviešu jaunatnes koris ar diriģentu Albertu Jērumu no Londonas dzied Lesterā. Apakšējā — divas mūziķes no Zviedrijas: ērģelniece (koncerta pianiste) Līga Puķīte no Gēteborgas (pa kreisi) un flautiste Ieva Zālīte no Stokholmas.
Foto: H. Blezūrs

Aprūpei savākti 4000 dol.

Sekmīgs darba gads līdzekļu sagādē bijis aizvadītais, izskanēja DV Čikagas apvienības gada sapulcē amatpersonu ziņojumos. Sapulcē piedalījās 57. biedri un to ar lūgšanu ievadīja māc. Māris Ķirsons, bet atklāja apvien. priekšsēdis Uldis Vītols. Par sapulces vadītāju ievēlēja Voldemāru Lagzdiņu, sekretāri Veru Dāboliņu, par balsu skaitītājiem E. Ozoliņu, B. Ruskuli un A. Būmani.

Aizvadītais gads apvienībai bijis ļoti sekmīgs līdzekļu sagādē, kuŗā nopelni valdes locekļiem un visiem vanagiem un vanadzēm. Kasieris I. Priedulājs ziņoja, ka budžets īstenojies labi. Sapulce apstiprināja jauno budžeta projektu — 3600 dol. organizācijas un 4500 dol. aprūpes līdzekļos. Aprūpes nozares vadītājs A. Zaube ziņoja, ka 14. jūnija akcijā savākts 1524 dol., Ziemsvētku akcijā 2669 dol. Šīs ir lielākās summas abās akcijās visā apvienības pastāvēšanas laikā.

Vanadžu priekšniece E. Šmite arī vanadžu kopas darbību novērtēja par sekmīgu. Revīzijas komisijas priekšsēdis E. Ozoliņš izteica pateicību darba veicējiem un čaklajiem ziedotājiem. A. Raidonis ierosināja izteikt pateicību agrākajam apvienības priekšniekam U. Vītolam, kas apv. nokalpojis 13 gadus, kam sapulces dalībnieki pievienojās ar aplausiem. U. Vītolam vairs nekandidējot, par apvienības priekšnieku ievēlēja Arvīdu Bārdu. Par pr-ka vietnieku ievēlēja Aleksandru Zaubi, kas vadīs arī aprūpes nozari, kasieris un priekšnieka vietnieks būs Ilgonis Priedulājs, sekretārs Paulis Dišlers, saimniecības daļas vad. Emīls Erdmanis, sarīkojumu daļas vadītāja Valentīne Daly, viņas palīgs Kārlis Miesnieks, ārējās un iekšējās inf. d. vadītājs Jānis Pogenbergs, viņa palīgs Rūdolfs Arums, biedrzinis Viktors Kupreičiks, kasieŗa palīdze Rita Valdmane. Revīzijas komisijā: E. Ozoliņš, B. Ruskulis un E. Kiršteins. Par delegātiem DV delegātu sapulcei 19. un 20. aprīlī Vašingtonā izraudzīja A. Bārdu, J. Pogenbergu, V. Lazdiņu un I. Priedulāju. Delegāti Čikagas organizāciju apvienībā — A. Bārda un I. Priedulājs, pārstāvis Čikagas latviešu Kr. Barona skolā U. Vītols, bet Gaŗezera padomē R. Arums, kas ir arī ALA delegāts. Čikagas pretkomūnisma komitejā darbosies J. Pogenbergs un V. Kupreičiks.

Vanadžu kopas sapulcē piedalījās 22 vanadzes. Par priekšnieci ievēlēja E. Šmiti, viņas vietniece ir V. Dāboliņa, sekretāre A. Rudzīte, kasiere E. Iesalniece, saimniecības vadītāja A. Strautiņa ar palīdzi V. Bārdu, mantzine R. Valdmane, kandidātes E. Stikāne un L. Miesniece. Vanadzes 20. aprīlī rīko Zentas Mauriņas vakaru.

A. Zaube

MONTREALA

26. un 27. aprīlī Montreālā LN JAK īss kurss ar darba grupām, diskusijām, priekšnesumiem, informāciju par 3 VL JAK un iepazīšanās vakars.

Ģimnazijas devums Latviešu namam

Ap 220 apmeklētāju bija pulcējušies Latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas gadskārtējā audzēkņu vakarā 6. aprīlī Latviešu namā, lai noklausītos pašu audzēkņu sagatavoto daudzpusīgo programmu. Priekšnesumu pirmajā daļā par tautas ticību nākotnei Kārļa Skalbes dzejā stāstīja 2a klases audzēknis Bruno Preiss, dzejas citējumus skandēja Sandra Bādere, Anita Grigore un Ingrīda Nägele. Deklamācijas bija sagatavojušas Māra Māliņa un Valda Mackare. Savus domrakstus par ieaugšanu latviešu kultūrā nolasīja Jānis Cērps , Andis Zilāns un Jānis Niedra; viņi visi izcēla latviešu skolas lielo nozīmi. Par Latviešu centrālām organizācijām un to mērķiem referēja Anita Grigore, Sandra Bādere un Dagnija Tauriņa, bet Zinta Frīdenberga par Latviešu pārtautošanu. Vilis Osis lasīja par Ati Kronvaldu, Jūlija Pakalne — Tauta un kultūra. Publika bija ļoti atsaucīga par skolēnu priekšnesumiem, it īpaši iepriecināja Valdas Mackares izteiktās domas referātā — „Kādēļ es vēlos palikt pie latviešu tautas". Priekšnesumu sagatavošanā bija darbojušies skolotāji L. Vīks, I. Krauze, E. Ezera, H. Miķelsons, V. Slavieša un O. Sils.

Pēc pirmās daļas visi baudīja bagātīgu cienastu, ko dažādu klašu skolēni bija sagatavojuši saimnieciskās vadītājas V.Krauiņas vadībā ar palīdzi — 4. klases audzēkni Ligitu Tauriņu.

Programmas otra daļa bija veltīta jautriem priekšnesumiem: 3a un 3b klases skolēnu ansamblis dziedāja tautasdziesmas, piedalījās trīs kokļu un flautas ansamblis (Aina Tilupe, Maira Radziņa, Sandra Bādere un Sandra Bāra) un dziedāja 3. klases meiteņu ansamblis. Pēteŗa Kusmaņa vadībā skolas audzēkņu tautas deju grupa nodejoja trīs tautas dejas. Vakara vadītāji bija Rita Ozoliņa, Pamela Melbārde, Atis Freimanis un Ilona Zaļakmene. Ģimnazijas direktrise pateicās viesiem par sarīkojuma apmeklējumu un uzsvēra, ka skola cenšas audzēkņos ieaudzināt pašdarbību. Sarīkojuma ienākums bija 300 dol., ko ģimnazija papildināja līdz 500 dol., un nodeva Latviešu namam pateicībā par telpu lietošanu.

I. M.

Leģiona diena Čikagā

To ievadīja Čikagas latviešu radio raidījumā 14. marta vakarā ar Kanadas DV tauŗu orķestŗa ieskaņoto dziesmu Paliec sveiks. Alekša Rubuļa balādi Daugavas Vanagi lasīja Ēlmārs Upermanis. DV ASV zemes valdes priekšnieka Jāzepa Utināna uzrunā klausītāji dzirdēja, kāpēc 16. marts izsludināts par Leģiona dienu. Raidījumu nobeidza ar leģionāru dziesmu.

Leģiona un DV Čikagas apvienības 24. gada dienas atceres sarīkojums notika Latviešu namā, ko atklāja apvienības priekšnieks Arvīds Bārda, bet svētrunu teica prāv. B. Baginskis. Leģiona cīņu līdzgaitnieks majors Voldemārs Baumanis interesantā stāstījumā pakavējās pie tā laika notikumiem.

Māra Antena deklamēja fragmentus no J. Raiņa Daugavas. Patriotiskus dziesmu skandēja V. Dāboliņa V. Hermane un Elmārs Upermanis. Vakara norisi vadīja kultūras nozares vadītāja V. Hermane. Vanadzes bija rūpējušās par siltām vakariņām. Jaunais apvienības priekšnieks A. Bārda pasniedza līdzšinējam apvienības ilggadējam priekšniekam U. Vītolam veltī — grāmatu Latvijas armija 20 gados, bet DV ASV goda rakstu A. Strautiņai, L. Lapiņam un S. Smitai.

A. Zaube

Baltijas tautu federācijas vadību pārņem lietuvieši

Baltijas tautu federācijas Kanadā vadību turpmākiem diviem gadiem uzņēmušies lietuvieši. Līdz šim tā bija latviešu rokās. Baltijas federācijas gada sapulci 23. martā Latviešu namā vadīja prezidija vicepriekšsēdis G. Sukse, piedaloties 34 dalībniekiem no federācijas un Baltijas sieviešu padomes. Baltijas federācijas priekšsēža T. Kronberga darbības pārskatu nolasīja sapulces vadītājs Dr. L. Lukss, bet J. Staškus un R. Epneris ziņoja par baltiešu sadarbību Sadberijā un Londonā. Par Baltijas sieviešu padomes darbību ziņoja priekšsēde L. Krasta. Federācijas prezidijā par priekšsēdi turpmākiem diviem gadiem ievēlēja J. R. Simanaviču (lietuvieti), bet vicepriekšsēži ir Dr. L. Lukss (latv.), A. Žilinskas (lietuvietis) un L. Leivats (igaunis), sekretārs G. Kurpis (lietuvietis), kasieris A. Raiinds (igaunis) un prezidija loceklis G. Sukse (latv.). No latviešu delegācijas par substitūtu prezidijā vēl ievēlēts A. Laucis. Revīzijas komisijā darbosies J. Staškus, Ž. Zentiņš un A. Kala.

Baltijas sieviešu padomes vadību nākamajiem diviem gadiem pārņem lietuvietes. Priekšsēdē I. Kairis (lietuv.), vicepriekšsēde M. Sukse, I. Kunnapu (lietuviete precējusies ar igauni) un J. Herms (igauniete), sekretāre A. Valaite (lietuviete), kasiere H. Jogi (igauniete) un prezidija locekle M. Rengarte (latviete). No latviešiem sapulcē vēl piedalījās V. Upeslācis, N. Austriņš, J. Lejiņš, K. Tannis, E. Podniece, B. Krastiņš un L. Brūvere.

(Ls)

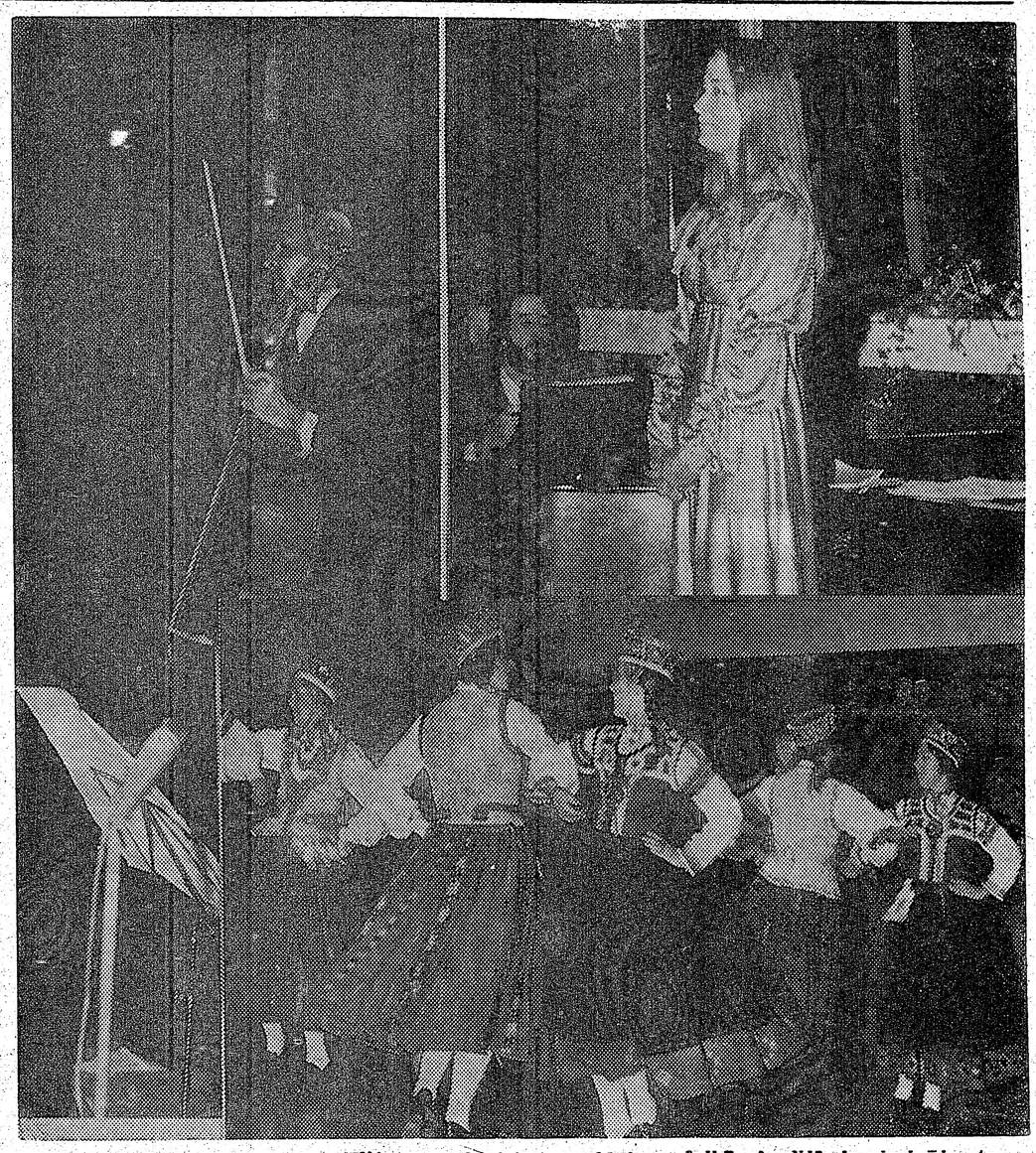

Čellists Jānis Laurs no Austrālijas (pa kreisi) apmeklējuma laikā Anglijā iepriecināja turienes latviešu jauniešus ar virtuozu čella spēli, bet Lilija Zobena (soprāns) ar dziesmām. Viņa bija devusies studiju ceļojumā uz Dienvidslaviju. Apakšā: tautas deju grupas Sakta meitenes dejo.
Foto: H. Blezūrs

ALA apgāds mācību grāmatām

Amerikas latviešu apvienības apgāda grāmatu sarakstā šogad ir ap 100 grāmatu un citu mācību līdzekļu. Pagājušo gadu izsūtīts ap 6000 grāmatu, kas ir par 500 mazāk nekā 1973. gadā. Apgāda grāmatas lieto latviešu skolās Ziemeļ- un Dienvidamerikā, tāpat Eiropā un Austrālijā. Apgādu vada Jānis Riekstiņš Ņujorkā, vadītāja vietniece ir Valda Aldzere, bet apgāda ekspedīciju pārzina Kārlis Ķilkuts. Apgāds darbojas kopš 1971. gada.

Apgāda apgrozījums četros gados bijis 128.600 dol. Grāmatu izdošana šinī laikā izmaksājusi 81.900 dol., bet par pārdotām grāmatām ieņemts 65.700 dol. Ziedojumos un dažādos piešķirumos saņemts 24.100, aizņēmumi par 32.100 dol. Pagājušo gadu ienākumi bijuši 50.200 dol., bet izdevumi 23.200, atlikumu 27.000 dol. paredzēts izdot šogad par grāmatu iespiešanu. Šī gada kopējie izdevumi aplēsti par 53.000 dol.

Gada sākumā ALA apgādam bija bezprocentu aizdevumi par 26.218 dol., bet līdz 15. martam četras vienības vēl aizdevušas 1470 dol. Organizācijas un atsevišķas personas pagājušo gadu ziedojušas apgādam 3322 dol.

Pagājušo gadu izdota chrestomatija vidusskolu 3. klasei un trīs darba burtnīcas. Paredzēto L. Ziemeles valodas mācību pamatskolām un K. Baltiņa rediģēto lasāmgrāmatu vidusskolu 4. klasei cer izdot šogad. Izdos arī lasāmgrāmatu pamatskolu 4. klasei, ģeografijas grāmatu pamatskolām, ko sagatavo Ņujorkas skolotāju kopa, jaunatnes koŗu dziesmu krājumu, valodas komisijas sagatavo pareizrakstības vārdnīcu, vēstures grāmatas un darba burtnīcas pamatskolām un vidusskolām, kā arī paredzēti citi izdevumi.

—be

Dr. J. Nagliņš aizsaulē

Floridā Palm Beach) 16. martā veļu pulkiem pievienojies Dr. Jēkabs Nagliņš. Viņš bija dzimis 1900. g. 25. jūlijā Cēsu apriņķa Raunas pagastā, lauksaimnieku Ernesta un Kristīnes ģimenē. Pēc Cēsu pilsētas pamatskolas un L. Ausēja reālskolas beigšanas 1922. gada rudenī iestājies Latvijas universitātes medicīnas fakultātē, kuŗu beidzis 1928. gadā. Studiju laikā piedalījies korporācijas Fr. Latviensis dibināšanā. Līdz 1932. gadam bijis rajona ārsts Nautrēnu un Vilces pagastā, Jelgavas apriņķi, pēc tam praktizējis Cēsīs, būdams Vaives un Rāmuļu rajona ārsts. Bijis arī galvenais ārsts Gaujaslīču bērnu sanatorijā un pārzinājis Cēsu kaŗavīru sanatoriju. 1919. gadā brīvprātīgi piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās. Neatkarības laikā veicis arī aizsargu ārsta pienākumus. Vācijā bijis bēgļu nometnes ārsts Memmingenā, Bavārijā, bet ASV no 1950. — 1958. gadam palīgārsts General Motor uzņēmumā Saginavā, Mičigenā. Pēc prakses tiesību iegūšanas līdz 1971. gadam strādāja par nodaļas ārstu Ionia nervu slimnīcā Mičigenā, pēc tam pensionējās un pārcēlās uz dzīvi Floridā.

R. B.

Sabiedriskā darbā iesaistāmi arī jaunieši

„Pētīt, kas būtu darāms, lai biedrībā iesaistītu vairāk jauniešu un ko darīt, lai biedri 'nebēgtu' no valdes locekļu pienākumiem", bija J. Šverna ierosinājums Kalamazū Latviešu biedrības gada sapulcē, kuŗā no 206 biedriem, bija ieradušies 35.

Amatpersonu ziņojumos vairākkārt tika pieminēts pagājušā gadā aizvadītais ALA kongress, kas devis 1300 dol. atlikumu, kas nodots Amerikas latv. apvienībai. Dāmu komitejas priekšniece H. Pole ziņoja, ka notikušas 9 sēdes, rīkoti sarīkojumi, referāti un atbalstīti visi biedrības sarīkojumi. Kasieris E. Pavasaris varēja ziņot, ka biedrības nams izīrēts 92 reizes koŗu mēģinājumiem, 95 novusa treniņiem, 16 organizāciju sarīkojumiem, 10 privātām vajadzībām, 6 jaunatnes nodarbībām u. c. Biedru naudu nav nomaksājuši 36 biedri. A. Bārzdelis ziņoja par sarīkojumiem, A. Znatnājs par biedru kustību, bet novusa kopas vadītājs A. Blankenburģis nolasīja vēstuli, kuŗā bija paziņots, ka brīvās pasaules apmērā Kalamazū kopa korespondences ceļā ieguvusi 1. vietu novusa sacensībās. Revīzijas komisijas priekšsēdis J. Venners lūdza sapulci izteikt valdei un darbiniekiem pateicību. Budžets pieņemts 4520 dol. apmērā, atstājot līdzšinējo biedru naudu — vīriešiem 6 un sievietēm 2 dol. gadā.

Par biedrības priekšnieku ievēlēja līdzšinējo J. Cīruli, valdē: J. Grotēnu, A. Āboliņu, E. Pavasari, A. Bārzdeli, A. Znatnāju, J. Šneideri jun., J. Šneideri sr. un A. Grīnupnieku. Dāmu komitejā: H. Poli, M. Reinvaldi, A. Znatnāju, E. Lazdenieci, A. Zadiņu, G. Sīku, E. Pavasari un L. Šneideri. Revīzijas komisijā: J. Venneri, P. Sīku un J. Gaili. Nominācijas komisijā: P. Austriņu, V. Miķelsonu, J. Švernu un J. Lazdenieku. Par delegātu ALA kongresam Ņujorkā izraudzīja J. Cīruli, kas vadīja arī sapulci, protokolējot A. Āboliņai.

A. Bokis

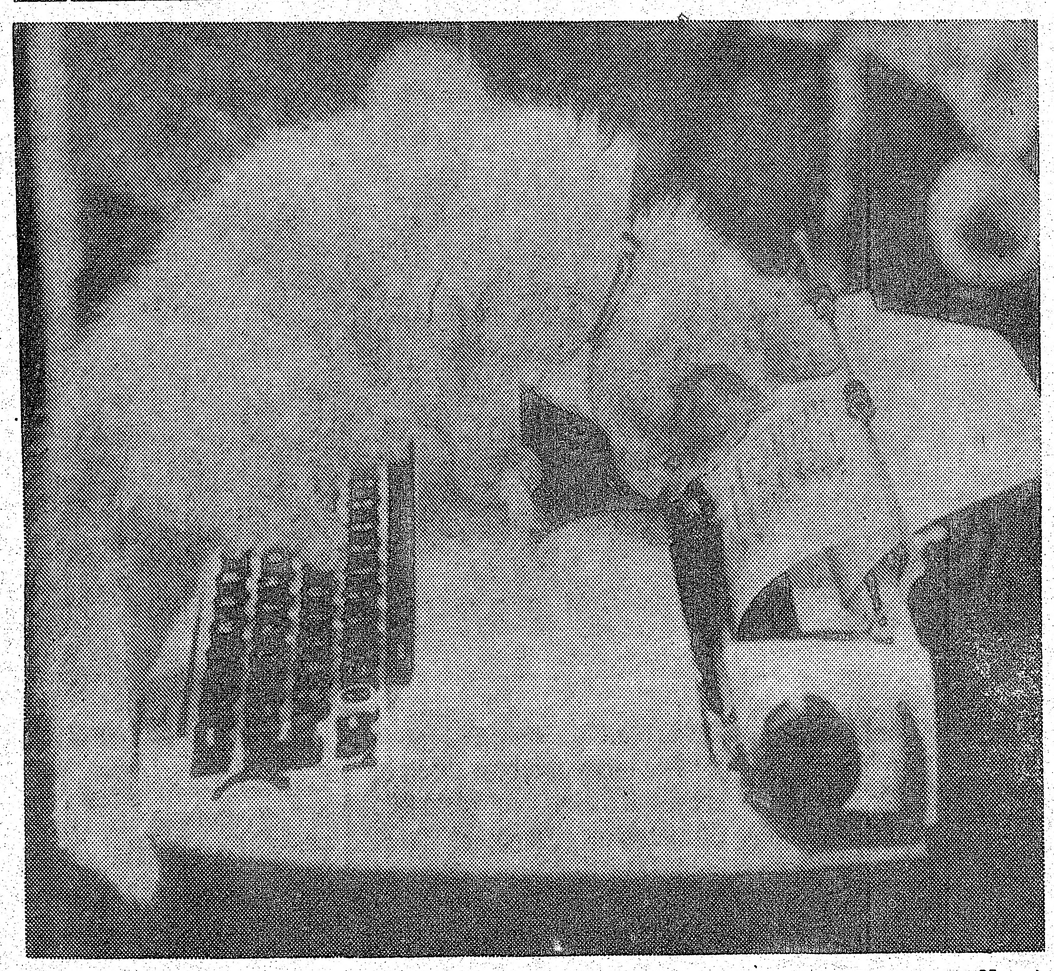

Vai tas ir „A" vai „O"? — varbūt ar acenēm to varētu noskaidrot... (Newcommer News)

Londonas DV nod. mednieku 20 gadi

Londonas ukraiņu centra telpās DV Londonas nodaļas mednieku un makšķernieku sekcijas 20 gadu atceres sarīkojumā „Zaķu ballē" bija pulcējušies pāri par 200 apmeklētāju, kuŗus uzrunāja sekcijas priekšnieks T. Bērziņš,uzsverot, ka 20 gadu laikā nav aizmirsta piederība latviešu tautai. Viņš arī izsauca un iepazīstināja publiku ar jubilāriem, skaitā apm. 30 no 18 — 79 gadiem, kas kopīgi nopūta svecītes Londonas vanadžu pasniegtajam dzimumdienas kliņģerim. Veiksmīgākie mednieki un makšķernieki saņēma balvas.

No DV KV sporta daļas J. Treijs sveica Londonas mednieku un makšķerniekus un nodeva DV Toronto sporta daļas balvu, kas piešķirama aktīvākajam sekcijas dalībniekam 20 gados. N. Brasliņš no DV Toronto nodaļas pasniedza balvu, kas domāta aktīvākajam sekcijas jaunietim, un grāmatu Laiks, Telpa, Ļaudis pašai sekcijai.

Londonas nodaļas vanadžu dāvāto ceļojošo balvu makšķerēšanā pasniedza Dzidra Stirāja, bet A. Ādmine balvu vecākajam sekcijas biedram A. Caukam un jaunākajam — E. Rudzītim. DV Londonas nodaļas priekšsēdis R. Alksnis pateicās sekcijai par veikumu.

Sarīkojumu ar priekšnesumiem kuplināja Toronto Ceļinieki. Par vakariņām rūpējās nodaļas vanadzes. Par tradicionālo „Mežsarga meitiņu" ievēlēja Ināru Strautu.

Dz. S.

Jonāsu Miesnieku atceroties

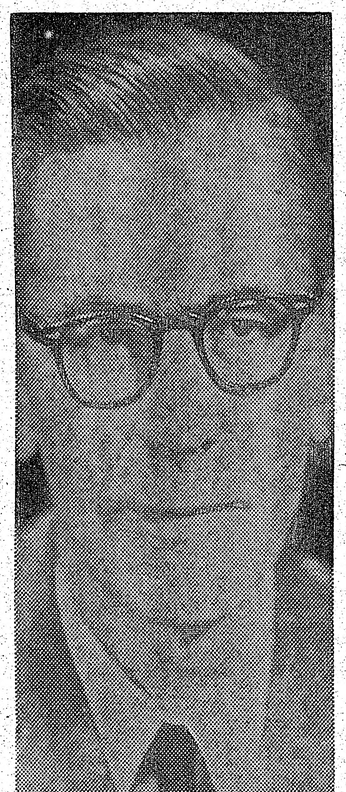

† Jonāss Miesnieks

Rakstnieks šķīrās no dzīves sveču mēneša pirmajā nedēļā savā nesen iekārtotajā dzīvoklī Kolumbus pilsētā, Ohaijo, 78 gadu vecumā. Jonāss Miesnieks pēc iecelošanas ASV kopā ar dzīvesbiedri Noru un meitām apmetās Filadelfijā, kur nodzīvoja ilgus un ražīgus darba gadus. Tikai pirms gada Miesnieki pārcēlās uz Kolumbus pilsētu, kur tuvumā dzīvo meita Maija Bērziņa ar ģimeni. Pēdējās ardievas mūžībā aizsauktajam rakstniekam tuvinieki, draugi un cienītāji nodeva Schoerlingera bēru namā, sēru dievkalpojumu vadot māc. prof. Visvaldim Klīvem. Pēdējos atvadu sveicienus māja Filadelfijas Brīvo latvju biedrības savam goda biedram sūtītie sarkanbaltsarkanie ziedi.

Visbagātākā atmiņu virkne par Jonāsu Miesnieku saistās ar Filadelfiju, kad rakstnieks vēl bija spēka gados. Viņa dzīvoklī ikreiz pulcējās vai visi šīs piekrastes latviešu rakstnieki un dzejnieki, lai seniora vadībā sagatavotos dižajai rakstnieku parādei Brīvo latvju biedrības rīkotajos rakstnieku cēlienos. Šķiet, nekur citur nav tik bieži skandēts Jonāsa Miesnieka patriotiskais dzejolis — Es biju liecinieks. Nekur ar tik lielu jūsmu un tik skanīgi nav dziedāta viņa sacerētā dziesma Tās balsis ar Jāņa Norviļa skaņu rakstu. Nekur citur nav arī tik plaši pārrunāti Jonāsa Miesnieka darbi, sākot ar pašiem pirmajiem stāstiem un romāniem, kas iznākuši jaunībā un par kuŗiem daži izteikušies, ka tie rakstīti „baroka" stilā, un beidzot ar pārējiem, kā Dzīvības sapnis un Klaucēnu kundzenes meita.

Liekas, ka nevienā citā grāmatu krātuvē nav tik pilnīgi reprezentēts Jonāss Miesnieks kā Brīvo latvju biedrības bibliotēkā: Bērzupju ģimenes portrets (trimdas izdevums 1959); Dūkas kungs un viņa māja ar H. Gricēviča grebumiem kokā; Dzīvības neprāts; Klaucēnu kundzenes meita; Kviņķu kalns; Lībju gala soģis; Melīgās ilūzijas; Mīla un naids; Vanda; Vizijas un īstenība (dzeja). Sākotnējie darbi — Siržu asinis un Balsis, diemžēl, arī šai grāmatu krātuvē nav saglabājušies.

Nākdams no Vidzemes vidiemes, dzimis Jaunpiebalgas pagastā lauksaimnieka ģimenē, Jonāss Miesnieks vairākos savos stāstos (Lielie Vēveri) un romānos notēlojis Vidzemes centrālās augstienes, gleznainās ainavas un turienes cilvēku likteņus, likdams pat purenēm Gaujas līčos ziedēt tik kupliem zeltainiem ziediem kā nekur citur. Līdz ar to Jonāss Miesnieks pieder latviešu izcilākajiem lauku sadzīves tēlotājiem, un lauku sēta viņa darbos iezīmējas kā cēla svētnīca, latviešu tikumu un tradiciju glabātāja. Rakstnieka tuvākie draugi atceras, ka, rakstīdams nodaļas, kur tēlotas Vecpiebalgas apkaimes ainavas, viņš dienām un nedēļām pētījis šī novada kartes, lai aprakstā lauku ceļi ietu tādos pašos virzienos kā īstenībā . . .

Sešdesmitajos gados Jonāsu Miesnieku piemeklēja smaga slimība, kas vēlāk to saistīja pie gultas un neļāva darboties latviešu sabiedrībā. Lielās izklaides dēļ daudziem aizgājēja draugiem nebija iespējams piedalīties izvadīšanā un pateikt pēdējās ardievas. Tā arī šīs piemiņas rindas Kanadas pasta streika dēļ nāk ar lielu novēlošanos.

Saldu dusu, Jonāss! Tevi piemiņā paturēs ne vien draugi un radi, bet arī Vidzemes kalni un lejas, Gaujas un Ogres gleznainie līči, Rīga un visa Latvija, kas tavos darbos laistās vienā spožumā, kam pāri līst balsis no cīruļu zvaniem . . .

N. Lazdiņš

Mūžībā aizgājis mūsu nodaļas biedrs

Ādolfs Melderis

dzimis 1900. gada 14. decembrī Naujenes pagastā,
miris 1975. gada 6. aprīlī Toronto.

Mīļā piemiņā paturēs

DV Toronto nodaļas saime

Mūžībā aizsaukts 1975. gada 22. martā

DZIESMU VAIROGA diriģents, brīvm. - komponists

Arnolds Kalnājs

dzimis 1906. gada 13. septembrī Vaives pagastā.
Atdots zemes klēpim 26. martā
Kalamazū Riversaidas kapos.

Dziļās sērās

KOŖA SAIME

Mūsu visu sirdsmīļais

Adolfs Voltners

dzimis 1892. g. Bukaišos,
miris un apglabāts 1975. g. martā Vircburgā, Vācijā.

Viņu mīļā piemiņā patur

meita ar ģimeni Hamiltonā,
māsa ar ģimeni Detroitā, draugi Vircburgā.

Indianāpoles akadēmiskā kopa aizvada rosīgu gadu

Indianāpoles akadēmiskās kopas gada sapulcē Latviešu sabiedriskajā centrā kopas vecākais Arnolds Lācis ziņoja par kopas darbību aizvadītajā gadā. Budžets īstenojies ar 100 dol atlikumu. Kopā uzņemti 3 jauni biedri, pašreizējais biedru skaits 39. Gadskārtējā rakstu krājuma Akadēmiskā Dzīve abonentu skaits palielinājies par 70 proc. Tagad to abonē 30 kopas biedru. Noticis viens kopas interns saiets un divi atklāti sarīkojumi. Kopa piedalījusies visu trīs Indianāpoles akadēmisko organizāciju kopēji rīkotajā gadskārtējā Latvijas universitātes gada svētku sarīkojumā. Izdoti divi „Kopas Ziņu" numuri.

Revidents Richards Komisārs savā ziņojumā atzina valdes darbību par sekmīgu, kam pievienojās arī sapulce. Nolēma kopas valdes locekļu skaitu palielināt no 4 uz 5, īpaši tādēļ, ka šogad kopas valdei būs vairāk darba, jo ar 1. jūliju kopa uzsāk prezidēšanu Akadēmisko kopu savienībā. Kopas jaunajā valdē vienprātīgi ievēlēja visus līdzšinējos valdes locekļus, bet no jauna Jāni Brīvuli. Par revidentu izraudzīja līdzšinējo Richardu Komisāru.

Sapulce pieņēma kopas 1975. gada budžeta projektu, kas līdzsvarots ar 360 dol., paredzot 120 dol. atlikumu.

Gada sapulci vadīja Gundārs Grīslītis, bet protokolēja Jānis Brīvulis. Tūlīt pēc gada sapulces jaunievēlētā kopas valde sapulcējās savai konstruēšanās sēdei, pienākumus sadalot šādi: kopas vecākais — Arnolds Lācis (2839 Eugene St., Indianapolis, IN 46222; tālr. 924-1901), vecākā vietnieki—Gundārs Grīslītis (5849 N. Oxford St., Indianapolis, IN 46220; tālr. 251-3863) un Ojārs Melbārdis (4308 E. 46th St., Indianapolis, IN 46226; tālr. 546-7424), rakstvede — Helena Starca (4250 Crittenden Ave., Indianapolis, IN 46205), kasieris — Jānis Brīvulis (312 E. 50th St., Indianapolis, IN 46205).

G. G.

Tikai vienas jauktas laulības

Klīvlandes Apvienotās draudzes gada sapulci atklāja un vadīja draudzes priekšnieks T. Berkulis, bet ar lūgšanu ievadīja māc. L. Grendze. Protokolu rakstīja A. Spalviņš.

Mācītājs ziņoja, ka aizvadītajā gadā katru dievkalpojumu caurmērā apmeklējuši 190 dievlūdzēji. Kristīti 9 bērni, iesvētīti 13, miruši 12, laulāti 5 pāri, no kuŗiem tikai viens jauktā laulībā. Iesvētīto draudzes locekļu 767, neiesvētīto 198. Notikuši 58 dievkalpojumi, no tiem 7 ar dievgaldu, noturēti 2 ev. lut. draudžu kopēji kapu svētki un 30 draudzes skolas svētbrīži. Dievgaldnieku kopskaits bijis 715.

Draudzes priekšnieks T. Berkulis savā ziņojumā uzsvēra, ka ar mācītāja L. Grendzes ierašanos draudzes darbs audzis garīgi un saimnieciski. Baznīcas remontam draudze pagājušā gadā saziedojusi 21.570 dol. Draudzes nama lielajā zālē ierīkota skaņu sistēma, kuŗu atbalstījusi arī DV apvienība. Saimnieciskās un garīgās dzīves kārtošanai pagājušā gadā notikušas vairākas valdes sēdes; draudzes padome sanākusi uz sēdēm 5 reizes. Notikušas arī dažādu komiteju un komisiju apspriedes. Draudze savā aprūpē pārņēmusi arī latviešu vidusskolu, kas līdz ar draudzes skolu darbojas svētdienās, bet sestdienās darbojas latviešu valodas klase bērniem, kas nerunā savu mātes valodu.

Koris diriģenta Dr. V. Cleminā vadībā devis gadā divus labi sagatavotus koncertus un kuplinājis draudzes dievkalpojumus. Pie draudzes darbojas jaunatnes pulciņš „Vīna koks" stud. theol. Laumas Lagzdiņas vadībā. Viņa vada arī pulciņa jauniešu kori, kas kuplina dievkalpojumus.

Dāmu komitejas priekšniece N. Saulīte ziņoja, ka sarīkojumi devuši 9.250 dol. atlikumu, kas nodots draudzes vajadzībām. Apmeklēti un gadmijā sveikti vecie draudzes locekļi. Svētdienās pēc dievkalpojuma iekārtotas vakarēšanas, rīkotas pankūku brokastis, siltas pusdienas u. c. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza priekšsēdis A. Veits. Kasē uz 1. janv. bijis 14.176 dol. Draudzes īpašumu kopējā vērtība 385.916 dol. Dāmu komiteja pagājušā gadā apgrozījusi 15.175 dol. ar 1720 dol. atlikumu. Jaunais budžets līdzsvarots ar 45.200 dol. Fondos atrodas 14.176 dol. Sapulcē piedalījās 51 draudzes loceklis.

J. E.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

DV apvienības jaunā valde amatus sadalīja šādi: priekšnieks Arnolds Balodis (ievēlēts gada sapulcē), priekšnieka vietnieks, sporta un jaunatnes nozares vad. un kultūras nozares vad. palīgs Maksis Jansons, sekretārs Jānis Brūns, kasieris Alfreds Mačs, ārējās un iekšējās informācijas vadītājs Andrejs Barkāns, kultūras nozares vad. Kārlis Spolītis, aprūpes nozares vadītājs Arvīds Laukvīrs.

Centālās vidusskolas 11. klasē mācās 17 g. vecā Ingrīda Korneta, kas skolu cer pabeigt nākošā gadā. Viņa iedalīta 88 jauniešu lielā grupā no visas Mičigenas, kuŗā no Grand Rapidiem bija tikai trīs kandidātes, iekļūstot 15 finālistēs „Teenager of America" sacensībās Detroitā. No kandidātēm prasīja ne tikai glītumu, bet arī atzīmes skolā, ko dara savas skolas un sabiedrības labā, tāpat vispārējas zināšanas, uzvešanās un ģērbšanās gaume. Sacensībās bija jāraksta arī sacerējums: „Kāpēc es esmu lepns būt par amerikāni?" Ingrīda darbojas arī latviešu sabiedrībā — spēlē teātri, piedalās tautas deju grupā u.c. jauniešu pasākumos.

Grand Rapids Press četrslejīgā rakstā ziņoja par šīs pilsētas jauniešu simfoniskā orķestŗa koncertu Kalvina kolledzā. Koncerta laikā paziņots, ka Filipa Andersona apbalvojums piešķirts šī orķestŗa dalībniekam Ērikam Žušmanim, kas esot šīs mūziķu vienības personāla vadītājs. Pagājušā sezonā viņš bijis instrumentu pārzinis, darbojies orķestrī piecus gadus. Piešķirot apbalvojumu, tiekot vērtētas ne tikai mūzikālie dotumi, bet arī uzvešanās, stāja u.c. Ēriks kā balvu saņēmis attiecīgu plāksni ar ASV aizdevuma zīmi par 50 dol. Viņš mācās Centrālās vidusskolas pēdējā klasē.

Tautas deju kopai Ritenītis un kopas koklētāju grupai bija izdevība piedalīties ar priekšnesumiem Gūdvina skolas auditorijā. 12 pāri dejotāju E. Brūnas un A. Daukstes vadībā nodejoja 8 tautas dejas, bet koklētāji atskaņoja trīs dziesmas M. Zirnes vadībā, visiem izpelnoties jūsmīgus aplausus un cildinājumus. Pirms priekšnesumiem Lidija Tarbūnas informēja klausītājus par mūsu dzimtenes vēsturi, ģeografiju, tautas dejām un koklēm. Skolas vadība bija lūgusi latviešu bērnu vecākus sagatavot arī dažāda veida cepumus, speķa pīrāgus un maizītes, kas amerikāņu sabiedrībā guva sevišķu piekrišanu.

ALA izglītības biroja organizētie nopelnu stipendijas pārbaudījumi pamatskolas kursa apmērā notiks 26. aprīlī Grand Rapidu sabiedriskajās telpās, 111 Burton St.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes valdes rīkotā bērnu vasaras nometne notiks no 6. līdz 26. jūlijam Mežvidos. Nometni arī šogad vadīs latviešu skolas priekšniece cand. theol. Vera Fricsone.

Skrundas skauti un gaidas atzīmēs Sv. Juŗa dienu 27. aprīlī, ko ievadīs ar dievkalpojumu Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. baznīcā, piedaloties māc. J. Lazdam un māc. Kr. Hermanim. Pēc dievkalpojuma sarīkojums baznīcas lejas telpās.

V. Z.

KLĪVLANDE

Uz Sunset Memorial Park kapsētas latviešu nodalījumu 25. martā izvadīja Klīvlandes Latviešu biedrības priekšnieku Aloiziju Piterānu. Ar viņa aiziešanu Klīvlandes tautieši zaudē vienu no enerģiskākiem un spējīgākiem sabiedriskiem darbiniekiem. A. Piterāna dzīve sākusies pirms 57 gadiem Ciblas pagasta lauksaimnieka ģimenē. Pēc studijām Latvijas universitātē bijis virsnieks Latviešu leģionā. Klīvlandē rosīgi darbojās latviešu sabiedrībā, savā laikā būdams arī DV apvienības priekšnieks, Akadēmiskās kopas vecākais un Katoļu apvienības priekšnieks. Ar lielu entuziasmu vadīja Klīvlandes Latviešu biedrību. Bijis 4. Vispārējo dziesmu svētku padomes priekšsēdis. Aizgājēju pēdējā gaitā izvadīja prāvests A. Galdikovskis, piedaloties prāvestam Baginskim no Čikagas. Kapsētā no aizgājēja atvadījās Klīvlandes latviešu biedrības pārstāvis I. Šalme, no DV apvienības V. Zemesarājs, Veco strēlnieku kopas — J. Ozoliņš, ALA kultūras biroja vadītājs M. Grīns, Apvienotās draudzes — T. Berkulis, Katoļu kopas — J. Gercāns, Akadēmiskās kopas — J. Celmiņš, skautu vienības Daugava — H. Klinbergs, KJB koŗa — J. Cers, Korporāciju kopas — R. Krūmiņš, Latviešu kaŗa invalidu kopas — J. Zikmans un pensionāru apvienības — K. Karnītis. Nelaikis atstāj dzīvesbiedri, meitu, dēlu un radus dzimtenē.

Lielās Piektdienas vakarā Klīvlandes tautieši pulcējās dievkalpojumos. Apvienotās draudzes dievkalpojumu ar dievgaldu vadīja māc. L. Grendze, bet svētrunu teica prof. V. Klīve. Gandrīz visi baznīcēni gāja pie dievgalda. Dievkalpojumu kuplināja sieviešu trio ar Čaikovska Leģendu un Mocarta Ave Verum. Mārtiņa Lutera draudzē dievkalpojumu ar dievgaldu vadīja māc. K. Briedis. To kuplināja P. Brieža vijoles solo L. Zemes arāja ērģeļu pavadījumā.

Apvienotās draudzes koris Pūpolu svētdienā sniedza savu gadskārtējo Ciešanu laika koncertu, kuŗā atskaņoja G. Faure Rekviēmu. Piedalījās solisti L. Lagzdiņa (soprāns), A. Ūdris (tenors) un T. Barbins (baritons) pavadījumus spēlējot L. Zemesarājai.

No tautiešu saimes negaidot šķirusies Alise Šulca, dzim. Salenieka. Aizgājējas dzīves gaitas sākušās pirms 78 gadiem Saukas pagastā. Dzimtenē bijusi turīgu māju saimniece Viesītes pagastā. Nelaiķi uz Sunset Memorial Park kapsētas latviešu nodalījumu izvadīja māc. L. Grendze, kur viņu guldīja blakus pirms 2 gadiem mirušajam vīram. Aizgājēja atstāj bērnus, mazbērnus, radus dzimtenē un svešumā.

Apvienotā draudzē māc. L. Grendzes vadībā Lieldienās notika divi dievkalpojumi. Agrā rīta dievkalpojumu kuplināja draudzes koris, nodziedot divas dziesmas. Kārtējā dienas dievkalpojumā vijoles solo spēlēja P. Briedis, bet ērģeļu pavadījumu E. Kalniņa. Altāri greznoja 103 ziedošu liliju stādi.

Klīvlandes pensionāru apvienības gada sapulci Apvienotās draudzes namā atklāja valdes priekšsēdis K. Karnītis, bet ar lūgšanu ievadīja māc. K. Briedis. Sapulci vadīja J. Kalnietis un A. Lampe. Apvienībā pašlaik 122 biedri, pagājušā gadā miruši 6, bet iestājušies 14. Apvienības valde nodibinājusi padomdošanas biroju, kuŗu vada B. Egle. Birojs būs atvērts divas reizes mēnesī, biedru sanāksmju laikā. Tas sniegs padomus arī pensijas jautājumos un palīdzēs to izkārtot. Vairāki apvienības biedri iegādājušies ALA mūža biedru kartes. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza J. Paulsons. Valde darbosies K. Karnītis, N. Ķīse, M. Puķīte, Fr. Strazds, J. Zaķe un K. Ansons, bet revīzijas komisijā J. Paulsons, V. Jekums un Fr. Gruzis, dāmu komitejā — A. Āboliņa, E. Eidemane, M. Kēlere, M. Kampe, M. Krūmiņa u. c.

J. E.

OMAHA

Traģiski beidzās Ulža Brieža ģimenes viesošanās Omahā 23. martā. Atceļā uz savu dzīvesvietu Deforestā, Viskonsinā, apmēram 16 jūdzes no mājām, ceļa līkumā notika satiksmes nelaime. Mašīna trīs reizes apvēlās gravā. Uldis Briedis no ievainojumiem galvā miris pie stūres rata, dēls Aleksandrs izsviests no spēkratiem un nav ievainots, sievai Anitai lauzts atslēgas kauls, līdzbraucējam Jānim Zeltiņam jun. lauzta kreisā kāja zem ceļgala un Astrai Māliņai saspiests un vairākās vietās nobrāzts ķermenis. Briežu ģimene ar diviem līdzbraucējiem bija devusies uz Omahu, lai redzētu Ojāra Zariņa gleznu izstādi un paciemotos pie paziņām.

Latviešu biedrības pilnsapulcē, ko vadīja B. Austrums un protokolēja Marta Šmite, pārvēlamo priekšnieku B. Austrumu un viņa palīgu M. Šmītu ievēlēja uz trim gadiem no jauna, tāpat pārvēlamos valdes locekļus J. Jankevicu un P. Maslovski, bet no jauna ievēlēja E. Ģīmi. Balsis skaitīja P. Maslovskis un H. Ozols. Siltās vakariņas bija sagatavotas R. Austrumas vadībā.

Dvoraka bēŗu namā māc. J. Dzirņa vadībā notika atvadu dievkalpojums mirušai Emīlijai Mednei, dzim. 1904. gada 27. septembrī Mālpilī. Otrā dienā nelaiki izvadīja uz Graceland Park kapiem un guldīja blakus viņas pirms diviem gadiem mirušajam vīram. Izvadīšanā piedalījās arī aizgājējas brālis V. Lilisons no Anglijas. Draudzes priekšnieks A. Briedis nolika vainagu. Par apbedīšanu un bēŗu mielastu gādāja J. Zeltiņa ģimene savā mājā.

M. Š.

Mūsu mīļotā, dārgā, mūžam neaizmirstamā meitiņa, sieva un māmiņa

Inese Tobi

dzim. Makarskis

dzimusi 1930. gada 28. novembrī Latvijā,
mirusi 1975. gada 6. aprīlī Meksikā.

Dziļās sērās

tētiņš, māmiņa, vīrs un bērni Kičenerā

Mūsu mīļotā

Inese Tobi

dzim. Makarskis

dzimusi 1930. gada 28. novembrī,
mirusi 1975. gada 6. aprīlī Meksikā

Viņu vienmēr mīļā atmiņā paturēs

krustmeita Zaiga, māsīca Aina ar ģimeni Toronto, krusttēvs Arvids Brīvmanis un māsīca Māra ar ģimeni Sv. Katrīnās

Nespēju pēdējā brīdī Savējiem ardievas teikt.

Vai Vašingtonas . . .

(Pārnesums no 1. lp.)

ņot detantes vajadzību. Uz Maskavas pavēli portugaļu komūnisti vēl neesot sagrābuši pilnīgu varu savās rokās. Tas saceltu troksni visā Eiropā, bet Maskava nekādā gadījumā nevēlas, lai apdraudētās valstis jau laikus atmostos. Brežņevs nevēlas, lai līdz 30. jūnijam, kad Helsinkos paredzēta t. s. Eiropas drošības konference, rastos pareizs spriedums par komūnistu patiesiem nolūkiem. Helsinku konferencē, ja tā vispār notiks, Brežņevs, kā jau agrāk pieminēts, mēģinās panākt tagadējo Austrumeiropas polītisko robežu atzīšanu.

ASV sākusies plaša baltiešu, poļu un citu apspiesto tautu akcija prezidenta Forda ietekmēšanai, lai amerikāņi nelauztu doto vārdu un neiekristu Kremļa slazdos Helsinkos. Austrumeiropas kādreiz suverēnās tautas baidās, ka amerikāņi varētu akceptēt viņu iekļaušanu Kremļa imperijas robežās. Brīvai pasaulei gadu tecējumā sāk aizmirsties šīm tautām nodarītā pārestība. Liekas, ka Fords un viņa ārlietu ministrs Kisingers Helsinkos pierādīs, ka amerikāņi nebūt nav detantes iemidzināti iētteicīgi Kremļa mērķu atbalstītāji. Tāds ir vairāku nopietnu rietumu diplomātu pieņēmums. Tas, no kā Kremlis visvairāk baidās, un tas, kas agri vai vēlu īstenosies, ir Rietumvācijas un Austrumvācijas apvienošanās. Un tā nebūs Bonnas pievienošanās Pankovai, bet gan Austrumvācijas labprātīga un nepiespiesta pievienošanās demokratiskai Rietumvācijai. Vāciešu asins balss ir stiprāka par visām polītiskām dogmām. Šādu tautu nevar ar mākslīgu līgumu sadalīt divās naidīgās polītiskās territorijās.

Cik komūnisms populārs ir citās Eiropas valstīs, par to liecina pēkšņā atmošanās, vēršot acis uz rietumiem. Klasisks pierādījums, ka mazam cilvēkam kādreiz ir vairāk saprašanas nekā pārgudram polītiķim, ir nupat notikušā polītbiroja locekļa Šeļepina viesošanās Lielbritanijā. Kā zināms, Šeļepins ir padomju arodbiedrību šefs, bet pirms tam bija krievu slepenās policijas KGB vadītājs. Lielbritanijā tūkstošiem demonstrantu „dārgo Kremļa viesi", kur vien viņš parādījās, sagaidīja ar saucieniem: „Noziedznieks, slepkava, apspiedējs!" Pat rūdītam čekistam tas bija par daudz. Ievadīto turneju viņš pusceļā pārtrauca un atgriezās Maskavā. Preses konferencē viņš norādīja, ka Lielbritanijā viņam „huligāniski uzbrukuši žīdu cionisti un hitleriskie kolaboranti". Un tā, ja Šeļepinam būtu bijusi taisnība, tad pirmo reizi vēsturē — tik neiedomājami sabiedrotie kā cionisti un nacisti Lielbritanijā pagājušā nedēļā Brežņeva eventuālam pēctecim pateica to, kas viņš īsti ir — strādnieku apspiedējs.

Varbūt ka prezidents Fords un viņa visu apbrīnotais meistardiplomāts Kisingers kādā brīvā brīdī pārrunā to, kas nācis no angļu strādnieku mutēm. Varbūt ka pēc objektīvas domu izmaiņas viņi vienojas papētīt, kas īsti ir Vašingtonas un Maskavas detantes partneŗi Kremlī. Ja tas tā notiktu, tad šajā brīdī brīvā pasaule varētu itin priecīgi iezvanīt bēŗu zvanus bīstamai kapitālistu un komūnistu detantei. Tās nebūs bēres, bet gan atmošanās no bīstama transa. Varbūt, ka tas būs pirmais solis uz patiesu mieru un brīvību pasaulē.

Aleksandrs Kegumnieks

(78. turpinājums)

„Nu meičas, izvēlieties, kuŗu no šiem jauniem saimniekiem precēt."

Tanī brīdī spēlē dāmu valsi. Meičas pieceļas un mūs visus uzlūdz uz valsi. Vienīgi Dzenīšu Kārlis, kas nedejo, izlaižas laukā no zāles. Viņš negrib dot meičām kurvīti. Vēlā vakarā ierodas arī Vanderu Jānis. Viņš arī beidzis Smiltenes piensaimniecības vidusskolu un strādā par zirgkopības inspektoru Zemkopības ministrijā.

Vakars paiet ātri. Kad tuvojas pusnakts, grundzālieši visi dodas mājās. Es vēl palieku. Man jāaprunājas ar sava pagasta ļaudīm. Visi kaimiņi un radi sauc mani par jauno Alkšņupu saimnieku. Tanī brīdī tiešām jūtos pacilāts. Nezināju, ka daži mani sauc par saimnieku pazobodamies. Tie, kuŗiem meitas bija precību gados, uzskatīja mani par iespējamu znotu. Bija jāpaiet daudz gadiem, kamēr sāku saprast, ka ne viss, ko ļaudis saka, nāk arī no sirds.

Toreiz sajūsmā par jaunību, par Latviju mums, jauniešiem, aizēnoja katru aizdomu.

Mēs, jaunieši, pratām cienīt savu tautu un savu valsti. Kad balle beigusies, kalngaliešu ļaudis visi kopā iet uz mājām. No balles ejam kopā ar Vanderu Bikovu Pēteri. Viņš tikko atnācis no Cēsīm. Pēteris nogājis vienu gadu Cēsu Bērzaines vidusskolā. Kā ģimnazists viņš sevi vērtē augstāk. Tāpat Vasu Šūpuļu meitas, kuŗas mācās skolotāju institūtā Jelgavā. Abas Šūpuļu meitas paņem Pēteri zem rokas. Es sekoju viņiem no aizmugures. Neesmu skaudīgs uz Pēteri. Katrai sabiedrībai savas izdarības. Tik daudz es vismaz biju jau iemācījies.

Pie Vasu ceļa abas Šūpuļu meitas atvadās. Tagad soļojam abi ar Pēteri. Ejam lēnām un nesteigdamies. Pie Podniekiem mūs panāk Grundzāles Zvaigznītes un Kauliņu meitas. Viņas pieķeŗas man pie rokas. Kad pie Vanderu ceļa gala Pēteris atvadās, es soļoju kopā ar jautrajām, skaistajām grundzālietēm.

Visur skan viena dziesma — Jaunība, jaunība.

☆

Vecgada vakarā atgriežos Smiltenē, un atrodu citus skolasbiedrus jau priekšā. Mājinieki negrib Vecgada vakarā dzīt cilvēku un zirgu tādu gaŗu ceļa gabalu, tāpēc puisis Pēteris mani aizved līdz Palsmanes un Aumeisteru ceļa galam. Vakarā sešos ar autobusu esmu Smiltenē.

Kad autobuss pienāk vai attiet, liela daļa smilteniešu ir autobusa piestātnē. Satieku Ērgļu Jāni, pie kuŗa pagājušo gadu gaidīja Jauno gadu.

„Nu, vai esi sagatavojies uz Jaunā gada gaidīšanu?" jautāju Jānim.

„Šogad par tādām lietām nav ko domāt. Kopš novembŗa jau esmu bezdarbnieks. Ar divdesmit septiņiem latiem neko nevar svētīt. Nevaru saprast, kas vispār notiks. Cenas kāpj. Darba nav nekur. Žīdi mežus nepērk. Visi meža strādnieki šogad bez darba. Redzēs, kur valsts ņems to naudu, ko maksāt bezdarbniekiem. Droši vien būs tāpat kā Vācijā jādrukā nauda. Kad tik neiestājas bads, tāpat kā Kanadā, Savienotajās Valstīs un dažās vietās Anglijā," runā kā no grāmatas Ērgļu Jānis.

Redzu, ka viņš samācījies visu, ko stāsta sociāldemokratu avīzi. Man šinī brīdī sanāk dusmas. Acīs skatīdamies saku Jānim:

„Nu, kāpēc neej pie Miglas pēc palīdzības? Taču varēja sarīkot Jaungada sagaidīšanu tiem, kas par viņu vēl. Drīz nāks atkal pašvaldības vēlēšanas, tad jau jūs atkal visi varēsit vēlēt par strādnieku aizstāvjiem. Pēc mūsu skolas skolotāju uzskatiem Latvijā nekas traks nevar notikt. Latvija ir lauksaimniecības zeme. Lielie trači un bads ir vienīgi rūpniecības zemēs."

„Tu runā, kā visi budžu piekritēji. Katram jau savā stabulē jāpūš. Tu saki, ka bads vienīgi rūpniecības zemēs. Bet kā tad ar Kanadu? Kanada taču ir pilnīgi lauksaimniecības zeme. Tur visi lauksaimnieki izputot," saka Jānis.

„Ziņas, kas nāk no Kanadas, ir ļoti pretrunīgas. Mūsu skolas skolotāji ir uzskatos, ka vienpusīga lauksaimniecība Kanadas un Savienoto Valstu prērijās novedusi īpašniekus pie bankrota. To tomēr uzskata par pārejošu lietu," paskaidroju.

„Ko tu te vienmēr piemini savus skolotājus. Tie visi kapitālistu ielikteņi. Kā maizi ēd, tā dziesmu dzied, ir veca latviešu paruna," gandrīz noskaities runā Jānis.

„Lai nu paliek. Rīt nāks Jaunais gads. Iespējams, ka tas būs labāks par iepriekšējo. Tagad man jāsteidzas slaukt govis. Vēl jau Latvijā kapitālisti pie vadības. Jāslauc viņu govis. Vēlu tev un ģimenei to labāko Jaunajā gadā" un, pasniedzis roku, taisos iet.

„Lai nu tā būtu, no tavas mutes Dieva ausī. Cerēsim labāko, bet nekas labs tomēr nerādās."

Beidzamos Jāņa vārdus tikko sadzirdu, jo steidzos uz pirts augšu. Tad ātri pārģērbjos un skriešus dodos uz kūti. Tur slaukšana jau cauri. Vēl pabarojam lopus, un tad darbi beigušies. Izrādās, ka Pīkurs šovakar atļāvis sākt kūts darbus ātrāk.

„Mēs tevi jau gaidījām kā mazo nazīti. Šovakar Jansonīte rīko Jaungada sagaidīšanu. Mēs visi ielūgti. Tu arī biji ielūgto skaitā. Es pierunāju Manguļu Veltu arī nākt. Vakars notiks Berga galdniecības darbnīcā pie Priežu sila. Vai nāksi? Nedomāju, ka Vecgada vakarā līdīsi migā," čalo man pie auss Austra Kaupe.

„Tagad laidies uz pirti un nomazgā s.... smaku. Arī mēs drīz būsim pirtī. Ja ir patika, nāc nomazgāt mums muguras," smejas Austra Mince.

Kad kūts darbi cauri, gandrīz skriešus dodamies uz pirts augšu. Pa ceļam satieku Asofreju. Viņš jau manāmi iemetis.

„Ej, saksā puisi, nāc uz vien nab," stostās Asofrejs.

„Nav laika, Asofrej. Paldies par piedāvājumu. Iemet viens pats. Vai tev jau kūts darbi beigušies?" prasu un steidzos prom.

„Runā kā dumjšs, kas tad lai rādā, kad jaunā gad klāt ar nab," un viņš aizstreipuļo uz savas mājas pusi.

Ātri noģērbjos un metos uz pirti. Lazdiņu Jānis un Dzenīšu Kārlis jau sametuši gaŗu un peŗas. Pirtnieks Bērziņš sēž ģērbšanās istabā un pa laikam iemet no pudeles. Viņš ir laimīgs. Viņa vienīgā vēlēšanās — kaut laiku pa laikam varētu ievilkt no pudeles. Dzeŗot no pudeles, viņš reižu reizēm to paceļ pret gaismu un paskatās, cik vēl no dārgā dzīves eleksīra palicis. Tad viņš paņem korķi no soliņa un uzmanīgi aiztaisa pudeli. Dievs pasargā, ja no dārgā šķidrumas kaut pile izlītu. Kad esam nopērušies un apģērbušies, abi ar Jāni dodamies uz skolu. Tur mūs gaidīs Austra un citi skuķi. Dzenīšu Kārlis arī saģērbjas, bet uz kopējo sarīkojumu nenāks.

„Nu pārdomā. Varbūt ka esi ar mieru nākt," saka Jānis.

„Nekad. Ko es tur darīšu. Man sievieši neinteresē. Iedzert. To jau es varu darīt traktierī. Ejat vien. Es iešu apskatīties, kā Jaungadu gaida smiltenieši," un viņš, neapstājies pie skolas, aiziet uz pilsētas pusi.

(Turpinājums sekos)

Labas ziņas
Lētākā sūtīšana kā jebkad!!!
SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS uz Latviju sūta

INTERTRADE EXPRESS CORP.

To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA

Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.63

Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde
Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	**$3706.00**
Jaunais, uzlabotais (Export Model)	
Zhiguli Vaz 2103	**$4246.00**
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	**$4082.00**
Moskvitch 412 IE	**$3756.00**
Moskvitch 408 IE	**$3454.00**
Moskvitch 426 IE Station Wagon	**$3919.00**
Moskvitch 427 IE Station Wagon	**$4205.00**
Zaporozhets Zaz 968	**$2368.00**

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.
PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.
Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 26 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas illustrēto katalogu.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Klusās dienas

Cik dziļa un nozīmīga ir Jēzus līdzība, ko atrodam Mateja ev. 13,1-9: „Tanī dienā Jēzus, no nama izgājis, apsēdās jūrmalā. Un daudz ļaužu sapulcējās pie Viņa, tā ka Viņš iekāpa laivā un apsēdās, un visi ļaudis stāvēja krastmalā Un Viņš uz tiem daudz runāja līdzībās un sacīja: redzi, sējējs izgāja sēt. Un, viņam sējot, cita sēkla krita ceļmalā; un putni nāca un to apēda. Un cita krita uz akmenāja, kur tai nebija daudz zemes; un tā tūdaļ uzdīga, tāpēc ka tai nebija dziļas zemes. Bet kad saule uzlēca, tad tā savīta un nokalta, tāpēc ka tai nebija saknes. Bet cita iekrita ērkšķos, un ērkšķi uzauga un to nomāca. Bet cita krita labā zemē un nesa augļus, cita simtkārtīgus, cita sešdesmitkārtīgus, cita trīsdesmitkārtīgus. Kam ausis dzirdēt, tas lai dzird."

Mēs pazīstam šo līdzību, un, droši vien, tā skan mums ausīs vēl no senākām dienām. Es domāju par to, kā Jēzus šobaltdien stāstītu šo līdzību? Varbūt gluži tāpat, varbūt mazliet savādāk.

Saka, ka cilvēks nekad nemainoties. Viņš tāds pats esot šodien, kāds bijis vakar vai toreiz Jēzus laikos. Varbūt cilvēka daba maz mainās, bet dzīve ir mainījusies. Tādēļ varbūt šodien Jēzus runātu arī par graudiem, kas krīt zem automobiļu, fabriku motoru ritenjiem, kas tiek samalti mūsu drudžainās dzīves dzirnu akmeņos. Tā aizskrien dienas, mēneši, gadi — vienmēr un visur nepārtraukta steiga!

Kad pūlis uzmācās Jēzum, Viņš kāpa laivā. Mums šobaltdien šīs svarīgās distances bieži trūkst. Kņadas, trokšņu, steigas apņemti, mēs nespējam daudz ko vairs pareizi novērtēt. Dzīves sīkumi mums pēkšņi var izlikties par svarīgiem notikumiem — tā rodas komplikācijas. No steigā un neapdomībā izteiktā vārda izaug pārmetumu kalni, bojā iet daža laba draudzība. Daudz kam svarīgam paejam garām, to pat nepamanījuši. Mums bieži trūkst laika apsvērt, kas patiesi svarīgs, kas nesvarīgs. Varbūt tā ir viena no mūsu kļūdām, kādēļ pasaulē ticīgo skaits mazinās un neticīgo pieaug.

Saka, ka Dievs ejot klusiem soļiem. Ir labi, ja mēs varam rītos vai vakaros atlicināt kādu brīdi lūgšanai, Dieva vārdam. Mums jau arī būtu jāmācās dzīvot ar Jēzu ikdienas troksnī un kņadā. Jo vairāk mēs domāsim par Jēzu, jo vairāk Viņu lūgsim, jo lielāks Viņš kļūs mūsu sirdīs, jo lielāka arī nāks pār mums Viņa svētība, palīdzība. Mēs lasām, ka Jēzus bieži atšķīrās no saviem mācekļiem, lai vientulībā lūgtu savu Tēvu.

Nesen lasīju, ka daži katoļu klosteŗi uzņemot ticīgos, kas tur pavada tikai neilgu laiku un ir pakļauti šai laikā klosteŗa kārtībai, tā klusumam. Kas to izmēģinājuši, saka, ka ieguvuši atkal lielu mieru, smēlušies jaunus spēkus vēlāk, pie pirmās izdevības vēlētos kādas dienas atkal pavadīt klosteŗa klusumā. Mēs, evaņģeliskie, jau klosterī neejam, bet tam arī nebūt nav jābūt klosterim, pietiek ar kādu vientuļu vietu, kur reiz esam projām no dzīves kņadas un tās problēmām, kur varam netraucēti nodoties Dieva vārda lasīšanai, Viņu pielūgt, runāt ar Dievu. Viņš taču ir dzīvā ūdens avots, un Jēzus saka, ka cilvēks nedzīvo no maizes vien. Šīs garīgās maizes mums bieži trūkst. Kad varam no sirds lūgt Dievu? Kad esam izlasījuši kaut vienu vienīgu evaņģeliju? Varbūt šādā klusumā mūsu sirdī iekristu Dieva vārds kā tā labā sēkla Jēzus līdzībā, kuŗa nesa daudzkārtīgus augļus. Tie nav vārdi vien, ko atrodam evaņģelijos, aiz tiem — un tajos — mēs varam atrast pašu dzīvo Jēzu kristu, un, varbūt, kāds šāds kluss stūrītis, kuŗā esam atkāpušies no dzīves kņadas, var mums kļūt par pilnīgi jaunas, vēl nepazīstamas dzīves sākumu!

(Indulis Poruks—Ceļa biedrs)

Kāda kristieša pārdomas

Ja es esmu mīlestībā, tad Dievs ir manī un es Dievā. Un ja Dievs manī un es Dievā, tad viss ir labi, un ar mani nevar notikt nekas ļauns. Tāpēc būšu vienmēr mīlestībā ar visiem darbos, vārdos un visvairāk domās.

Atceros, ka Dievs ir mīlestība, un lai labi dzīvotu, visus jāmīl, jābūt mīlestībā: nedusmoties, piekāpties, ne par vienu nerunāt un nedomāt sliktu.

Atcerēšos, ka šodien maldījos cilvēku priekšā, sadusmojos, nepiekāpos, teicu un domāju sliktu, kam varēju pakalpot, tam nepakalpoju.

No cilvēkiem neko nevēlos tāpēc, ka zinu, ka mana laime nav viņu mīlestība pret mani, bet gan manā mīlesībā pret viņiem. Un tāpēc negribu domāt par to: labi vai slikti ļaudis domā par mani, gribu domāt vienīgi par to Dieva spriedumu, kas dzīvo manī. Es zinu, ka šim Dievam var iztapt vienīgi ar cilvēku mīlestību darbos, vārdos un domās.

Nezinu to, kas ar mani notiks pēc gada, dienas, pēc stundas. Tikai vienu droši zinu — ka viss, kas notiks, notiks pēc Tavas gribas; un viss, kas notiek pēc Tavas gribas — ir laime. Tāpēc vēlos tikai vienu: vienmēr būt Tevī un ar Tevi.

Es dzīvoju ar miesu un dvēseli. Miesa slimo, novecojas un mirst. Dvēsele neslimo, nenovecojas un nemirst. Miesa priecājas labam tikai sevī, dvēsele priecājas labam visā dzīvē. Dvēselē dzīvo Dievs un Dievs grib visu labu, tāpēc dvēsele grib labu ne sev vien, bet visam dzīvam.

Es nezinu, vai nodzīvošu līdz rītdienai, vai dzīvos, vai pirms manis nomirs visi tie, ko es mīlu un kas mani mīl. Nezinu, vai es būšu veselš vai slims, vai būšu paēdis vai izsalcis, cilvēku cienīts vai pelts. Zinu tikai vienu, ka viss, kas notiks ar mani un ar visiem pārējiem, ko es mīlu, notiks pēc Dieva gribas.

J. Šķirmants

Slavas dziesma no dziļumiem

Nebūs daudz tādu, kas nezinās — vai nekad nebūs dziedājuši dievkalpojumā — korāli Lai Dievu visi teic (120. dz.). Tā ir Mārtiņa Rinkarta (Rinckart; 1586–1649) dziesma, ko latviski tulkojis Kristofers Fīrekers (miris priekš 1685. g.). Vecajā dziesmu grāmatā pirmais pants sākās atšķirīgi: Lai Dievu visi līdz . . .; tagad tulkojums uzlabots un piemērots mūsu laiku valodas izjūtai. Dziesma mūsu baznīcā vienmēr ir bijusi ļoti iemīļota; tā dziedāta arī mājās. Taču tikai laikam retais zinās par apstākļiem, kādos tā radusies. Tās autors Trīsdesmit gadu kaŗa laikā bija mācītājs Eilenbergas pilsētā, Saksijā. Jau pirmajā kaŗa gadā tur iebruka zviedri, tie bija sagatavojušies uz dedzināšanu un laupīšanu. Rinkarta aizlūgšanas un viņa māka pierunāt kaŗavīrus izglāba pilsētu. Visapkārt sakšu zemē tika laupīts, dedzināts un postīts, bet Eilenberga palika neskarta; uz turieni no izpostītajām vietām simtiem vien plūda bēgļi, kam vajadzēja patvēruma. Tad izcēlās mēris, prasot 8000 cilvēku dzīvību; visvairāk mira izbadējušies kaŗa bēgļi, bet arī daudzi pilsētas iedzīvotāji, to starpā Rinkarta sieva un brālis. Uzticīgais garīdznieks, sevi nesaudzēdams, staigāja pa pilsētu, kopa, mierināja un izvadīja mirušos. 1638. gadā uznāca vēl liels bads. Nākošajā gadā kaŗavīri pilsētu izlaupīja; tikai ar pūlēm un lielu personisku drosmi Rinkartam izdevās to paglābt no galīgas izpostīšanas. Kaut gan mēra sērgas laikā eilenberģieši Rinkartu nebija saukuši citādi kā par glābēju eņģeli, šoreiz tie pārmeta, ka viņš nav varējis tos pasargāt no laupīšanas! Ļaužu nepateicība Dieva vīru tomēr nesarūgtināja; viņš bija par daudz pieķēries Dievam, lai cilvēki varētu viņam atņemt līdzsvaru vai ticību. Šādos apstākļos — visgrūtākajā laikā, ap 1630. g. — radās korālis Lai Dievu visi teic! Sākumā to dziedāja kā galda dziesmu pie ēšanas, bet drīz tā kļuva populāra kā Dieva slavas un goda teikšanas dziesma. Korālim Rinkarts devis arī meldiju. Autors pēc kaŗa drīkstēja piedzīvot tikai vienu miera gadu — tad Dievs sauca viņu pie sevis.

(C. B.)

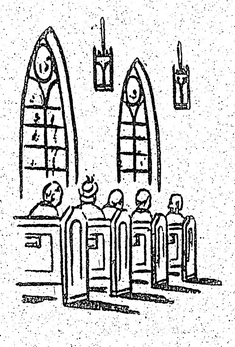

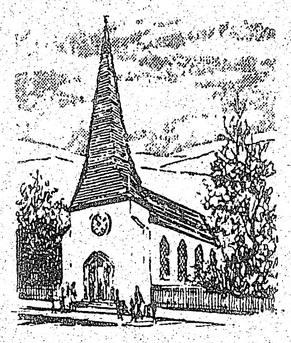

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral. Ave.

I. Gaide sastopams baznīcas kancelejā otrdienās un trešdienās no pl. 6—9 vak., bet ceturtdienās un piektdienās no pl. 9.30 līdz 12. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas.

13. aprīlī pl. 11 no rīta dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma svētdienas skolas audzēkņu talantu pēcpusdiena.

20. aprīlī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

27. aprīlī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

4. maijā pl. 10 no rīta dievkalpojums veltīts DV organizācijas darbības atcerei un svētkiem.

11. maijā pl. 11 no rīta Çimenes dienas dievkalpojums. Mūzikālā daļa: dziesmu lapiņas. Pēc dievkalpojuma Svētdienas skolas nobeiguma programma un azaids.

18. maijā pl. 11 no rīta Vasarsvētku un jaunatnes iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās S. Hildebrante (soprāns). Dziesmu lapiņas.

25. maijā pl. 11 no rīta Trīsvienības svētku dievkalpojums.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 126 Vanhorne Ave., Willowdale Ont., tālr. 493-8211. Māc. A. Čops, 84 John Street, Weston. Tālrunis 249-6593.

13. aprīlī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

Dievkalpojumi angļu valodā katru svētdienu pl 1 pēcp. un turpināsies līdz 18. maijam.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

13. aprīlī plkst. 1 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma iesvētīšanas mācību stunda.

20. aprīlī plkst. 1 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma Tālavas apbūves gabalu nomnieku sapulce baznīcas apakšējā zālē.

27. aprīlī plkst. 1 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma iesvētīšanas mācību stunda.

Māc. [illegible]kšteins, 467 Brookdale Avenue, tālr. 782-8570. **Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.**

13. aprīlī: Labā vēsts nelabiem laikiem.

20. aprīlī: Lieli vārdi no Jaunās Derības.

27. aprīlī: Lieli vārdi no Vecās Derības.

4. maijā: Ja es varētu sākt savu dzīvi vēlreiz.

11. maijā: Mēs nevaram iet mājās!

18. maijā: Vasarsvētki — vēji un mākoņi.

25. maijā: Dievs un neiespējamais.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 12. 30 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

13. aprīlī, plkst. 10.30 no rīta bērnu dievkalpojums ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums; plkst. 10.15 stunda Bībeles klasei.

20. aprīlī plkst. 11 no rīta dievkalpojums.

27. aprīlī, plkst. 4 pēcp. dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma baznīcas lejas telpās draudzes vakars ar groziņiem; Silvija Argue-Plīse runās un rādīs slīdītes par savu ceļojumu Afrikā, Āzijā un Tālajos austrumos.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 19. gadagājumā

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 1.45 pēcp. no Niagara WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

SPORTA APSKATS

DV KANADĀ SPORTA SACENSĪBAS 25 GADU DARBĪBAS ATCERES ZĪMĒ

DV Kanadā 25 gadu atceres svētku sarīkojumu programmā, kas risināsies no 3. līdz 11. maijam Toronto, ievērojama vieta ierādīta arī sportam. Plašo sporta programmu ievadīs ar novusa sacensībām 3. un 4. maijā DV namā. Sacensību sākums abu dienu spēlēm pl. 9 no rīta. Meistarsacīkstes šachistiem 11. maijā pl. 9 no rīta, DV namā. Tajā pašā laikā (11. maijā pl. 9 no rīta) risināsies DV meistarsacīkstes šaušanā Hamiltonā, vietējā LMM kluba īpašumā Lielupē. Šajās sacīkstēs šogad paredzamas spraigas cīņas, jo mūsu šāvēji vairākās nodaļās sasnieguši augstu punktu skaitu. Piebilstams, ka Toronto nodaļas jaunietis P. Zvirgzdgrauds un vecākas klases dalībnieks A. Rūdolfs Ontario provincē guvuši redzamus panākumus. Provinces premjērs viņus aicinājis uz godināšanas sanāksmi 30. aprīlī Toronto. Ar līdzīgiem panākumiem sportisti var lepoties arī Hamiltonas un citās DV nodaļās. Paredzētas arī futbola sacīkste starp ASV un Kanadu, piedaloties visiem Latvijas brīvības gadu futbolistiem, kas vēl atrodas ASV un Kanadā un kas vēl joprojām jūtās spējīgi spēlē piedalīties. Laiku un vietu paziņos vēlāk. Iepriecina DV KV sporta daļas rīkotās makšķernieku sacīkstes, kas notiks DV Kanadā 25 gadu darbības atceres zīmē. Pēc pieteikumiem redzams, ka šais sacensībās piedalīsies visa DV nodaļas DV KV sporta daļas izkārtojumā.

J. Treijs

DONKASTERAS NODAĻAS VAIROGS DERBIJAI

DVF ceļojošā vairoga izcīņā šautriņu mešanā pāriem Donkasteras nodaļas namā, Anglijā, šoreiz pārsvarā bija jaunās paaudzes šautriņu metēji. Sevišķi spēcīgi bija pārstāvēta Bradfordas nodaļa. Sacensībās piedalījās deviņi pāri, sacenšoties pēc divu zaudējumu sistēmas. Bez zaudējumiem finālā iegāja un uzvarēja H. Eizāns ar A. Sakni no Derbijas, tā iegūstot uz vienu gadu Donkasteras nodaļas dāvāto ceļojošo vairogu. Otrā vietā E. Pumpainis ar V. Leju (Derbija), bet trešā vietā A. Krombachs ar A. Beķeri (Bradforda).

Strēlnieks

SENIORU UN JAUNATNES SPĒLES BASKETBOLĀ

Toronto latviešu YMCA sacensībās ar Grand Rapidu senioriem un jaunatni basketbolā risināsies 12. aprīlī Martin Grove kolledžiātā, 50 Winterton Drive. Spēļu sākums pl. 1 pēcp.

Ž. Z.

Pārdodama

vasaras māja

skaistā ezera krastā.

Zvanīt 422-4664.

Otīlija un Mārtiņš Miezītis Adelaidē (Austrālijā) šinīs dienās nosvinēja savas zelta kāzas. Foto: Dzidra Kocha

Divi garīgi . . .

(Turpinājums no 5. lp.)

Programmu ievadīja prāvesta B. Baginska lūgšana.

Bēthovena Grēksūdzes dziesmas (atdzejojis K. Lesiņš) I. Kurmes atskaņojumā ritēja mūzikāli droši, izteiksmīgi, labu elpu, bet iejūtā vēl neatraisījās no asāka frazējuma. Hendela orātorijā — Ar mīlestību maigu (M. Rozentāles atdz.), dziedātājas balss jau skanēja izlīdzināti un saistoši. V. Vištelja — Angelus zvani (M. Andžāne) dziedājums saistīja ar labu satura tulkojumu un ar paša autora raksturīgo ērģeļu pavadījumu.

Trīs interesantas, bet mūzikas apdarē prasīgas bija H. Pavasara Bēgļu lūgšana (V. Osvalds), Debesīm (A. Breikšs) un Vakarējot (K. Skalbe). Skumjā satura dēļ tās atstāja dziļu iespaidu. Dziedājumi bija labi niansēti. Sekoja V. Vištelja divi ērģeļu soloatskaņojumi — Forē Elēģija un P. Vaka Hosianna. Pirmā priekšnesumā dominēja diezgan dobji skanošie reģistri, bet otrā to sagrupējumi izcēlās skaņu gradācijā un techniski labi. Turpinājumā bija I. Kurmes solo ar Juŗa Krafta Krusts (J. Poruks), kas saistīja ar viegliem klusiem toņiem dziedājumā un interesantu ērģeļu pavadījumu. Plaši skanēja Alfrēda Kalniņa Lielā piektdiena. Tajā dziedātāja izcēla savas balss plašumu. Ērģeļu pavadījumu, ievadu un starpspēles veikli atskaņoja V. Vištelis.

Divas A. Šturma dziesmas — Dievišķā gaismā (K. Jēkabsons) un Lūgšana (J. Akurāters), rakstītas laikmetīgā garā, meistarīgi svaigas un melodiskas, Kurmes dziedājumā skanēja izteiksmīgi. Sērīgā noskaņā ieturētas abas V. Baštika dziesmas — Miera dziesma (Fr. Bārda) un Kruštā sistais (Z. Dzenīte), kas izskanēja dziedājumā. Vecmeistara J. Vītola — Maria (A. Brigadere) rakstīta plašam dziedājumam ar skanīgu ērģeļu pavadījumu. Tas bija varens koncerta nobeigums, kas labi atbilda I. Kurmes balss plašumam un izteiksmei.

Eduards Ramats

Klubi dod labus ienākumus

DVF Donkasteras nodaļas biedru gada sapulcē Anglijā valdes priekšsēdis A. Freimanis aicināja ar klusuma brīdi pieminēt mūžībā aizgājušos, vecāko nodaļas biedru J. Sulimu un jaunāko — J. Koškinu, kas mira traģiskā nāvē 19 gadu vecumā. Pagājušā gadā nodaļā viesojušies Guntars Mārtinsons no Rietumvācijas, dzejniece Indra Gubiņa no Kanadas un DV CV loceklis S. Lindiņš. Nodaļas biedri noskatījās arī filmu „Mēs", ko izrādīja V. Mikovskis no Londonas.

Labi panākumi bijuši sportā. DVF ceļojošo kausu šaušanā komandām uz vienu gadu izcīnījuši nodaļas šāvēji A. Freimanis, J. Strazds, A. Freimane un A. Blaus. DVF rekordu šaušanā labojusi A. Freimane dāmu klasē, bet A. Freimanis meistarklasē. Meistarsacīkstēs iegūtas arī četras pirmās vietas. Šautriņu mešanā pāriem DVF ceļojošo kausu izcīnījuši J. Lazda un D. Līsons.

Nodaļas bibliotēku vada L. Fenglere. Veikts aprūpes darbs un atbalstīta Minsteres latviešu ģimnazija.

Nodaļas klubs pagājušā gadā apgrozījis 17.630 mārc., ar 3.800 mārc. peļņu. Spēļu aparāts devis 3.629 mārc. peļņu.

Par nodaļas valdes priekšsēdi ievēlēja A. Freimani, bet par valdes locekļiem ievēlēti: A. Blaus, A. Dimze, V. Beitiņš, E. Vīnbergs un A. Fenglers.

Strēlnieks

GREEN PAPER ON IMMIGRATION

CANADA

Ir nodibināta apvienotā parlamenta komiteja, lai apsvērtu immigrācijas likuma maiņu priekšlikumu (Green Paper on Immigration)

Komiteja pašreiz pārrunā priekšlikumu un ir ieinteresēta saņemt atsevišķu personu un organizāciju rakstveida iesniegumus.

Nodoms sūtīt iesniegumu jādara zināms komitejai pirms piektdienas, 1975. g. 18. aprīļa. Rakstveida iesniegums iesūtāms līdz piektdienai, 1975. g. 16. maijam.

Visi jautājumi un korrespondence šinī lietā adresējama:

JOINT CLERKS,
Special Joint Committee on Immigration Policy,
P. O. Box 728,
Parliament Buildings,
Ottawa, Canada.
K1A 0A7
Tel. (613) 996 2005

DENMARK

HOUSE OF

PAVASARA IZPĀRDOŠANA

SKANDINAVU MĒBELES PAR CENĀM, KO IKVIENS VAR ATĻAUTIES

Veikals ar draudzīgu apkalpošanu.

Brīva kafija.

Atvērts ik dienas no pl. 10 rītā — 9 vakarā, sestdienās no pl. 10 rītā — 6 vakarā.

HOUSE OF DENMARK
1942 Avenue Road 787-5767

2 ielas dienvidos no 401. ceļa.

HOUSE OF DENMARK

Latviešu nacionālās kultūras politika

(Turpinājums no 2. lp.)

KGB (čeku) ir briesmīgi, bet kas gan sevišķs draudētu krievu rakstniekam, ja viņš pirms pirmās izbraukšanas uz ārzemēm atteiktos sadarboties ar KGB? Rakstnieks netiktu uz ārzemēm, kur viņam ļoti gribētos tikt, bet viņš paliktu godīgs cilvēks. Atsakoties no sadarbības ar KGB, viņš zaudētu daļu no ārējās brīvības, bet iegūtu lielāku iekšējo brīvību." Šādai pašai domai pieskaņas arī Solžeņicins, kad viņš teica, ka vislielākā gara brīvība bijusi atrodama fiziskā ieslodzījumā. Nekas briesmīgāks cilvēkam vairs nevar tur fiziski notikt.

Varam jautāt, kas notiktu latviešu kultūras un mākslas darbiniekiem Latvijā, ja viņi atteiktos darboties tās kultūras sakaru komitejā? Pazaudētu dažas materiālas priekšrocības. Sevišķi no atsevišķu cilvēku veidotajiem nacionālā gara un kultūras pasākumiem attīstas visas tautas nostāja. Par šo problēmu raksta jau agrāk pieminētais Amalriks: „Jums liekas naīvs Rietumu jautājums: kādēļ Pad. savienības iedzīvotāji nemaina valdību, ja tā ir slikta? Man šis jautājums izliekas pavisam prātīgs. Es uz to atbildētu tā: tauta nemaina valdību nevis tādēļ, ka valdība būtu laba, bet tādēļ, ka paši esam slikti — mēs esam pasīvi, neizglītoti, bailīgi, ļaujam sevi apmānīt, ar primitīviem mītiem samulsināt, ar birokratiskiem maldiem ļaujam iznīcināt savus aktīvākos pilsoņus, vairumā nesaprotam savu stāvokli, mūsu intelligence ir uzpirkta, iebaidīta, tai trūkst morāliskas mērauklas, tomēr pamazām mēs sākam atklāt savu spēku. Tas var nozīmēt, ka agrāk vai vēlāk daudz kas var mainīties."

Rakstītais vispirms attiecas uz Pad. savienības apspiesto tautu. Brīva gara trūkums var sagraut arī latviešu tautu, sevišķi ja tās rakstnieki un intellektuāļi bez protesta samierināsies ar ļaunumu, kas valda pār latviešu tautu. Cik daudz uzupurēšanās no cilvēka var prasīt? Vai pilnīgu atteikšanos no personiskās drošības? Sirdsapziņai jāpaliek un pēc tās jādzīvo, jo bez tās sabruks tautas morāle.

— Mūsu sakaros ar tautu Latvijā un ar tiem, kas šeit kādreiz atbrauc, arī ir jāievēro tautas pastāvēšanai vajadzīgā mērauklа. Mums jāatzīst tas, kas ir labs un vērtīgs, un jānoraida tas, kas ir režīma propaganda un kas vājina tautu. Tie, kam latviskā sentimentālitātē apmiglojas acu skats, ļoti ātri var izdarīt tautai „lāča pakalpojumu". Savā muļķībā viņi iegūs tautas nicināšanu kā Latvijā, tā šeit. Palikt godīgam latvietim ar tīru sirdsapziņu, kas bez kautrēšanās var brīvi runāt — tas ir svarīgi mūsu kultūras darbiniekiem brīvajā pasaulē. Pirmkārt mums jāveic darbi, kas vajadzīgi, lai mēs šeit pastāvētu, un pastāvēs, ja tautas kultūrālās prasības tiks apmierinātas.

Lielu un ilgstošu pasākumu veikšanai Amerikas latviešu apvienība nesen nodibināja Latviešu institūtu. Kā lielāko institūta pienākumu es saredzu tādus kultūras pasākumus, ko okupācijas režīms Latvijā neatļauj vai sakropļo. Tas sevišķi attiecas uz mūsu tautas un valsts vēstures pētīšanu, attiecīgām publikācijām, materiālu vākšanu un uzglabāšanu. Visiem šiem īstermiņa un ilgtermiņa kultūras pasākumiem ir vajadzīga financiālā baze. To šodien centrālo organizāciju ietvarā sniedz Kultūras fonds: ASV apjomā ALA KF un kopdarbībā visā brīvajā pasaulē PBLA KF. Ar saviem piešķirumiem KF arī ievirza kultūras dzīves aktīvitātes ceļos, kur vajadzība vislielākā. Kultūras fondam nākotnē nebūtu jāmēģina apmierināt visas, dažkārt sīkās financiālās vajadzības, tās var segt no kārtējiem biroju budžetiem. KF ir vairāk jāatbalsta svarīgie pasākumi.

Svērsim materiālo un gara vērtību nozīmi mūsu tautas dzīvē. Manta nedrīkst būt mūsu mērķis, bet tikai līdzeklis, lai sasniegtu pilnvērtīgāku dzīvi. Lai kā uzlabotos materiālās dzīves apstākļi Latvijā, tie paši par sevi nedos brīvību.

Nesen šinī zemē pulcējās profesori un apskatīja verdzības jautājumu. Tika minēti piemēri, ka dažkārt vergi esot bijuši tīri labi materiāli apgādāti, viņiem esot bijuši arī labi darba apstākļi, ģimenes nodrošinātas un viņiem esot bijusi iespēja pat ar savu darbu un centību uzlabot savu stāvokli. Bet vergiem nebija brīvība lemt, kur iet un ko darīt. Izšķirīgā nav fiziskā labklājība, bet gara brīvība. Nepārdosim savu gara brīvību, ne brīvprātīgi cenšoties tikai pēc materiāliem labumiem, ne arī svešiem valdītājiem, savu labumu meklēdami.

DV Kanadā 25 gadu darbības atceres sarīkojumu ieejas karšu pasūtinājums

Pasūtinātāja vārds un uzvārds .....

Adrese: .....

Sarīkojums	Cena	Skaits	Summa
A. Grīna luga „KALĒJA LĪGAVA" **sestdien, 3. maijā, pl. 18.00 West Park Secondary** **(Bloor un Dundas)**	**$6.00** **$4.50**		
DV 25 gadu darbības atceres dievkalpojums — **svētdien, 4. maijā, pl. 10 Sv. Jāņa baznīcā, 200 Balmoral Ave.** Piedalās : Sv. Katrīnu vanadžu ansamblis „Senatne", dir. V. Rundāns.			
Mākslas izstādes atklāšana — svētdien, 4. maijā, pl. 14.00. Toronto Dominion centrā (King un Bay stūrī).			
ATMIŅU PĒCPUSDIENA — pirmdien, 5. maijā, pl. 14.00, DV namā.			
VIENOTI DARBĀ LATVIJAI BRĪVAI? **pirmdien, 5. maijā, pl. 20.00 DV namā,** 125 Broadview Ave.	**Ziedojumi**		
„KURZEMES DEGOŠAIS KRASTS" **otrdien, 6. maijā, pl. 20.00 DV namā**	**Ziedojumi**		
DV Centrālās Valdes sēde — trešdien, 7. — 10. maijam DV namā. Atklāšana trešdien, pl. 10 rītā.			
DV SASAUKŠANĀS VAKARS **trešdien, 7. maijā, pl. 20.00 DV namā**	**Ziedojumi**		
Kurzemes kapitulācijas atceres brīdis — ceturtdien, 8. maijā, pl. 14.00 kopējs brauciens uz Saulaini pie Kritušo varoņu pieminekļa.			
LNJAK un DV jauniešu SADRAUDZĪBAS VAKARS-BALLE **piektdien, 9. maijā, pl. 20.00 DV namā**	**$3.00**		
JAUNATNES VOKĀLO, INSTRUMENTĀLO ANSAMBĻU UN SOLO DZIEDĀTĀJU SACENSĪBAS **sestdien, 10. maijā, pl. 10.30, Jarvis Collegiate,** **495 Jarvis St.**	**Ziedojumi**		
A. Grīna luga „KALĒJA LĪGAVA" **sestdien, 10. maijā, pl. 15.00, West Park Secondary** **(Bloor un Dundas)**	**$6.00*** **$4.50***		
DIŽBALLE **sestdien, 10. maijā, pl. 20.00 Seaway Towers viesnīcā,** 2000 Lakeshore Blvd., West.	**$8.00** **(ieskaitot uzkodas)**		
DV Kanadā 25. delegātu sapulce — sestdien un svētdien, 10. un 11. maijā, DV namā. **Daugavas vanadžu un DV jaunatnes salidojums 10. maijā,** **Queen Alexandra Public skolas telpās, ziemeļos no DV nama.**			
JAUNATNES LATVISKĀ SASAUKŠANĀS SKAŅĀS UN SKATOS **svētdien, 11. maijā, pl. 11.00, Jarvis Collegiate**	**$3.00**		
SVĒTKU AKTS **Toronto vanadžu koŗa „Zīle" un DV vīru koŗa Kanadā KONCERTS** **svētdien, 11. maijā, pl. 14.00 Jarvis Collegiate,** **495 Jarvis St.**	**$5.00***		

Piezīmes:

* Pensionāriem, studentiem līdz 18 g. v. $2.00 atlaide
Invalidiem (uzrādot kartes) ieeja brīva visos sarīkojumos.
Iegādātās kartes rīcības komiteja atpakaļ neņems un naudu neatmaksās.

Samaksai pievienotais čeks ☐, naudas pārvedums ☐ rakstāms uz „DAUGAVAS VANAGI" vārda un adresējams: **R. Britāls, 236 Bowood Ave., Toronto, Ontario M4N 1Y6. Tel. (416) 488-3239.**

Telefoniska informācija: A. Briede, (416) 248-1418.

Toronto pasta streika gadījumā ieejas kartes pasūtiniet:
B. Šmits - Kalējs, 158 Grand St., Brantford, Ont. N3R 4B9.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

T. Puisāns — Pa senču pēdām, stāsti, pasakas	$ 7.25
G. Janovskis — Ieklausies naktī, noveles	7.00
A. Voitkus — Dod man savu sirdi, rom.	8.00
A. Gailits — Eke Mors, rom.	6.50
P. Kundziņš — Latvju sēta	25.00
A. Lācis — Ozolvīru pulki	24.00
M. Kovaļevska — Deviņpadsmit	11.00
Latviešu karavīrs II pas. k. l. 3. daļa	15.00
A. Rasa — Saule pār pilsētu, rom.	$ 6.75
E. Kurzemnieks—Divdesmitā gadsimta verdzībā PSRS	10.25
Latvijas armija 20 gados	25.00
M. Celms—Graudnieki, kultūrvēsturisks stāsts	6.60
A. Eglīts — Lūdzu ienāciet Sēr I-II	18.00
E. Kociņa — Skan mantotā stīga, rom.	6.50
I. Gubiņa—Ar diviem punktiem teikums nebeidzas, stāsti	6.50
K. Raudive — Laikmetu ārdītāji, pārdomas par mūsdienu traģiku	6.00
A. Kraujiete — Ne bungas, ne trompetes, dzejoļi	5.00
I. Gubiņa, G. Janovskis — Paskaties kļavā, dzejoļi	5.50
V. Rūķe-Draviņa — Vārds īstā vietā	9.50
L. Tolstojs — Evaņģelijs patiesā gaismā	8.25
A. Zemdega — Cirsma, dzejoļi	5.50
A. Veisbergs — Hercoga Pētera ģimnazija, rakstu krājums	15.00
Dr. P. Cirsis, S. J. — Dziļāk domāta doma, mūsdienu svarīgākie virzieni un galvenās problēmas	8.00
I. Grebzde — Aizdedziet sveces, stāsti	6.50
J. Sīlis — Meitenes Āras mīlas stāsts	6.80
O. Akmentiņš — Vidzemes auna zīmē	14.80
R. Scarry — Jautrā grāmata, bērniem	12.00
H. Kreicers—Atspīdumi I-II, atmiņas un vērojumi	16.00
Archīvs XIV — Tautas veselība	9.00
Agr. J. Venners—Ģimenes mājas augļu dārzs	6.00
A. Bērziņš — K. Ulmanis	8.00
A. Solžeņicins — Gulaga Arhipelāgs	13.00
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	5.50
M. Zandbergs — Mārtiņa dziesmu grāmata	7.50
The Latvians in America 1640—1973 (Maruta Kārklis, Līga Streips, Laimons Streips)	5.00

D a b ū j a m a s

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921-7121

Pasta sūtījumiem pieskaitiet 10% līdz $10.00 un 5% virs $10.00.

Saviem radiem un draugiem Latvijā

Jūs varat nosūtīt

PARTIKU ▪ RUBĻU ČERTIFIKATUS

AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS

Tuvāka informācija

DV GRĀMATNĪCĀ,

491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

Somijas kara atskaņas

PĒC ATBRĪVOŠANAS NO SOMU GŪSTA, KRIEVI SAVUS CĪNĪTĀJUS IESLODZĪJUŠI NOMETNĒ

Jāzeps Bergers savā grāmatā „Shipwreck of a Generation" 1939.-40. gada Padomju savienības karu ar Somiju apzīmē par vienu no lielākiem Staļina noziegumiem. Krievu tautai tika stāstīts, ka Pad. savienība karo ar Somiju tāpēc, ka somi sākuši šaut uz krievu pozicijām. Propagandisti cerēja, ka krievu tautu varēs ar meliem piemānīt, bet neviens šim izskaidrojumam neticēja. Dienā, kad karš izcēlās, Pravda savu rakstu beidza ar vārdiem: „Uz redzēšanos Helsinkos", cerot, ka šis būs zibenskarš, kāds bija karš ar Poliju. Ja Hitlers Poliju ieņēma trijās nedēļās, tad Pad. savienība Somiju pieveiks vēl īsākā laikā.

Sarkanarmijas vājajām sekmēm bija vairāki iemesli. Sākumā mobilizācija tikai Ļeņingradas apgabalā. Kopš Tuchačevska procesa armija bija gandrīz bez vadoņiem. Pats galvenais iemesls bija tas, ka sākumā karu nesāka nopietni. Krievi piedzīvoja lielus zaudējumus, mēģinot ieņemt Manerheima līniju.

Pēc kara beigām 1940. gada pavasarī Noriļskā sagaidīja jaunus ieslodzītos, bijušos kara gūstekņus. Lai noskaidrotu, kas būs jaunie nometnes iemītnieki, „izlūki" izgāja tos sagaidīt. Vecie iemītnieki mēģināja sarunāties ar jaunpienācējiem. Varēja domāt, ka tie ir krievu saņemtie kara gūstekņi — somi vai poļi, bet izrādījās, ka bija krievi, kas krituši somu gūstā un pēc kara atlaisti brīvībā. Pa Jeņisejas upi kuģīšos tos atveda uz Dudinku, no turienes vaļējās smagās mašīnās nogādāja tālāk, bet pēdējo ceļa posmu tie veica šauršliežu vilcienā uz Noriļsku.

Jaunos nometnes iemītniekus mēģināja turēt izolētus, lai tiem nebūtu nekādas saskares ar vecajiem iemītniekiem. Izplatījās ziņas, ka jaunie iemītnieki esot ap 30.000 krievu gūstekņu, kas bijuši Somijā. Visi tie bija arestēti momentā, kad somi viņus atbrīvoja. Virsniekus nošāva (nav zināms, vai bijuši arī izņēmumi), bet kareivjus sodīja ar pieciem līdz astoņiem gadiem nometnē, tūliņ izsūtot, pat neatļaujot satikties ar piederīgiem.

Vecie nometnes iemītnieki bija pārsteigti par šādu izkārtojumu. Daļa no atsūtītajiem nebija nemaz armijas formas tērpos, bet privātā apģērbā. Kad sākās karš ar Vāciju, šis notikums nebija aizmirsies. Krievu kara gūstekņi pēc kara nevēlējās atgriezties mājās, baidoties no līdzīga likteņa. Somijas kara gūstekņiem tika apsolīts, ka viņus drīz atlaidīs, jo viņi neesot kriminālisti, tomēr tie, kas pārcieta necilvēcīgos apstākļus, nometnē pavadīja visus piespriestos gadus. Viņiem nebija iespējams sazināties ar saviem piederīgiem, tāpēc tie pieņēma, ka viņi karā krituši. Tāpat nepaziņoja arī piederīgiem nošauto vārdus.

Viens no šiem kara gūstekņiem bija Serjoža, kas cēlies no krievu un somu vecākiem. Viņš bija ievietots nepilnu metru platā nāvinieku kamerā. Šis kādreizējais komjaunietis kara izcelšanās laikā bijis iesaukts armijā Ļeņingradā. Krievi bija vēlējušies šinī karā izveidot speciālu „somu tautas vienību", kas kopā ar sarkanarmiju cīnītos pret Somiju. Krievu vadība mēģināja pārliecināt Serjožu, lai viņš brīvprātīgi piesakās šinī vienībā. Tā kā Serjoža prata tikai dažus vārdus somiski, viņš nevēlējās dienēt somu „tautas vienībā", kaut arī bija ar mieru cīnīties ikvienā citā vienībā. Trīs reizes viņš noraidīja šo aicinājumu. Viņu nodeva kara tiesai par armijas disciplīnas graušanu un pretrevolūcionāru darbību, kas to notiesāja par pavēles nepildīšanu. Tiesnesis deva Serjožam vēl pēdējo iespēju pieteikties šinī vienībā un paskaidroja, ka pretējā gadījumā viņu nošaus. Serjoža atteicās dienēt somu vienībā, jo tas esot pret viņa sirdsapziņu. Viņu sodīja ar nāvi nošaujot, bet pēdējā brīdī sodu pārvērta ieslodzījumā uz 15 gadiem soda nometnē. Viņš nepārsūdzēja un tā nonāca Noriļskā. Iestādes ieskatīja, ka Serjoža ir ļoti bīstams, jo viņa gars nav salauzts, tāpēc viņš būtu likvidējams.

Arī Noriļskas nometnē padomju aģenti mēģināja Serjožu izprovocēt. Būdams bez pieredzes, viņš daudzreiz iekrita aģentu slazdos, slimoja ar skorbutu un cieta badu, bet pietiekami pacieta, ne par ko nesūdzējās. Viņš bija tikai 21 gadu vecs, bet bija viens no pirmajiem kara gūstekņiem, ko nošāva.

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$21.—
☐ 6 mēnešiem	$11.50
☐ 3 mēnešiem	$ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents Δ pagarinājums Δ

Čekus lūdzam rakstīt uz LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5

Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.

Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.

921-7121

Ja esat nodomājuši iegādāties

jaunu 1975. gada automašīnu,

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO

OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6,

Laikraksta

LATVIJA

AMERIKĀ

atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā, 491 College St., kā arī LA spiestuvē, 125 Broadview Ave.

Tika mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. EINAR CLAUSEN Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea, tel. 459-0760

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽADIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.

kas? kur? ko?

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

LATVIEŠU KAPA AKMEŅI
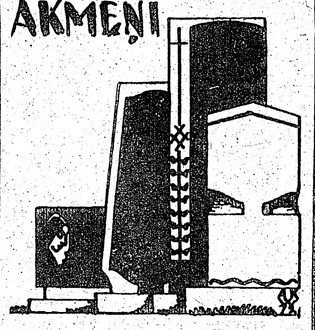
latvieša
izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

Town & Country R.E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis
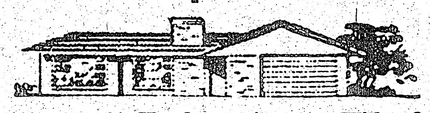
41 Heathcote Avenue, Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM
un P.S.R.S.
Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont.,

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

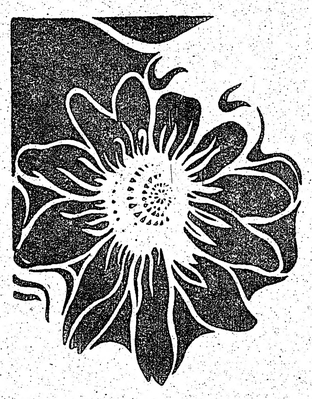
Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaido
Benjamiņa
filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Arturs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864
2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

VALUDE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zolitkalee
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $12.00 mēnesī
23" $12.00 mēnesī
krāsu $20.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401
805 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 Ausma Miķelsone

Visāda veida iespiedumdarbi
- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM
- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENAM CENĀM

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9
TĀLR. (416) 466-1514

Spēle ar Baltijas valstu tiesībām

Laikraksta Chicago Tribune ievadnieks Bils Andersons pēdējā laikā Baltijas valstu jautājumam veltījis vairākus ievadrakstus, minot, ka ASV prezidentam Fordam ieteikts izbeigt diplomātiskās saites ar Igauniju, Latviju un Lietuvu, kas šo agrāk neatkarīgo valstu tiesībām radījis nopietnus draudus. ASV ārlietu ministrs Kisingers un Valsts drošības padome (National Security Council — NSC) mēģinot izkārtot Baltijas valstu aneksijas juridisku atzīšanu „sadarbošanās" interešu labā, kamēr kongress nosvēroties pret šo virzienu, lai neaizvainotu jūtas divi milj. amerikāņiem, kas ieceļojuši ASV no reiz brīvajām Baltijas valstīm. Šo konfliktu atspoguļo Voice of America, kas noklusēja, ka prezidents Fords simpatizē Baltijas valstu tiesībām un pieņēma baltiešu delegāciju.

Čikagas laikraksts pieskāries jautājumam par baltiešu delegācijas 27. februāŗa vizīti pie prezidenta Forda, kuŗu izkārtojis Ilinojas republikānis Edvards Dervinskis, iesniedzot 9 pārstāvju sarakstu. Nacionālā drošības padome pretojusies šim apmeklējumam, baidoties no atskaņām presē, kas varētu sabojās ASV „delikātos darījumus" ar Pad. savienību.

Pēdējo reizi baltiešu delegāciju 1962. gada 16. februārī pieņēma prezidents Kenedijs, bet prezidents Niksons izraudzīja savā vietā pārstāvi, lai pieņemtu petīciju ar 75.000 parakstiem par lietuviešu jūrnieka Simas Kudirkas atbrīvošanu, ko krievi ar varu bija aizveduši no ASV krastu apsardzības kuģa, kur tas bija meklējis patvēruma tiesības. Šoreiz Kisingera viedokļa aizstāvji apmierinājušies ar kompromisu, ka baltiešu delegācija ar prezidentu Fordu runās tikai par amerikāņu iekšlietām un ka šo satikšanos nepublicēs. Kongresa loceklis Dervinskis izpaudis presei, ka baltiešu pārstāvji pateikušies prezidentam Fordam par Baltijas valstu tiesību atzīšanu. Vēlāk Lietuviešu nacionālās padomes priekšsēdis Dr. K. Bobelis un baltiešu grupas referents izteikušies Voice of America žurnālistiem, ka viņi ir iepriecināti par prezidenta Forda nostāju. Pēc tam nāca jau zināmais notikums, ka Amerikas Balsij aizliegts kaut ko ziņot par baltiešu 27. februāŗa vizīti pie prezidenta Forda. Rīkojums nācis no Valsts drošības padomes. Radio Liberty šo interviju noraidīja lietuviešu valodā.

Turpmākā NSC un ārlietu ministrijas problēma ir tā, ka Džeralds Fords vairāk nekā citi ASV līdzšinējie prezidenti ieinteresēts Baltijas valstu situācijā. Delegācijas loceklim Jūlijam Riekstiņam, kuŗu Čikagas laikraksts nosaucis par vecu draugu (old friend), prezidents Fords apliecinājis savas simpatijas baltiešiem. Prezidents arī lūdzis baltiešu atbalstu viņa cīņā par aizsardzības budžetu. Savā turpmākajā rakstā Chicago Tribune Bils Andersons izteicies, ka baltiešu izcelsmes amerikāņi Forda personā atraduši patiesu un sirsnīgu draugu, bet vienīgā aukstā šalts šai gadījumā esot ārlietu ministra Kisingera pieeja. Tā nu prezidenta Forda nostāja esot par iemeslu vairākiem aizkulišu manevriem Vašingtonā. Prezidenta Niksona laikā Kisingera stābs esot vairāk uzvarējis nekā zaudējis. Nacionālās drošības padomes (NSC) personāls gājis pat tik tālu, ka cenzējis uzņēmumu, kuŗā smaidīgais prezidents Fords pieņem baltiešu 9 locekļu delegāciju, atzīmējot: „Neizlietot publicēšanai." NSC pat mēģinājusi izteikt oficiālu rājienu Edvardam Dervinskim par baltiešu vizītes izkārtošanu pie prezidenta, vainojot Dervinski par iejaukšanos ārlietās, lai gan viņš pēc pakāpes ir otrs republikānis kongresā, ar daudz lielāku pieredzi nekā vairums Baltā nama birokratu. Kāds ārlietu ministrijas novērotājs izteicies: „Cerība, ka Krievija atdotu Baltijas valstis, ir tikpat nereāla kā dienvidpavalstu sacelšanās ASV."

Laikraksta 29. marta numurā Bils Andersons rakstīja, ka baltieši iesākuši kampaņu, lai atturētu Kisingeru no ikviena soļa, kas varētu atzīt Pad. savienības tiesības uz Igauniju, Latviju un Lietuvu. Tūkstošiem vēstuļu ieplūstot Baltajā namā, ārlietu ministrijā un kongresā, kuŗās protestēts pret potenciālo politikas maiņu Baltijas valstu tiesību jautājumā. Baltais nams saņēmis vairāk nekā 6000 vēstuļu un telegrammu. Daudzi kongresa locekļi pievienojušies republikānim Dervinskim, kas aicina ārlietu ministriju deklarēt savu nostāju, ka ASV neatzīst Pad. savienības tiesības uz Baltijas valstīm.

Ārlietu ministrija sūtījusi savu sakarnieku Robertu Maklosķi sarunām ar Dervinski. Tas atbildējis, ka ārlietu ministrijas „trokšņa cēlājiem" jāpārtrauc sava divkosība. Dervinskis prasījis noteikti apstiprināt Baltijas valstu tiesības, kuŗas ASV atzinušas par neatkarīgām valstīm.

Baidās, ka Kisingers klusībā varētu plānot kādu akciju jautājumā par Pad. savienības prasībām pret Baltijas valstīm. Tas varētu radīt pārmaiņas Eiropas drošības konferencē, kuŗas turpinājums paredzēts Helsinkos. Krievi spiež steidzināt konferenci, ko aptumšojuši notikumi Vidējos austrumos un nestabilā detantes politika.

(tlk)

Tā mūsu karikatūrists Dadzis attēlo lielo sniegputeni, ka 13 dienas pēc pavasaŗa iestāšanās pārsteidza pavasaŗa gaidītājus nesagatavotus, radot chaosu satiksmē. Arī Toronto bija savas problēmas ar 8 collu biezo sniega kārtu. Tagad pilsētā tas viss jau aizmirsts.

Čangkaišeka nāve un Taivanas nākotne

Nacionālās Ķīnas vadītājs Čangkaišeks, kas 5. aprīlī mira ar sirdstrieku 88 g. vecumā, savā pēdējā novēlējumā aicinājis atbrīvot ķīniešu miljonus no komūnisma. Viņa mūža sapnis bija apvienot Ķīnu, padarīt to par lielu, modernu valsti, kas nebūtu atkarīga no ārzemju varām. Taču atpalikušā lielā valsts, kāda bija Ķīna, arvien vairāk nokļuva komūnistu ietekmē. Kad 2. pasaules karā Japāna bija sakauta un Maocetunga spēki vērsās pret Čangkaišeku, kuŗam gan bija ASV palīdzība, viņa armija jau bija zaudējusi gribu cīnīties. Iesākās tā pati drāma, kas pašlaik risinās Dienvidvietnamā.

Politiskie lietpratēji secina, ka Čangkaišeka nāvei būšot maza ietekme Taivanā. Jau vairākus gadus savas vājās veselības dēļ viņš bijis tikai simbolisks vadītājs. Visa vadība atradusies viņa vecākā dēla, 65 g. vecā Čiangčingku rokās, kas turpina sava tēva pretkomūnistisko politiku. Pekinga norāda, ka viņš, līdzīgi savam tēvam, pretosies samierināšanās politikai. Citi novērotāji apgalvo, ka Čiangčingku būs tikpat naidīgs Pekingai, kāds bija viņa tēvs. Nacionālie ķīnieši gan augsti vērtē savu neatkarību, bet viņi tomēr nav ieinteresēti cīnīties un mirt uz Ķīnas cietzemes. Pieņem, ka pēc Čangkaišeka dinastijas izbeigšanās Pekinga mēģinātu piedāvāt Taivanai savu veida autonomiju, līdz to uzsūktu stingrā un disciplinētā komūnistu Ķīna.

Čangkaišeks, kuŗa vārds tulkojumā skanētu „Cietā klints", bijis savā raksturā *stings*, bet pieticīgs. Viņš ēdis vienkārši, nesmēķējis un nenotriecis naudu greznos tērpos un laika kavēkļos. Pretēji tam, viņa ģenerāļi un valdība bijusi koruptīva, ko Čangkaišeks, vēl valdot Ķīnā, nekad nevarējis izbeigt. Pēc tam kad komūnisti 1949. gadā pārņēma Ķīnas cietzemi, Čangkaišeks pārcēlās uz Taivanu (agr. Formozas salu). Viņam par labu nāca Korejas karš 1950. gadā, kad ASV septītā flote sargāja Taivanas šaurumu un amerikāņu nauda palīdzēja izveidot Taivanu par augstākā mērā saimniecisku valsti, ar rīsa un cukurniedŗu industrijām, un Čangkaišeks varēja uzturēt 600.000 vīru lielu un modernu armiju.

(tlk)

SAVIENOTAS VALSTĪS

MANČESTRA

Mančestras latviešu ev. lut. draudzes dāmu komiteja 16. martā draudzes baznīcā rīkoja operdziedātājas Ludmilas Sepes-Ešes garīgu koncertu; pie ērģelēm Elza Brigmane. Programmā bija uzņemtas 10 latviešu komponistu dziesmas. Ērģelniece E. Brigmane atskaņoja arī ērģeļu solo. Klausītāji Ludmilu Sepi-Ešu no Vācijas dzirdēja Mančestrā pirmo reizi. Mācītājs K. Freimanis teica uzrunu, lūgšanu un nobeigumā pateicības vārdus. Dāmu komitejas priekšniece Dr. L. Mitrēvica abām programmas veicējām pasniedza ziedus. P. S.

FILADELFIJA

Filadelfijas Brīvo latvju biedrības gada sapulcē par mūža biedriem uzņēma A. Truci un Sileriju. Valdes vēlēšanās ievēlēja visus pag. gada valdes locekļus, izņemot mājas pārzini E. Lukošu, kas vairs nekandidēja. Viņa vietā ievēlēja Juri Berķi. Biedrības priekšnieks ir R. Līdums, priekšnieka vietn. M. Prāvs, sarīkojumu daļas vad. T. Rītums, sekr. I. Judovica, finanču sekr. A. Trucis un kasieris V. Judovics. Arī revīzijas komisiju ievēlēja vecajā sastāvā: A. Brošu, J. Jendzi un N. Zarēviču. Bibliotēkārs ir N. Lazdiņš. Kārtībniekos ievēlēja Kalnāju un Pickaini. Par delegātu uz ALA kongresu Nujorkā ievēlēja R. Līdumu. Jaunais budžets sabalansēts uz 19.625. dol. Biedrības nekustamā īpašuma vērtība ir 60.200 dol, kustamā īpašuma vērtība 10.017 dol. un grāmatu vērtība 9006 dol. Sapulci vadīja A. Rudzis un protokolēja I. Judovica.

V. Z.

OMAHA

Gleznotāja Ojāra Zariņa piemiņai veltītā gleznu izstāde bija kupli apmeklēta. Viesu grāmatā parakstījušies 400 apmeklētāju. Bija izstādītas 63 gleznas un grafikas. Skatītāji ar lielu nožēlu pieminēja mūžībā agri aizgājušo talantu.

M. S.